

Bírósági Döntések Tára

Alapító főszerkesztő: dr. Lábady Tamás †

dr. Gál Judit – dr. Kemenes István
dr. Kovács Kázmér – dr. Pribula László
dr. Szabó Klára – dr. Szentpéteriné dr. Bán Erzsébet
dr. Zámbo Tamás

Szerkesztőbizottsági tagok ajánlásával

Kiadja a

Wolters Kluwer Kft.

1117 Budapest, Prielle Kornélia u. 21–35.

Telefon: +36 (1) 464-5656

Fax: +36 (1) 464-5657

E-mail: info-hu@wolterskluwer.com

Internet: www.wolterskluwer.hu

Felelős vezető: Tóth Gábor, a Wolters Kluwer Kft. ügyvezetője

Kiadásért felelős: Fehér Nóra

Kiadványok szerkesztéséért felelős: dr. Rajházi Mónika

Felelős szerkesztő: dr. Néző Gabriella

Grafikai előkészítés: Wolters Kluwer Kft.

Nyomdai munkálatok: Yeloprint Kft.

Felelős vezető: Dávid Péter ügyvezető

ISSN 1585-7115

Termékkód: YOY0618-201801

A lap Általános Szerződési Feltételei a shop.wk.hu honlapon olvashatóak.

**Kiadványaink megtekinthetőek és megvásárolhatóak
bemutatótermünkben, szakkönyvesboltunkban a kiadó címén
és a shop.wk.hu portálon.**

Minden jog fenntartva, beleértve a sokszorosítás és a mű bővített,
illetve rövidített változatának kiadási jogát is.

A kiadó írásbeli hozzájárulása nélkül sem a teljes mű, sem annak bármely része
semmilyen formában (fotokópia, mikrofilm vagy más hordozó) nem sokszorosítható.

Tartalomjegyzék

Ítéletábrák eseti döntései

BDT2018. 1.	I. A testi sértés büntetőben bűnösséget kimondó jogerős büntetőbíróági ítélet szükségtelessé teszi az ugyanezen cselekmény miatt sértetti oldalon állított testi épség megsértése polgári perben történő külön bizonyítását. Ha azonban a sértett hozzátartozói érvényesítenek igényt, a személyiségi jogsérelmük külön bizonyítása szükségessé válik. II. Ha a sértett a testi sértés miatt polgári pert kezdeményez vagyoni és nem vagyoni kárának megtérítése iránt, az eljárás tartama alatt pedig meghal, örökösei a folytatódó eljárásban az előterjesztett igényeket érvényesíthetik, a sértettet ért károk azonban csak a halál időpontjáig terjedő időszakra számolhatók el.	5
BDT2018. 2.	I. Ha a közhatalom gyakorlása során eljáró rendőrség mulasztása folytán kerül a sérelmet szenvedett személy ismételtén őrizetbe vételre, a személyiségi jogsérelme – a személyes szabadságának jogellenes korlátozása – megvalósul. II. A körözés visszavonásának többéves elmaradása kirívó jogsértésnek bizonyul, mert egyértelmű jogszabályi kötelezettséget sért, és nem mérlegelésen alapuló döntést feltételez. A rendőrség a kártérítési felelősség alóli mentesülés érdekében nem hivatkozhat eredményesen arra, hogy felróhatóság a mulasztásban azért nem terheli, mert „rendszerhiba” miatt nem került visszavonásra az elfogató parancs.	10
BDT2018. 3.	A választási kampányidőszakban egy párt politikusa részéről a választási eljárás tisztaságához kapcsolódó sajtótájékoztató keretében elhangzott politikai véleménynyilvánítás során nemcsak a közügyet érintően megfogalmazott értékítéletek, hanem a közügy körébe tartozó tényállítások is fokozott védelmet élveznek.	12
BDT2018. 4.	Megvalósítja a tiltott bojkottfelhívás Tpv-t.-ben foglalt típusnyilvánítását az egyértelműen beazonosítható versenytárs partnereinek címzett ügyvédi felhívás, amelyben a használati mintaoltalom bejelentési napjára tekintettel megvalósuló esetleges további jogsértés és joghátrány elkerülése érdekében a felhívást intéző személy a saját maga által gyártott és forgalmazott termék vásárlására szólít fel.	18
BDT2018. 5.	I. Az érvénytelenségi per indítására jogosult személy keresete alapján a további jogszerző joga akkor is törölhető az ingatlan-nyilvántartásból, ha a további jogszerzőnek a közvetlen szerzővel kötött szerződése valamilyen önálló – a közvetlen szerző és az eredeti jogosult szerződése érvénytelenségétől független – okból érvénytelen. II. Nyilvánvalóan a jóerkölcsbe ütközik, ha a megbízottként eljáró vételi bizományos a megbízó javára, de a saját nevében szerzett ingatlanok tulajdonjogát a megbízási szerződésből eredő elszámolási, kiadási kötelezettségének ellehetetlenítése céljából harmadik rosszhiszemű személyekre ruhazza át.	23
BDT2018. 6.	Nem az utóbb megismert orvosi adatokból visszakövetkeztetve, hanem az adott időben fennálló panaszok és vizsgálati eredmények alapján kell megállapítani, hogy a kórház orvosai a beteg ellátása során az elvárható gondossággal jártak-e el.	32
BDT2018. 7.	I. A jogszabálysértő ingatlan-nyilvántartási bejegyzésre alapított közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése iránti perben nem érvényesül az ingatlan-nyilvántartás közhitelességének elve, a ranghellyel kapcsolatos tévedéseket nem csak az igényt érvényesítő károsult javára, de a terhére is figyelembe kell venni. II. A kárigényt érvényesítő fél nem hivatkozhat alappal a jelzálogjog tulajdonjogánál korábbi ranghelyen való bejegyzésének jogellenességére, ha a bizonyítási eljárás eredményeképpen nyilvánvaló, hogy – a nyilvántartott adatokkal szemben – a tulajdonjog-bejegyzési kérelem helyes ranghelyen figyelembe véve későbbi, mint a hiánytalan jelzálogjog-bejegyzési kérelem.	34

BDT2018. 8.	Ha az eladó a tulajdonjogát az üzletrész vételárának teljes kifizetéséig fenntartotta, a vevő a jogosult személyében bekövetkezett változásbejelentési kötelezettségének az adásvételi szerződés bemutatásával nem tesz eleget. A tagságból eredő jogait csak attól kezdve gyakorolhatja, amikortól az üzletrész megszerzését közokiratban vagy teljes bizonyító erejű magánokiratban a társaságnak bejelentette és nyilatkozott, hogy a társasági szerződés rendelkezéseit magára nézve kötelezőnek ismeri el.	41
BDT2018. 9.	A kifogás megtételére előírt jogvesztő határidő eljárási természetű. A kifogás érdemi vizsgálata nem mellőzhető, ha a beadványt a határidő utolsó napján ajánlott levélként postára adták.	48
BDT2018. 10.	I. A vételár beszámítás útján történő kiegyenlítésével az adós aktív, a hitelezők kielégítésére szolgáló likvid vagyona csökken. A vagyonsökkenés megvalósulhat akkor is, ha a vagyonsökkenéssel járó ügylet eredményeként egyes hitelezői követelések megszűnnek. II. A Cstv. 40. § (1a) bekezdésének rendelkezése alapján a jogügyletek törvényes megtámadása esetén az 1959-es Ptk.-nak az érvénytelen szerződés jogkövetkezményeire vonatkozó rendelkezéseit kell teljeskörűen alkalmazni.	49
BDT2018. 11.	A Cstv. 49/D. §-a alapján készített „elszámolás” megsemmisítése nincs hatással a költség kifizetésének tényére, azt nem teszi meg nem törtéنتté, és nem minősíti a kifizetett költséget jogellenesen elszámolt felszámolási költséggé. E döntés alapján a felszámolónak saját vagyona terhére fizetési kötelezettsége nem keletkezik.	54
BDT2018. 12.	Nem sorolhatóak a Ctv. VIII. fejezetében szabályozott, a végelszámolással kapcsolatos speciális hatásköri és illetékességi előírások hatálya alá tartozó perek közé az olyan vagyoni jogi és egyéb perek, melyeknek célja a Ptk. általános szabályai szerinti igény érvényesítése, és amelyek csak annyiban kapcsolódnak a végelszámoláshoz, hogy az érvényesített követelés kötelezettje végelszámolás alatt álló cég.	55
BDT2018. 13.	I. Az állammal szembeni igényérvényesítésnek, illetve az állam – akár ideiglenes intézkedés keretében történő – marasztalásának nem feltétele a Magyar Államkincstár perben állása még akkor sem, ha az államot terhelő fizetési kötelezettséget a kincstár közreműködésével kell teljesíteni. II. Az ideiglenes intézkedéssel elérhető előnyök és hátrányok mérlegelése során az önkormányzati közfeladatok ellátása körében bizonyos beruházások megvalósítását nem indokolt előnyben részesíteni az iskolarendszer országos működtetésének feladatával szemben.	57
BDT2018. 14.	Ha a szakértő a szakvéleményét írásban terjeszti elő, annak beérkezésétől számított legkésőbb harminc napon belül kell a díját megállapítani. E határidő kezdő időpontja akkor is irányadó, ha a szakértőt utóbb meg kell hallgatni.	59
BDT2018. 15.	I. Az ügyész akkor indíthat pert a civil szervezet változásbejegyzési kérelmének helyt adó végzés ellen, ha keresetét a közérdek sérelmére alapítja, és e közérdek sérelmének fennállását valószínűsíti. II. A közfeladatot ellátó egyesület törvényes működése közérdek, a jogszabályba ütköző alapszabályi rendelkezés a közérdeket sérti, az ügyészt a perindítás joga megilleti.	61

BDT2018. 1.

I. A testi sértés büntetőben bűnösséget kimondó jogerős büntetőbírói ítélet szükségtelenné teszi az ugyanezen cselekmény miatt sértetti oldalon állított testi épség megsértése polgári perben történő külön bizonyítását. Ha azonban a sértett hozzátartozói érvényesítenek igényt, a személyi-jogsérelmük külön bizonyítása szükségessé válik.

II. Ha a sértett a testi sértés miatt polgári pert kezdeményez vagyoni és nem vagyoni kárának megtérítése iránt, az eljárás tartama alatt pedig meghal, örökösei a folytatódó eljárásban az előterjesztett igényeket érvényesíthetik, a sértettet ért károk azonban csak a halál időpontjáig terjedő időszakra számolhatók el.

Alkalmazott jogszabály: 1959. évi IV. tv. (1959-es Ptk.) 76. §, 84. § (1) bek. e) pont, 339. § (1) bek., 344. § (1) bek.

[1] A 2010. június 3. napján elhunyt F. J. felperesi jogelőd az I. rendű felperes házastársa, a II. rendű felperes édesapja volt. 1995-től östermelőként, majd családi gazdálkodóként birkatartással foglalkozott. A nyájhoz általában 350–400 birka tartozott. Korábban két juhászt foglalkoztatott, illetve sógora és keresztfia segített néhány munkafázisban. Az I. rendű felperes főzött a munkásokra, illetve az állatok etetésébe is besegített.

[2] A felperesi jogelőd 2007. április 19-én D. külterületén az úgynevezett B.-i legelőn szóváltásba keveredett az alperesekkel a legeltetett terület használata miatt, amire egyébként ő rendelkezett – bérleti szerződés alapján – legeltetési joggal. A szóváltás tettelegességgé fajult: az I. rendű alperes egy vasvillát vett magához és támadólag lépett a jogelőd felé, aki a vasvilla nyelét próbálta megragadni, hogy támadóját lefegyverezze. Eközben a kézfején a vasvilla szűrő része felületes szúrt sérüléseket ejtett. Mivel nem tudta az I. rendű alperes kezéből kivenni a vasvillát, a villa nyelét két kézzel fogva dulakodtak. A II. rendű alperes ekkor közbeavatkozott, és a nála lévő úgynevezett gamós bottal a jogelődöt a testén többször megütötte, és az alperesek a kutyájukat is ráuszították. A kutya többször megharapta a néhai lábát. Védekezés közben a jogelőd jobb csuklóját a II. rendű alperes a gamós bottal megütötte. Az alperesek a bántalmazást csak a felperesi jogelőd juhászainak közbelépésére hagyták abba.

A néhai a bántalmazás következtében a hátán számos vonalas, görbe vérzéssel járó zúzódást, a bal lábszár jobb térdhajlat felületes harapott sérüléseit, a jobb kéz I-es ujján és a bal kézháton többszörös felületes sebzéseket, hámsérüléseket, valamint a jobb csukló ízületközeli darabos törését szenvedte el. Kórházi kezelése során a törött csuklót gipsz sínbe rögzítették, majd három nap múlva műtétet végeztek a csontok rögzítésére. A törés csontos átépülése két hónap múlva sem történt meg, úgynevezett álízület alakult ki, ezért újabb műtétet végeztek rajta. Eközben csontritkulást is diagnosztizáltak. Megállapították, hogy megindult a csontos átépülés, de a tartós rögzítés miatt a csukló és az ujjmozgások, később a vállmozgások is kötötté, beszűkültté váltak. Az elszendevett sérülések a darabos csuklótörésre figyelemmel 8 napon túl gyógyulóak, gyógytartamuk 2–3 hónap, a kialakult szövődmény miatt azonban ténylegesen 6–8 hónap volt. A bántalmazás következtében a néhainál a jobb csukló mozgásbeszűkülésében és a jobb kéz szorító erejének csökkenésében megnyilvánuló maradandó testi fogyatékoság alakult ki. Munkaképesség-csökkenésének emiatti mértéke kb. 20%-os, amely véglegesnek volt tekinthető.

[3] A Kiskőrösi Városi Bíróság a 2008. december 10. napján kelt – első fokon jogerőre emelkedett – ítéletében az alperesek bűnösségét testi sértés büntetőben megállapította.

[4] A támadás és az elszendevett sérülések miatt a felperesi jogelőd meglévő depressziós hajlama felerősödött, zárkózottá vált, a bántalmazás időpontjában 5. osztályos gyermekével – a II. rendű felperessel – korábbi bensőséges kapcsolata megváltozott. Későbbi halála nem a bántalmazás miatt következett be.

[5] Az I. és a II. rendű felperesek érzelmileg labilis személyiségek. Az I. rendű felperes már 2006-ban is neurológiai kezelésben részesült szorongásos zavar miatt, házastársának bántalmazása óta rendszeres pszichiátriai kezelés alatt áll gyógyszer szedése mellett. A II. rendű felperest édesapja halála nagyon megviselte, egy ideig szorongásoldó gyógyszert kapott, jelenleg pszichés kezelésre nincs szüksége.

[6] A 2007–2009. évek között a jogelőd átlagos juhállománya 342–344 darabos volt. A bántalmazást követő években a foglalkoztatott juhászok száma nem nőtt annak ellenére sem, hogy a néhai – kézsérülése miatt – nem tudott a munkákban a korábbi évek aktivitásával részt venni, köztük a takarmány megtermelésében és betakarításában sem. Sógora és keresztfia már a káresemény előtt is hetente több alkalommal besegített a gazdaságban, azonban feladataik a bántalmazást követően megnövekedtek, amit a jogelőd természetbeni juttatással – trágya, illetve vágóbirka formájában – egyenlített ki.

[7] A felperesi jogelőd keresetében 13 500 000 Ft általános vagyoni és 2 000 000 Ft nem vagyoni kártérítés megfizetésére kérte kötelezni az alpereseket. Vagyoni kártérítés iránti igényét arra alapította, hogy a bántalmazás kapcsán megromlott egészségi állapota miatt további alkalmazottakat volt kénytelen foglalkoztatni, valamint hivatkozott a megemelkedett állategészségügyi költségekre is. Elhunytát követően jogutódként perbeléptek az I. és a II. rendű felperesek, akik többször módosított keresetükben vagyoni kár jogcímén 5 000 000 Ft általános kártérítés és járulékai egyetemleges megfizetésére kérték az alperesek kötelezését. Ezen túlmenően jogelődjük élethez és testi épséghez, emberi méltósághoz fűződő személyiségi jogának megsértése jogcímén 7 500 000 Ft összegű nem vagyoni kártérítés iránti igényt is előterjesztettek. Mivel a bántalmazással okozati összefüggésben a II. rendű felperes súlyos lelki sérüléseket szenvedett, saját jogán 4 000 000 Ft, az I. rendű felperes pedig 1 000 000 Ft nem vagyoni kártérítés megfizetésére kérte az alperesek egyetemleges kötelezését. Utóbbi arra hivatkozott, hogy a bűncselekmény folytán testileg, lelkileg megroppant házastárral kellett együtt élnie, ami az ő lelki egészségét is megviselte.

[8] Az alperesek ellenkérelmükben elsődlegesen a kereset teljes elutasítását kérték. Másodlagosan a kártérítés mértékét havi 5000 Ft járadékban kérték megállapítani. Előadták, amennyiben a jogelőd vállalta volna a korrekációs műtétet, és így is fennmaradt volna 20%-os munkaképesség-csökkenése, a járadék arányos kompenzálást jelentene.

[9] Az elsőfokú bíróság ítéletével egyetemlegesen kötelezte az I. és a II. rendű alpereseket, hogy fizesse meg az I. és a II. rendű felpereseknek személyenként 1 853 185 Ft-ot és annak részösszegeként eltérő kezdő időpontoktól járó késedelmi kamatait, míg ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Határozatának indoklásában elsődlegesen utalt arra, hogy az alperesek büntetőjogi felelősségét a kártérítési követelés alapját képező bűncselekmény elkövetésében a Kiskőrösi Városi Bíróság jogerős ítéletével megállapította, amittől eltérő megállapítást a polgári per bírósága sem tehet. A büntetőeljárásban kirendelt igazságügyi szakértő szakvéleményét elfogadva határozta meg a gyógytartamot, és állapította meg, hogy a felperesi jogelődnek a jobb keze szorító erejének csökkenésében megnyilvánuló maradandó testi fogyatékoság alakult ki, amely 20%-os, véglegesnek tekinthető munkaképesség-csökkenést eredményezett. Álláspontja az volt, kármegosztás nem alkalmazható, ezzel összefüggésben értékelte a rendelkezésre álló összes – igazságügyi és mezőgazdasági – szakértői véleményt.

[10] Az elsőfokú bíróság a felperesek általános kártérítés iránti igényével kapcsolatban kifejtette, arra nem kerülhet sor pusztán amiatt, hogy a kár mértéke csak hosszadalmas és terjedelmes bizonyítási eljárásban tisztázható. A perbeli esetben a tanúvallomások alapján megállapíthatónak találta, hogy a felperesi jogelőd nem foglalkoztatott a bántalmazást követően több alkalmazottat, mint korábban, ebből többletkiadása nem származott, de nem nőttek az állategészségügyi kiadásai sem. Így ezek nem képezhették kártérítés alapját. A beszerzett mezőgazdasági szakértői vélemény alapján ugyanakkor úgy foglalt állást, hogy a 2007. évre 12 332 Ft, a 2008. évre 306 905 Ft, a 2011. évre 432 000 Ft, a 2012. évre pedig 555 127 Ft takarmányozási többletköltség merült fel a felperesi oldalon, aminek megtérítésére a károkozó alperesek kötelesek.

[11] A bíróság a nem vagyoni kártérítés iránti igénnyel kapcsolatban rámutatott, a felperesi jogelőd a bántalmazást követően a juhászban korábban végzett tevékenységeit már nem tudta teljeskörűen ellátni, és életvitelében egyébként is jelentős változások következtek be. Zárkózottabb lett, társaságba nem járt, ismerősöket nem fogadott, depressziója erősödött, ami a felperesek életére is kihatással volt. Mindezeket mérlegelve a jogelőd nem vagyoni kárát a bántalmazással összefüggésben bekövetkezett testi és pszichikai károsodás miatt 2 000 000 Ft-ban látta megállapíthatónak. Rögzítette, hogy a II. rendű felperes édesapja halálát követően egy darabig szorongásoldó gyógyszerrel szedett, jelenleg is érzelmileg labilisabb, de pszichiátriai megbetegedésre utaló jelek esetében nem észlelhetők. Az I. rendű felperes ugyanakkor a férjét ért bántalmazás óta pszichiátriai kezelés alatt áll, nyugtatókat szed, érzelmileg labilis. Ezek figyelembevételével az I. és a II. rendű felpereseket ért személyiségi jogi sérelem súlyával arányosan részükre személyenként 200 000 Ft nem vagyoni kártérítés megfizetésére kötelezte az alpereseket.

[12] Az ítélet ellen a felek mindegyike fellebbezéssel élt.

[13] A felperesek fellebbezésükben az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatását kérték. Ennek körében az I. rendű felperes javára megállapított marasztalás összegét 3,5 millió forintra, míg a II. rendű felperesnek járó 5 millió forintra kérték felemelni. Továbbra is fenntartották az általános kártérítésre vonatkozó korábbi előadásukat azzal, hogy azt 2 000 000 Ft-ban kérték meghatározni. Egyebekben hangsúlyozták, a bűncselekmény nemcsak hozzátartozójuk, hanem az ő életüket is tönkretette, ezért a részükre saját jogon megítélt nem vagyoni kártérítés összege aránytalanul alacsony. Így az I. rendű felperesnek járó összeget 500 000 Ft-ra, míg a II. rendű felperesnek járó 2 000 000 Ft-ra kérték felemelni. Jogelődjük személyiségi jogainak sérelme miatt pedig a nem vagyoni kártérítés összegét összesen 4 000 000 Ft-ra kérték emelni.

[14] Az alperesek fellebbezése ugyancsak az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatására irányult: a kereset teljes elutasítását kérték. Jogorvoslati kérelmükben utaltak a mezőgazdasági szakértő azon kijelentésére, miszerint a kisüzemi juhtartás veszteséges tevékenység. Kiemelték, a felperesek nem bizonyították a 2007. április 19. előtti és az azt követő időszakra vonatkozó takarmány előállítás és beszerzési módokat, a felperesi jogelőd ezekben való közreműködésének mértékét, költségeit. Kifogásolták, hogy az elsőfokú bíróság a felperesi jogelőd halálát követő időszakra is megállapított a terhükre takarmányozási többletköltséget, amely marasztalás nyilvánvalóan alaptalan. A nem vagyoni kártérítés tekintetében hangsúlyozták, a felperesi jogelőd halálával személyhez fűződő jogai megszűntek, a kialakult bírói gyakorlat szerint pedig a továbbiakban jogutódai az ő jogán nem jogosultak kártérítésre. Ilyen esetben nem vagyoni kártérítés csak a sérelem bekövetkeztétől a sértett haláláig terjedő időre arányosan ítéltető meg. A jogutódok által saját jogon igényelt nem vagyoni kártérítés kapcsán előadták, az eljárás során az I. rendű felperes nem hivatkozott házaselete megromlására, míg a II. rendű felperesnél állapotváltozás, állapotrosszabbodás nem nyert bizonyítást.

[15] A felperesek fellebbezési ellenkérelmükben hangsúlyozták, a jogelőd halálát követően a perbe jogutódként beléptek, követelésük a néhai által elszenvedett jogsértések tekintetében előterjesztett nem vagyoni kár körében változatlanul fennáll.

[16] A fellebbezések részben alaposak.

[17] A jogelőd halálát követően jogutódként perbelépő I–II. rendű felperesek pontosított keresetükben több jogcímen kívántak igényt érvényesíteni. Egyrészt jogelődjük egészséghez, testi épséghez és az emberi méltósághoz fűződő személyiségi jogának megsértésére hivatkozva a néhai jogán – az ő korábbi keresetével egyezően – nem vagyoni és általános kártérítésként vagyoni kártérítés iránti igényt, míg saját jogukon nem vagyoni kártérítés iránti igényt érvényesítettek. Saját jogon előterjesztett igényüket a bántalmazást követően megváltozott családi életük miatt megromlott pszichés állapotukra, vagyis egészségük és egészséges családban éléshez való joguk megsértésére alapították.

[18] A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: 1959-es Ptk.) 75. § (1) bekezdése szerint a személyhez fűződő jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. E jogok a törvény védelme alatt állnak. A személyhez fűződő jogok úgynevezett abszolút szerkezetű jogviszonyok, amelyek megsértésükkel a károkozó és a károsult közötti relatív szerkezetű jogviszonnyá válnak. A személyhez fűződő jogokat a törvény nem tartalmazza kimerítően, azonban – többek között – a testi épség, az egészség és az emberi méltóság megsértését az 1959-es Ptk. 76. §-a külön is nevesíti. Személyiségi jogsértés esetén a sérelmet szenvedett fél az 1959-es Ptk. 84. § (1) bekezdés *a)–d)* pontjaiban rögzített objektív, illetve az 1959-es Ptk. 84. § (1) bekezdés *e)* pontja szerinti szubjektív (kártérítési) jogkövetkezmények alkalmazását követelheti.

[19] Helyesen mutatott rá az elsőfokú bíróság ítéletében, hogy a felperesi jogelőd személyiségi jogai sérelmének vizsgálata során nem hagyható figyelmen kívül az alperesek büntetőjogi felelősségét megállapító jogerős büntetőbírói határozat, mivel ahhoz a polgári bíróság is kötve van: határozatában nem állapíthatja meg, hogy az alperesek nem követték el a terhükre rótt bűncselekményt [a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 4. § (2) bekezdés]. A testi sértés büntette pedig értelemszerűen megvalósítja a sértett testi épségének sérelmét, ami egyben azt is jelenti, hogy testi épséghez fűződő személyiségi joga (1959-es Ptk. 76. §) sérül. Ezzel a felperesi jogelőd tekintetében személyiségi jogsértés a polgári perben eleve bizonyított (hasonlóan: BH2001. 367.). Az pedig a jogerős büntetőítélet szerinti tényállás alapján, külön bizonyítás nélkül is megállapítható, hogy a néhai ellen elkövetett erőszakos bűncselekmény emberi méltóságában is megsértette.

[20] Az alperesek fellebbezési hivatkozása szerint néhai F. J. halálával személyhez fűződő jogai megszűntek, ezért jogutódai, a felperesek az ő jogán nem jogosultak kártérítésre.

[21] A nem vagyoni kártérítés alapja a személyhez fűződő jog megsértése, célja pedig a jogában megsértett személynél bekövetkezett immateriális hátrány kompenzálása. A személyes igényérvényesítés elvét azonban az 1989 óta követett bírói gyakorlat annyiban áttörte, hogy peres stádiumba jutott igényérvényesítés esetén a nem vagyoni kártérítési követelést az örökösre átszálló hagyatéak részeként elfogadja, ennek megfelelően megengedi, hogy ha a nem vagyoni kártérítés jogosultja a per alatt meghal, akkor az örököse (vagyoni jogutódja) a perbe belépjen és igényelje a jogelőd haláláig eltelt időre járó, azzal arányos nem vagyoni kártérítés összegét (hasonlóan: EBH2004. 1022., BH2007. 255., BH2005. 247., BH1999. 363., BH1997. 435., BH1996. 639.). Nincs tehát akadálya annak, hogy a jogelőd által már életében peresített nem vagyoni kártérítés iránti igényét a jogutódok a folytatódó eljárásban érvényesítsék, a kártérítés mértékének megállapításánál azonban csak a bántalmazás és a jogelőd halála között eltelt idő vehető figyelembe.

[22] A peradatok alapján bizonyított az is, hogy sérültek az I. és a II. rendű felperesek személyiségi jogai, hiszen mindkettejüket jelentősen megviselte pszichésen a néhait ért támadás és annak őt érintő testi, lelki következményei, valamint családi életüknek, életvitelüknek ezzel járó negatív irányú megváltozása. Sérült tehát a felperesek egészséghez és egészséges családban éléshez fűződő személyiségi joga. Az alperesek az okozott károkért a deliktuális kártérítési felelősség szabályai szerint kötelesek helytállni az 1959-es Ptk. 339. § (1) bekezdése alapján. A kárt az alperesek közösen okozták, annak bekövetkezése ugyanis mindkettejük közrehatásának eredménye, ami a büntetőítéletből megállapítható. A károkozás közös jellegét egyébként az sem befolyásolná, ha a közvetlen károsult jogelőd sérüléseit csak egyikük magatartása okozta volna (BH1995. 214.). Ha többek közösen okoznak kárt, felelősségük – főszabály szerint – a károsultakkal szemben egyetemleges, egymással szemben pedig magatartásuk felróhatóságának arányában oszlik meg [1959-es Ptk. 344. § (1) bekezdés]. A közös károkozó magatartásért való felelősség egyetemlegességét nem befolyásolja az a körülmény sem, hogy a károkozók valamely bűncselekmény elkövetésének milyen formáját (tettes, részes) valósították meg (BDT2011. 2489.). Immateriális károk bekövetkezése esetén a pénzbeli kártérítésnek az a funkciója, hogy az elszenvedett sérelem hozzávetőleges kiegyensúlyozásáról olyan vagyoni szolgáltatás nyújtásával gondoskodjon, amely az elszenvedett sérelemért megközelítőleg egyenértékű, másnemű előnyt nyújt [34/1992. (VI. 1.) AB határozat]. Az ítélezési gyakorlat szerint a nem vagyoni kárpótlás mértékének meghatározásánál a károsult személyi körülményeit, életkorát, a társadalomban elfoglalt helyzetét, a káreseménnyel összefüggő jövőbeli helyzetét, azaz a jogsértés súlyát és a következmények súlyosságát, időtartamát kell figyelembe venni, de nem hagyható figyelmen kívül a hasonló következményekkel járó korabeli káreseménnyel kapcsolatos ítélezési gyakorlat sem (BDT2010. 2296.).

[23] Jelen esetben a felperesi jogelőd javára megállapított nem vagyoni kártérítés összegét az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, az szükséges, ugyanakkor elégséges mértékű ellentételezést jelent az elszenvedett személyiségi jogsértésért, figyelembe véve a részletezett szempontokat. Az alperesek által elkövetett bűncselekmény a felperesi jogelőd életére lényeges kihatással volt: társadalmi kapcsolatai, családjához fűződő viszonya a bántalmazást követően megváltoztak, zárkózottá vált, sérülései, ennek kapcsán csökkent munkaképessége életminőségét hátrányosan befolyásolta. Az összeg meghatározásánál szerepet kapott az is, hogy a bírói gyakorlat szerint a nem vagyoni kártérítés mértékénél annak a büntető jellege is mérlegelési szempont, ha a közvetlen károkozás egyben súlyos bűncselekményt is megvalósít (BDT2002. 692.). Az elsőfokú ítéletben megállapított összeg a bántalmazáskori értékviszonyoknak és a jogsértés következményeivel érintett, azaz a halálig terjedő időszak hosszának is megfelel.

[24] Ugyancsak a bizonyítékok helyes mérlegelésével határozta meg az elsőfokú bíróság az I. rendű felperesnek járó nem vagyoni kártérítés összegét, megfelelően értékelve, hogy már korábban is pszichés megbetegedésben szenvedett, ami a káresemény miatt fokozódott. Az ezzel járó egészségkárosodás mértékét szintén helytállóan vette figyelembe. Az így megállapított nem vagyoni kártérítés a fenti szempontokat tekintetbe véve is arányos, ezért a marasztalás összegének megváltoztatására az ítéletábra nem látott lehetőséget, felülmérlegelésnek nem volt helye.

[25] Indokoltnak találta viszont a II. rendű felperesnek megítélt nem vagyoni kártérítés összegének felemelését, bár nem az általa igényelt mértékben. Lényeges mérlegelési szempont ugyanis, hogy a II. rendű felperes a bántalmazás időpontjában kiskorú volt, édesapjához fűződő, igazoltan bensőséges viszonyának megváltozása

– amelyet több tanúvallomás is alátámasztott – ezért fokozottan hátrányosan érintette pszichés fejlődését. Ez a részletezett egyéb szempontokon túl indokolta a javára megállapított nem vagyoni kártérítés összegének 400 000 Ft-ra történő felemelését. Így az I. rendű felperesnek ilyen jogcímen járó teljes összeg 1 200 000 Ft, a II. rendű felperesnek járó pedig összesen 1 400 000 Ft, melyek magukban foglalják a jogelőd nem vagyoni kártérítését is.

[26] Miután a kár bekövetkeztekori értékviszonyok figyelembevételével döntött a bíróság, helyesen kötelezte késedelmi kamat megfizetésre az alpereseket a károkozás időpontjától kezdődően [1959-es Ptk. 360. § (1) bekezdés].

[27] Azonban a vagyoni károk tekintetében az elsőfokú bíróság nem tárta fel kellőképpen a tényállást, ezzel összefüggésben a további szükséges bizonyítás a másodfokú eljárás kereteit jelentősen meghaladja, ezért az e jogcímen érvényesített igények tekintetében az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 252. § (3) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára utasította. Annyiban osztja az ítélet tábla az elsőfokú bíróság álláspontját, hogy általános kártérítésre csak abban az esetben kerülhet sor, ha a kár bekövetkezte biztos, de mértéke bizonytalan [1959-es Ptk. 359. § (1) bekezdés]. Önmagában az a körülmény, hogy a kár mértékének megállapítása csak hosszadalmas és terjedelmes bizonyítási eljárás útján tisztázható, még nem alapozza meg az általános kártérítés iránti igényt.

[28] Az elsőfokú bizonyítási eljárás során tanúként meghallgatott P. A., illetve P. N. úgy nyilatkoztak, hogy a káreseményt követően többletmunkát kellett végezniük a felperesi jogelőd megváltozott munkaképessége miatt, amit a néhai természetbeni juttatás formájában egyenlített ki: évente 4 pótkocsi trágyát, illetve 4–5 darab vágóbirkát juttatott nekik. Ez nyilvánvalóan többletterhet jelentett a korábbiakhoz képest a felperesi jogelődnek, amelynek forintosított értéke – mezőgazdasági szakértő igénybevételével – megállapítható, az elsőfokú bíróság viszont ennek kapcsán nem ítélt meg kártérítést.

[29] Nem osztja az ítélet tábla az elsőfokú ítéleti álláspontot a takarmányozás többletköltsége tekintetében sem. Alappal kifogásolták az alperesek fellebbezésükben, hogy ilyen többletköltség a felperesi jogelőd halálát követő időszakra is megállapításra került, holott ha ekkor merült is fel többletkiadás, az nem hozható okozati összefüggésbe az alperesi károkozással, mivel nincs olyan adat, amely alátámasztaná, hogy a néhai halálát a bántalmazás okozta. De a bántalmazás és néhai F. J. halála közötti időszakra vonatkozóan is csak azok a takarmányozási többletköltségek háríthatóak át az alperesekre, melyek a felperesi jogelőd megváltozott munkaképesség-csökkenésére vezethetők vissza. Azonban ennek mértéke a beszerzett igazságügyi szakértői véleményből nem határozható meg egyértelműen. A szakértői vélemény nem követhető, nem állapítható meg, hogy milyen számítási módszert alkalmazott a szakértő. A megismételt eljárás során a felperesek nyilatkoztatásával, illetve szükség esetén okirati vagy tanúbizonyítás útján kell tisztázni, hogy pontosan milyen nagyságú földterületeken természetett takarmányt a néhai a bántalmazását megelőzően és azt követően, illetőleg milyen arányban szerezte be azt más forrásból, de vizsgálni kell azt is, hogy a takarmányvásárlás a felperesi jogelőd megváltozott munkaképességére vagy egyéb gazdasági okokra vezethető vissza. Ezt követően a feltárt adatok ismeretében meg kell kísérelni a szakértői vélemény kiegészítését. Amennyiben ez nem vezet eredményre, és a takarmányozási többletköltség ilyen módszerekkel sem határozható meg viszonylag pontosan, csak akkor van lehetőség általános kártérítés megítélésére.

[30] Miután az elsőfokú ítélet a pert „bűncselekménnyel okozott kár megtérítése” iránti jogvitaként minősítette a fejrészében, fontos kiemelni, hogy az 1959-es Ptk. ilyen deliktuális kárfelelősségi tényállást nem ismer (BDT2012. 2727. I. tétel). Így az a tény, hogy az adott károkozó magatartás egyben bűncselekményt is megvalósít, nem teszi mellőzhetővé a kártérítési felelősség 1959-es Ptk. 339. § (1) bekezdésében rögzített négy alapvető feltételének (jogellenes magatartás, kár bekövetkezte, a kettő közti okozati összefüggés, felróhatóság) vizsgálatát azzal, hogy szerződésen kívüli kártérítés esetén főszabályszerűen minden károkozás jogellenes.

[31] A kifejtettekre tekintettel az ítélet tábla a Pp. 213. § (2) bekezdésének alkalmazásával részítélettel döntött a nem vagyoni kártérítési követelésekről, részben megváltoztatva az elsőfokú bíróság erre irányuló ítéleti rendelkezéseit [Pp. 253. § (2) bekezdés], míg a további terjedelmes bizonyítás szükségessége miatt a vagyoni kárigények tekintetében azt hatályon kívül helyezte [Pp. 252. § (3) bekezdés].

(Szegedi Ítélet tábla Pf.I.20.657/2015.)

(Megjelent: Bírósági Döntések Tára 2018/1.)

BDT2018. 2.

I. Ha a közhatalom gyakorlása során eljáró rendőrség mulasztása folytán kerül a sérelmet szenvedett személy ismételtén őrizetbe vételre, a személyiségi jogsérelme – a személyes szabadságának jogellenes korlátozása – megvalósul.

II. A körözés visszavonásának többéves elmaradása kirívó jogsértésnek bizonyul, mert egyértelmű jogszabályi kötelezettséget sért, és nem mérlegelésen alapuló döntést feltételez. A rendőrség a kártérítési felelősség alóli mentesülés érdekében nem hivatkozhat eredményesen arra, hogy felróhatóság a mulasztásban azért nem terheli, mert „rendszerhiba” miatt nem került visszavonásra az elfogató parancs.

Alkalmazott jogszabály: 1959. évi IV. tv. (1959-es Ptk.) 76. §, 84. § (1) bek. e) pont, 339. § (1) bek., 349. § (1) bek.

[1] A felperes ellen a Kecskeméti Rendőrkapitányság Felderítő Osztályán 289/2009.bü. számon büntetőeljárás volt folyamatban dolog elleni erőszakkal jelentős értékre elkövetett lopás büntettének gyanúja miatt, melyben 2009. január 31-én került sor elfogató parancs kibocsátására, amit a Körözési Információs Rendszerben rögzítettek. Ennek alapján a felperest 2009. február 4-én elfogták, majd az ezzel összefüggésben lefolytatott büntetőeljárásban kiszabott szabadságvesztés-büntetését letöltötte, 2012. augusztus 21-én szabadult. Az ellene kiadott körözést 2013. április 8-án kelt határozatával vonta vissza a Kecskeméti Rendőrkapitányság, amit 9 óra 50 perckor hirdettek ki.

[2] A felperest és az ekkor 6 hónapos terhes házastársát 2013. április 8-án 01 óra 10 perckor T.-n a Nagykátai Rendőrkapitányság járőrei igazoltatták és az ellene 2009-ben kiadott elfogatóparancs alapján őrizetbe vették. Az intézkedés során vele szemben 20 percen keresztül bilincselést alkalmaztak. A felperes sérelmezte őrizetbe vételét és felmutatta a pártfogójánál való megjelenéséről szóló jegyzőkönyvet, azonban az intézkedő rendőrök a rendőrkapitányságra szállították. Őrizete 10 óra 40 percig tartott.

[3] A felperest – egyebek mellett – állandó feszültségérzés, idegesség, aggodalmaskodó nyugtalanság jellemzi. Kényszeres gondolkodásmódra, ambivalencia érzésekre hajlamos. Pszichofiziológiai vegetatív szorongásos tünetekkel induló állapotzavarai súlyosabb tünetekbe nőhetnek át.

[4] A felperes keresetében 800 000 Ft nem vagyoni és 12 170 Ft vagyoni kártérítés megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Ez utóbbi követelését arra alapította, hogy jogszerűtlen őrizetbe vétele napján a T. Kft.-nél nem tudott alkalmi munkát végezni, emiatt 6000 Ft napi bére kiesett, feleségének pedig Kecskemétről Nagykátára gépkocsival érte kellett mennie, melynek üzemanyagköltsége 6170 Ft. Hivatkozása szerint nem vagyoni kára abból származott, hogy a jogszerűtlen rendőri intézkedés következtében élete tartósan és súlyosan elnehezült, személyi szabadsága jogellenes megsértése miatt lelki trauma érte. Állította, sokszor van álmatlan éjszakája, folyamatosan attól retteg, hogy indok nélkül letartóztatják. Az intézkedés óta depressziós, nem jár társaságba, nehezebben oldódik fel.

[5] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Kifejtette, rajta kívülálló ok, rendszerhiba miatt maradt érvényben a felperessel szembeni körözés. Mivel nyilvánvaló és kirívó jogsértés a részéről nem történt, kárfelelőssége sem állapítható meg.

[6] Az elsőfokú bíróság ítéletével az alperest 12 170 Ft kártérítés és ennek a kár bekövetkezésétől járó törvényes mértékű késedelmi kamatai megfizetésére kötelezte, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Határozatának indokolása szerint azzal, hogy az alperes nem intézkedett a körözés visszavonásáról, mulasztott, melynek kapcsán a felperes személyes szabadságát korlátozó intézkedésre került sor, amiért kártérítési felelősséggel tartozik. A lefolytatott bizonyítás eredményeként azonban kizárólag a felperes vagyoni kártérítés iránti igényét találta alaposnak. A nem vagyoni kárigénnyel összefüggésben a szakértői véleményre utalva megállapította, a jogszerűtlen rendőri intézkedés és a felperes által állított életvitel-változása között összefüggés nem áll fenn, az őrizetbe vételt megelőzően is a jelenlegivel lényegileg azonos volt az életvezetése. Álmatlansága ugyan összefügghet a sérelmére elkövetett intézkedéssel, de ennek megítélésében sok a szubjektív és ellenőrizhetetlen komponens. Depressziója ugyanakkor nem igazolt, de még ha megállapítható lenne is, mértéke nem érte el azt a küszöböt, hogy szakszerű segítséget kért volna. Mindezekből arra a következtetésre jutott, hogy a

felperes pszichés állapotában a rendőri intézkedést követően nem történt olyan változás, ami nem vagyoni kártérítéssel lenne kompenzálható.

[7] Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, annak részbeni megváltoztatása és a keresetnek megfelelő döntés meghozatala érdekében.

[8] A fellebbezés részben alapos.

[9] A felperes keresetében vagyoni és immateriális kár bekövetkezését állította az alperes jogszerűtlen közhatalmi tevékenységével összefüggésben, a nem vagyoni kártérítési igény alapjaként személyes szabadságának jogellenes megsértését, időleges korlátozását jelölte meg.

[10] A személyiségi jogokat a törvény nem tartalmazza kimerítően, azonban – többek között – a személyes szabadság jogellenes korlátozását a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: 1959-es Ptk.) 76. §-a külön is nevesíti. Személyiségi jogsértés esetén a sérelmet szenvedett fél – egyebek mellett – kártérítést követelhet a polgári jogi felelősség szabályai szerint [1959-es Ptk. 84. § (1) bekezdés *e*) pont]. Főszabályként érvényesül, hogy a személyiségi jog fogalomkörébe tartozó bármely jog sérelmét eredményező magatartás jogellenes, a jogellenességet azonban kizárja, ha a kárt jogszabály által megengedett magatartással okozták. Ez azt jelenti, hogy a kötelezett kimentheti magát, ha bizonyítja, hogy jogszabályi rendelkezésnél fogva az adott módon jogosult volt a beavatkozásra. Amennyiben ez megállapítható, vagyis – jelen esetre vetítve – jogszabály felhatalmazása alapján történt a személyes szabadság korlátozása, az a személyiségi jogsértést és az ezen alapuló kártérítést kizárja. Ugyanígy a büntetőeljárás során tett jogcselekmények – amennyiben törvényesek – sem alapozhatják meg az ilyen jellegű jogok sérelmét, mivel az állam működése és a társadalom védelme érdekében az irányadó jogszabályok maguk teremtik meg a személyhez fűződő jogok korlátozásának törvényes lehetőségét (BDT2006. 1408.). Miután a személyiségi jogsértésen alapuló kártérítési követelés esetén az 1959-es Ptk. 84. § (1) bekezdés *e*) pontja a polgári jogi felelősségi szabályok alkalmazását írja elő, a jogvitára irányadó általános, illetőleg speciális kárfelelősségi törvényi tényállások vizsgálata nem mellőzhető.

[11] A rendőrség jog- és hatásköre az állam büntetőhatalmán alapul, a közhatalom gyakorlása során olyan szervező-intézkedő tevékenységet folytat, amely miatt kárfelelőssége államigazgatási jellegű (BH1998. 225.). Ebbe a körbe tartozik az őrizetbe vételi eljárás is. Ennek megfelelően a felperesnek az eredményes perléshez az 1959-es Ptk. 339. § (1) bekezdésében rögzített általános és az 1959-es Ptk. 349. § (1) bekezdése szerinti különös feltételek meglétét kellett bizonyítania. Lényeges viszont, hogy az államigazgatási szervek felelősségét csak kirívóan súlyos jogsértés alapozhatja meg (hasonlóan: BDT2008. 1817.).

[12] Az eljárás során nem volt vitatott, hogy a felperes személye ellen 2009. január 31-én kiadott elfogatóparancs sem első elfogásakor, sem szabadságvesztés-büntetésének letöltése után nem került visszavonásra. A visszavonás elrendelése ugyanakkor alperesi kötelezettség volt, amit maga sem tett vitássá. Így megállapítható, hogy alperesi mulasztás folytán került a felperes 2013. április 8-án ismételt őrizetbe vételre, mellyel személyiségi joga, személyes szabadságának jogellenes korlátozása megvalósult. Nem volt ugyanis olyan ok, amelynek alapján ebben az időpontban vele szemben körözés lehetett volna érvényben. Az ítéletábla álláspontja szerint a körözés visszavonásának többéves elmaradása az alperes részéről kirívó jogsértésnek minősül, hiszen egyértelmű jogszabályi kötelezettséget – a Rendőrség és a Határőrség körözési tevékenységéről, a körözés során alkalmazható intézkedések végrehajtásáról, valamint a körözött személyek, tárgyak tartózkodási, illetve megtalálási helyének, illetőleg a személyek és holttestek személyazonosságának megállapítása esetén követendő eljárásról szóló 20/2001. (X. 11.) BM rendelet 16. § (1) és (2) bekezdés – sért, és nem mérlegelően alapuló döntést feltételez. Megállapítható a peradatok alapján az is, hogy ezzel a mulasztással közvetlen okozati összefüggésben sérült időlegesen a felperes személyes szabadsága, került őrizetbe vételre. A jogtalan kényszerintézkedéssel pedig az alperes neki különböző jellegű károkat okozott.

[13] Az alperes a kártérítési felelősség alól – tartalmilag – arra hivatkozással kívánt mentesülni, hogy felróhatóság a mulasztásban nem terheli, rendszerhiba miatt nem került visszavonásra az elfogató parancs. A felróhatóság kapcsán a felelősség alóli mentesülés szempontjából nem azt kell vizsgálni, hogy mi volt a károkozótól szubjektíve – „tőle” – elvárható magatartás, hanem hogy az adott helyzetben mi az általában elvárható. A felelősség zsinórmértéke tehát tipikálisan objektív. Eszerint azt kell elbírálni, hogy a károkozó a kár bekövetkeztének elhárítását illetően valóban megtette-e mindazt, amit a társadalom az adott helyzetben lévő személytől általában elvár. Az ezzel kapcsolatos bizonyítás minden esetben a károkozót terheli.

[14] Jelen perben az elsőfokú bíróság helyesen értékelte azt a körülményt, hogy az alperes nem bizonyította semmilyen intézkedés megtételét, amely az elfogató parancs megfelelő időpontban történő visszavonására

utalt volna, de azt sem, hogy az általa állított rendszerhiba valóban bekövetkezett. Mindezek hiányában pedig az alperes a felróhatóság alól nem mentesülhet.

[15] A fellebbezési szakban a felperes által érvényesített nem vagyoni kárigény volt vitatott. Ezzel összefüggésben a felperesnek azt kellett bizonyítania, hogy őt olyan immateriális hátrány érte, amelynek ellensúlyozására kártérítés illeti meg [1959-es Ptk. 355. § (1) bekezdés]. Az elsőfokú bíróság az eljárás adataiból azt a következtetést vonta le, hogy a felperes bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget, nem vagyoni hátrányt nem igazolt. Tény, hogy a felperes saját előadása szerint sem fordult depressziójának kezelése érdekében orvoshoz, gyógyszer rendszeresen nem szedett, és a szakértő szerint a jogszerűtlen rendőri intézkedés, valamint jelenlegi életvitele között okozati összefüggés kétséget kizáróan nem igazolható. Azonban az ítélet tábla megítélése szerint nem szorul külön bizonyításra, hogy a járőrök intézkedésükkel őt olyan helyzetbe hozták, mely lelkiileg nyilvánvalóan megviselte, felzaklatta, különösen, hogy tudta, arra okot nem szolgáltatott. A felperest ugyanis a helyszínen megmotozták, megbilincseltek, az éjszakát az előállító helyiség padján töltötte [a Független Rendészeti Panasztestület 297/2013. (X. 22.) számú állásfoglalása]. Ezzel ismét át kellett élnie a letartóztatást és a fogvatartást, személyes szabadságának korlátozását. Lelki megrázkódtatását nyilvánvalóan fokozta állapotos társának jelenléte és az érte való aggodás. A kiszabott büntetését már letöltött személynél pedig ez valóban előidézhethet olyan lelki traumát, amely megnehezíti az egyébként sem problémamentes társadalmi visszailleszkedést. Mérlegelve az összes körülményt, az ítélet tábla nem vagyoni kártérítésként 100 000 Ft-ban határozta meg azt az összeget, amely kellőképpen kompenzálja a felperest ért, a fentiek szerint mérlegelt immateriális hátrányt.

[16] A kifejtettekre tekintettel az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, megfellebbezett rendelkezéseit a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 253. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta, míg egyebekben helyben hagyta azt.

(Szegedi Ítélet tábla 26. Pf.I.20.820/2015.)

(Megjelent: *Bírósági Döntések Tára* 2018/1.)

BDT2018. 3.

A választási kampányidőszakban egy párt politikusa részéről a választási eljárás tisztaságához kapcsolódó sajtótájékoztató keretében elhangzott politikai véleménynyilvánítás során nemcsak a közügyet érintően megfogalmazott értékítéletek, hanem a közügy körébe tartozó tényállítások is fokozott védelmet élveznek.

Alkalmazott jogszabályok: Alaptv. IX. cikk (1) bek.; 2013. évi V. tv. (Ptk.) 2:42. § (1) bek., 2:43. § d) pont, 2:45. § (2) bek.

[1] Az elsőfokú bíróság a hatályon kívül helyezés folytán megismételt eljárásban hozott ítéletében megállapította, hogy az alperes megsértette a felperes jóhírnevét azzal, hogy a 2014. április 2. napján tartott sajtótájékoztatón tett nyilatkozatában azt a való tény, hogy a 2014. év tavaszára kiírt országgyűlési képviselő-választásokat megelőzően 12 választókerületben megnőtt az ott névjegyzékbe vett szavazópolgárok száma, abban a hamis színben tüntette fel, mintha a jelenséget a felperes idézte volna elő a választási eljárás szabályait sértő módon. Kötelezte az alperest, hogy az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 15 napon belül az ítélet rendelkező részét hozza nyilvánosságra az MTI-n keresztül és a kg.blog.hu internetes oldalon, ezzel adjon elégtételt a felperesnek az elkövetett jogsértésért. Kötelezte továbbá az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 1 000 000 Ft sérelemdíjat, ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

[2] Az ítéletének indokolásában ismertette a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:42. §-át, 3:1. § (3) bekezdését, 2:43. §-át, 2:45. §-át, 2:51. § (1) bekezdését, 2:52. §-át, 2:54. § (1) bekezdését. Rögzítette, hogy nem volt figyelmen kívül hagyható a per eldöntésénél az a körülmény, hogy a per tárgyává tett és sérelmezett közlések az országgyűlési képviselő-választások választási kampányának időszakában hangzottak el és a felperes személyében egy országgyűlési képviselő-jelölteket állító politikai párt érvényesít személyiségi jogi igényt politikai ellenfeivel szemben. Utalt az Alkotmánybíróság 36/1994.

(VI. 24.) AB határozatára és arra, hogy az országgyűlési választások felfokozott hangulatú kampányában a közéletben résztvevő pártoknak is számolniuk kell azzal, hogy politikai ellenfeleik a tevékenységüket, szereplésüket kritikával illetik. A perbeli közléseket az alperes saját nyilatkozataként értékelte. Megállapítása szerint a kereset 1. pontjában megjelölt közlés nem a felperesre vonatkozik, így keresetösségi joga e vonatkozásban nincs, személyiségi jogi igényt e tekintetben nem érvényesíthet. A kereset tárgyává tett nyilatkozat 2–9. számú megjelölt részeit a PK 12. számú állásfoglalás alapján egészükben és szövegösszefüggésükben vizsgálta. Ennek során a felperes másodlagosan előterjesztett keresetében kifejtett érvelést találta alaposnak, miszerint az alperes nyilatkozatának megfogalmazása során a számos választókerületben, a választási időszakban tapasztalható lakcímváltozásokat mint valós és a felperes által is elismert tényeket olyan szövegkörnyezetbe helyezte, amelyből arra lehetett következtetni, hogy ezek a tények a felperes jogszerűtlen magatartása folytán álltak elő. Az alperes nyilatkozatában a lakcím-átjelentkezések valós tényét „fiktív lakcím-keletkeztetési projektnek” nevezve arra utalt, hogy ezt a jelenséget a felperes motiválta, hangolta össze annak érdekében, hogy a választási eredményeket ilyen módon a maga javára befolyásolja. Ebből – tekintettel arra, hogy az alperes a per során érdemi ellenkérelmet nem terjesztett elő, állításai alátámasztására szolgáló bizonyítékot nem jelölt meg – arra következtetett, hogy az alperes hamis látszat keltését valósította meg, azaz való tényeket hamis színben tüntetett fel. A felperes jogszerűtlen, a választási eljárás tisztaságát sértő magatartása állításának abból a szempontból van jelentősége, hogy a felperes a 2014. évi választásokon induló politikai pártként a választási küzdelemben részt vett, kiterjedtek rá a választási eljárás szabályai, amelyeknek megsértése adott esetben kimerítheti bűncselekmény törvényi tényállását is. Az alperes sérelmezett nyilatkozata összességében sértő a felperesre nézve. A felperesi politikai pártról annak állítása, hogy olyan eszközökkel próbálta befolyásolni az országgyűlési képviselőválasztások eredményét, ami ütközik a választások tisztaságának követelményével, illetve nem felel meg a választási eljárást meghatározó jogszabályoknak, sérti a felperes jóhírnevét, alapot ad objektív szankciók alkalmazására. Az elsőfokú bíróság abból indult ki, hogy politikai párt esetében a jogsértő közlések eredményeként keletkezett hátrány folytán az erkölcsi elégtétel nyújtását leginkább az biztosítja, ha a megállapított jogsértésről tudomást szereznek azok, akik a jogsértő közléseket is megismerték. Ezért a keresettől eltérően elegendőnek látta, hogy az alperes az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 15 napon belül az ítélet rendelkező részét hozza nyilvánosságra az MTI-n keresztül, valamint a kg.blog.hu internetes oldalon. A sérelemdíj iránti igény vonatkozásában a keresetnek megfelelően döntött, figyelemmel arra, hogy a 2014. március 15. napját követően bekövetkezett jogsértések esetén a személyiségi jogsértés bizonyításán túl a sérelemdíjra való jogosultsághoz további hátrány bekövetkezésének bizonyítása nem szükséges, valamint az alperes a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 141. § (2) és (6) bekezdésére történt figyelemztetés ellenére a keresetben foglaltakat, így a sérelemdíj összegszerűségét sem vitatta.

[3] Az ítélettel szemben az alperes élt fellebbezéssel, melyben az elsőfokú ítélet megváltoztatását és elsődlegesen a kereset elutasítását, másodlagosan az alperes sérelemdíj megfizetésére kötelezésének mellőzését, harmadlagosan annak összege csökkentését kérte. Előadása szerint a per tárgyává tett nyilatkozat az egyik legfontosabb közügyet, a választások tisztaságát érintette. A felperessel együtt maga is közéleti szereplő, nyilatkozata mind a tárgyra, mind az érintettek körére figyelemmel Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) IX. cikk (1) bekezdésében elismert véleménynyilvánítási szabadság leginkább védett aspektusa, a közügyek megvitatása körébe tartozik. A kifogásolt nyilatkozat választási kampány során hangzott el, amelyben mint az egyik jelölő szervezet politikusa egy másik jelölő szervezetre vonatkozó kijelentést is tett. Még a közügyek megvitatásán belül is kiemelkedő alkotmányos védelemben részesítette az Alkotmánybíróság a választási kampány során a jelöltek és jelölő szervezetek közötti közéleti vitát [5/2015. (II. 25.) AB határozat]. Utalt az Alaptörvény 28. cikkére és arra, hogy a bíróságok a jogszabályokat az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik, az alapjog-korlátozásnak az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerinti szükségességi, arányossági tesztje pedig a jogalkalmazókkal szemben is alkotmányos követelményt fogalmaz meg. Ha olyan jogszabályt értelmeznek, amely valamely alapjog gyakorlását korlátozza, akkor a jogszabály engedte értelmezési mozgástér keretein belül az érintett alapjog-korlátozást kizárólag a szükséges és arányos mértékű beavatkozás szintjére kell szorítaniuk. Utalt a Ptk. 2:44. §-ára és arra, hogy az ebben foglalt tűrési kötelezettség a jogi személyeket, így a felperest is terheli. A való tények állítása, a való tények alapján levont, kifejezőmódjában nem indokolatlanul bántó, sértő vagy megalázó következtetés, illetve megfogalmazott értékítélet a véleménynyilvánítási szabadság védelme alatt áll, még a valótlan tényállítás is élvezi a véleménynyilvánítási szabadságának védelmét, ha a valótlanról a közlő nem tudott és a kellő gondosság mellett nem tudhatott [7/2014. (III. 7.) AB határozat]. A való tények hamis színben feltüntetése közéleti szereplők közötti, a közügyek megvitatása körébe eső nyilat-

kozat esetén eleve csak akkor alapozza meg a jóhírnév megsértését, ha a nyilatkozó rosszhiszemű volt. A rosszhiszeműség bizonyítása a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján a felperest terhelte volna, azonban erre vonatkozóan még csak előadást sem tett, így a kereset elutasításának volt helye. Tényt nem hallgatott el, illetve a tényeket nem csoportosította sajtóságon, így való tényeket hamis színben a jóhiszeműségétől függetlenül sem tüntetett fel. Való tényeket tárt a választási kampányban a nyilvánosság elé, illetve azokkal kapcsolatban nem kirívóan okszerűtlen következtetéseket vont le.

[4] A felperes sem vitatta, hogy az általa állított tény, amely szerint az országgyűlési képviselők 2014. évi általános választását megelőzően több választókerületben jelentősen megváltozott a választópolgárok száma, valós volt. Ebből a való tényből az okszerűség kirívó sérelme nélkül vetődhetett fel annak a gyanúja, hogy – a lakcímlétesítés időpontjára, az érintett választókerületek jellegére és a lakcímváltozások demográfiai folyamatokkal nehezen magyarázható számára figyelemmel – a lakcímbejelentések célja a választási eredmény befolyásolása volt. Az, hogy az objektív valóságban bekövetkezett esemény mögötti szubjektív motiváció mi volt, a bizonyíthatósági tesz alapján véleménynek, a való tényekből levont következtetésnek minősül. A sajtótájékoztatón megjelölte azokat a körülményeket is, amelyek alapján felmerült benne annak a lehetősége, hogy a lakcímbejelentések mögött a felperes áll. Nyilatkozatának ezen szövegrészeit az elsőfokú ítélet egyáltalán nem értékelte, a per tárgyává tett közleményt sem a maga egészében vizsgálta. A kifogásolt nyilatkozat az országgyűlési választások napját megelőzően hangzott el, így az, hogy a jövőben a választás napján történik-e választási csalás, nem tényállítás, hanem a jövőre vonatkozó lehetőségek számbavétele, ami nélkülözi a bizonyíthatóság kritériumát. Kijelentései kifejezőmódojukban nem voltak indokolatlanul bántóak, sértőek, lealacsonyítóak. A fiktív lakcímbejelentések a választás eredményeinek súlyos torzítására alkalmasak, így kiemelkedő alkotmányos értéket, a választás tisztaságát veszélyeztetik. Nyilatkozatát a választások tisztaságának megóvása érdekében, a rendelkezésére álló objektív körülmények alapján, jóhiszeműen tette. A fiktív lakcímbejelentésekkel szembeni közigazgatási hatósági eljárások és adott esetben büntetőeljárások időigénye bizonyosan meghaladja a választási kampány időbeli kereteit, így a választás tisztaságának megóvása ezzel összefüggésben ténylegesen csak a nyilvánosság erejével, az esetlegesen készülő választási visszaélésekre való figyelemfelhívással történhet. Ha a jelölteknek és a jelölő szervezeteknek a fiktív lakcímbejelentésekkel kapcsolatos nyilatkozataikat a személyiségi jogi per fenyegetésének árnyékában kellene megtenniük, az olyan visszatartó hatással járna, ami egy kiemelkedő alkotmányos értéknek, a választások tisztaságának megóvását aránytalanul megnehezítené.

[5] A sérelemdíj fizetési kötelezettségének mellőzését egyrészt azért kérte, mert mint természetes személy erre nem kötelezhető. Bár a bírói gyakorlat abban nem egységes, hogy a jogi személy képviseletében tett, személyiségi jogot sértő nyilatkozatok esetén az objektív szankciók alkalmazásának a nyilatkozó természetes személlyel szemben helye van-e, abban azonban következetes, hogy a jogi személy képviseletében tett nyilatkozat esetén a személyiségi jogi jogsértés szubjektív szankciója, a sérelemdíj iránti igény a jogi személlyel szemben érvényesíthető. Nyilatkozatát pedig a választási kampányban résztvevő egyik jelölőszervezet, az egyik párt képviseletében tette. Ezt alátámasztja a felperes Nemzeti Választási Bizottsághoz címzett kifogásának tartalma is. Így az esetleges jogsértés szubjektív szankciója, a sérelemdíj megfizetésére kötelezés a párttal szemben lenne érvényesíthető.

[6] A sérelemdíj mellőzését, illetve összegének csökkentését annak eltúlzott voltára tekintettel is kérte. Hivatkozott a Kúria BH2016. 241. számon közzétett eseti döntésére, amelyben a legfőbb bírói testület rámutatott arra, hogy sérelemdíj megfizetésére kötelezésnek csak akkor van helye, ha a jogsérelmet szenvedett fél a nem vagyoni sérelmét bizonyítani tudja. A személyiségi jogi jogsértés egy jogi személy vonatkozásában nem jár olyan súlyú hátránnyal, mint amilyen következményt jelenthet egy természetes személy számára, különösen így van ez a közéletben résztvevő politikai párt esetén. A jelöltek és a jelölő szervezetek a választási kampányban rendelkeznek eszközökkel ahhoz, hogy a rájuk vonatkozó kijelentéseket cáfolják, az azzal kapcsolatos álláspontjukat a nyilvánosság előtt kifejtsek, így reparálva a rájuk vonatkozó, adott esetben kedvezőtlen nyilatkozatnak a választópolgárra tett hatását. A véleménynyilvánítási szabadság korlátozásának arányosságához az is szükséges, hogy az esetlegesen jogsértő kijelentés szankciója ne legyen az eset összes körülményeihez képest eltúlzott. A bírói gyakorlatban általánosan elfogadotthoz képest magas összegű sérelemdíj olyan visszatartó hatással járhat a választási visszaélés gyanúját keltő magatartások nyilvánosság előtti felvetésével szemben, ami a véleménynyilvánításhoz való jog aránytalan korlátozását eredményezné. Nem vette figyelembe az ítélet azt sem, hogy a felperes által állított jogsértésnek a felperes választópolgári megítélésére nem volt érdemi hatása, amit az is alátámaszt, hogy a 2014. évi parlamenti választásokat megnyerte.

[7] A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Álláspontja szerint, mivel az alperes az elsőfokú eljárás során érdemi védekezést nem terjesztett elő, a fellebbezésében előadott hivatkozásai olyan új tényállításoknak minősülnek, amelyekre a másodfokú eljárásban – a Pp. 235. § (1) bekezdésére figyelemmel – jogszerűen már nem kerülhet sor, ezen hivatkozásokat a másodfokú bíróság nem vizsgálhatja. Az elsőfokú bíróság a kereseti kérelme szerint kifogásolt közléseket tételesen megvizsgálta, azokkal kapcsolatban helytállóan állapította meg, hogy a kifogásolt közlések valótlan, illetve valóságot hamis színben feltüntető tényállítások, nem pedig véleménynyilvánítások. Utalt a bizonyíthatósági teszt alkalmazására, továbbá a 13/2014. (IV. 18.) AB határozat 37. bekezdésére, amely szerint, amennyiben egy állítás igazságtartalma legalább részben ellenőrizhető, igazolható, akkor tényállításról van szó. A sérelmezett kijelentések – így az, hogy valaki bűncselekményt vagy választási csalást követ el – elvi síkon, objektíve igazolhatók, ezért mindenképpen tényállításnak minősülnek. A joggyakorlat egységes abban is, hogy a bűncselekménnyel vádolás vagy azzal valakinek az összefüggésbe hozása a jóhírnév sérelmét jelenti. Utalt a Nemzeti Választási Bizottság 943/2014. számú határozatára, ami egyértelműen úgy foglalt állást a perben kifogásolt közlések vonatkozásában is, hogy azok konkrét tényállítások. Sem a választási kampány, sem a közügy nem elégséges ok arra, hogy a felperesi politikai párttal kapcsolatban valótlan vagy a valóságot hamis színben feltüntető tényállításokat fogalmazzon meg az alperes mindenféle ténybeli alap nélkül. Az alperes magatartása – amikor lényegében választási csalásról beszél – túlmutat azon a szükségességi és arányossági követelményen, amit a közügyek szabad vitatásához biztosítani kell. Ahhoz, hogy az alperes országgyűlési képviselőként a közügyeket és a választás tisztaságát ellenőrizhesse és azzal kapcsolatban kritikát fogalmazzon meg, nem szükséges, hogy minden ténybeli alap és adekvát oksági kapcsolat nélkül bűncselekmény elkövetésével vádolja meg. Utalt a 7/2014. (III. 7.) AB határozatban foglaltakra, amely szerint a közéleti szereplők is igényelhetnek jogi védelmet a hamis tényállításokkal szemben. Idézte a 13/2014. (IV. 18.) AB határozatot, amely szerint, míg az értékítéletet megjelenítő vélemények nagyobb toleranciát követelnek, addig a tényeket állító vagy híresztelő kifejezések esetében fokozottabb gondosság követelhető meg. Megítélése szerint a kifogásolt közlések abban az esetben is jogsértőek lennének, amennyiben véleménynek minősülnének. A véleménynyilvánítás, bírálat nemcsak akkor eredményezi a becsület sérelmét, ha kifejezésmódjában indokolatlanul sértő, lealázó, hanem akkor is, ha valótlan tényállításokon alapul vagy téves következtetés levonására ad alapot, valamint, ha önkényes, illetve öncélú, vagy nem felel meg az észszerű gondolkodásnak, a gyakorlati tapasztalatoknak és a logika szabályainak. Az alperes önkényes következtetése az, hogy a laccímváltozások mögött csak a felperesi párt állhat. Az alperesi sajtótájékoztatón ugyanis kimondottan arra utaltak, hogy az úgynevezett billegő kerületekben történtek átjelentkezések. Ebből azt a következtetést vonták le, hogy ezt a felperes szervezi azért, hogy a maga irányába döntse el a billegő körzeteket. Ez viszont teljesen önkényes állítás, illetve következtetés, nem felel meg az elemi logika szabályainak sem. Semmiből nem következik, hogy éppen a kormánypárti szavazók jelentkeztek át, ugyanígy lehetséges, hogy az ellenzéki szavazók voltak azok.

[8] A felperes szerint az elsőfokú bíróság helyesen rögzítette, hogy az alperes a közléseket nem más jogi személy képviselőjeként tette, azok saját nyilatkozataként értékelendők. Az elsőfokú bíróság helyes és jogszerű mérlegeléssel állapította meg a sérelemdíj összegét is, amelynek mértéke semmiképpen nem minősül eltúlozottnak.

[9] Az alperesi fellebbezés megalapozott.

[10] Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, az arra alapított érdemi döntésével és levont jogi következtetéseivel azonban a másodfokú bíróság nem értett egyet, ezért az elsőfokú ítéletet a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta.

[11] A felperes helytállóan hivatkozott arra, hogy a Pp. 235. § (1) bekezdése értelmében a fellebbezésben új tény állítására, illetve új bizonyíték előadására nem kerülhet sor, kizárólag abban az esetben, ha az új tény vagy új bizonyíték az elsőfokú határozat meghozatalát követően jutott a fellebbező fél tudomására, feltéve, hogy az – elbírálása esetén – reá kedvezőbb határozatot eredményezett volna, illetve, ha az elsőfokú határozat jogszabálysértő voltának alátámasztására irányul. Jelen esetben azonban az alperes nem új tényeket, bizonyítékokat adott elő, hanem jogi álláspontját fejtette ki, ami a fellebbezésben és a fellebbezési eljárásban sem tiltott. Bár az elsőfokú eljárás során az alperes a tárgyaláson valóban nem jelent meg, érdemi védekezést nem terjesztett elő, ez azonban nem zárja ki azon jogosultságát, hogy az elsőfokú ítélettel szemben fellebbezéssel éljen és abban a felperesi keresettel, az elsőfokú bíróság ítéletében kifejtettekkel kapcsolatos álláspontját előadja. Mindezekre tekintettel az alperes fellebbezésében előadottak érdemben vizsgálhatók voltak.

[12] Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jóhírnevét tiszteletben tartsák. Az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához. A Ptk. 2:43. § *d*) pontja szerint a személyiségi jogok sérelmét jelenti különösen a becsület és a jóhírnév megsértése. A Ptk. 2:45. § (2) bekezdése szerint a jóhírnév megsértését jelenti különösen, ha valaki más személyre vonatkozó és a személyt sértő valótlán tényt állít vagy híresztel, vagy valós tényt hamis színben tüntet fel. A Ptk. 3:1. § (3) bekezdése szerint a jogi személy személyhez fűződő jogaira a személyiségi jogokra vonatkozó szabályokat kell alkalmazni, kivéve, ha a védelem jellegénél fogva csupán az embert illetheti meg.

[13] Az Alkotmánybíróság több esetben is foglalkozott a szabad véleménynyilvánításhoz való jog tartalmával, terjedelmével, jogi védelmével és korlátaival egyaránt. Gyakorlata következetesnek tekinthető abban, hogy a szabad véleménynyilvánításhoz való jog a véleményt annak érték- és valóságtartalmára tekintet nélkül védi, maga a véleménynyilvánítás lehetősége élvez alkotmányos védelmet. Az Alaptörvény a véleménynyilvánítási szabadság megfogalmazásánál nem tesz kifejezett különbséget a tényközlés és az értékítélet között. A véleménynyilvánítás alkotmányos alapjoga nem korlátozódik csupán az értékítéletekre. Az alkotmánybírósági határozatokban kifejtettek szerint a véleménynyilvánítási szabadság alapvető célja annak a lehetőségnek a biztosítása, hogy az egyén mások véleményét formálja, meggyőzve másokat saját álláspontjáról. Éppen ezért ez a jog általában mindenféle közlés szabadságát magában foglalja, függetlenül a közlés módjától és értékétől, erkölcsi minőségétől és többnyire valóságtartalmától is. A 36/1994. (VI. 24.) AB határozat értelmében a szólásszabadság különleges védelmet követel akkor, amikor a közügyeket érinti. Az ezekre vonatkozó vélemények ütközésében hangot kapó értékítéletek fokozott alkotmányos védelmet élveznek még akkor is, ha azok esetleg túlzóak, felfokozottak. A 7/2014. (III. 7.) AB határozatban írtak szerint a véleménynyilvánítás szabadsága az értékítéletet kifejező, az egyén személyes meggyőződését közlő megszólalásokra attól függetlenül kiterjed, hogy a vélemény értékes vagy értéktelen, helyes vagy helytelen, tiszteletre méltó vagy elvetendő. A tényállítást tartalmazó megnyilvánulások szintén részei a szólásszabadságnak. Egyrészt valamely tény közlése is kifejezhet személyes véleményt, másrészt tényközlések nélkül a véleményformálás is ellehetetlenülne. A közügyekkel összefüggésben megfogalmazott – akár rendkívül éles hangú vagy támadó – értékítéletet kifejező véleménynyilvánítás főszabály szerint nem lehet a polgári jogi felelősségre vonásnak alapja.

[14] Ugyanakkor az alkotmánybírósági határozatok értelmében indokolt különbséget tenni a véleménynyilvánítási szabadság határainak megvonásánál az értékítélet és a tényállítás között. Az értékítéletre, az egyén személyes véleményére a véleménynyilvánítási szabadság minden esetben kiterjed, függetlenül attól, hogy az értékes vagy értéktelen, igaz vagy hamis, érzelmen vagy észérveken alapul. A védelem ugyanakkor nem ilyen feltétlen a tényállítások tekintetében. A véleménynyilvánítás szabadsága nem terjed ki a becsületsértésre alkalmas, a valótlán tények közlésére akkor, ha a nyilatkozó kifejezetten tudatában volt a közlés valóságának, vagy foglalkozása, hivatása gyakorlásának szabályai szerint elvárható lett volna tőle a tények valóságtartalmának vizsgálata, de a véleménynyilvánítási alapjog felelős gyakorlásából eredő gondosságot elmulasztotta [36/1994. (VI. 24.) AB határozat]. Demokratikus társadalomban nélkülözhetetlen a közügyek vitatása, ami feltételezi a különböző politikai álláspontok kifejtését is.

[15] Az Emberi Jogok Európai Bíróságának (a továbbiakban: EJEB) vonatkozó gyakorlata, valamint az Alkotmánybíróság újabb gyakorlata [7/2014. (III. 7.) AB határozat, illetve 13/2014. (IV. 18.) AB határozat] fokozott jelentőséget tulajdonít a közéleti viták lehetőségének. A közéleti viták szabadsága elsőbbséget élvez, az EJEB következetes állásfoglalása szerint a politikai véleménynyilvánítások az Emberi Jogok Európai Egyezményének X. cikke kiemelt védelme alatt állnak. Az 57/2001. (XII. 5.) AB határozat hangsúlyozza, hogy a véleménynyilvánítás alapjoga előtérben áll és korlátozása csak szűk körben lehetséges olyankor, ha politikai vitáról van szó. A 3/2015. (II. 2.) AB határozat indokolásában írtakból kitűnően a fokozott védelem nemcsak a közügyekben megfogalmazott értékítéletekre, hanem a közügyek körébe tartozó tényállításokra is vonatkozik.

[16] Egy nyilvános közlés megítélése során elsőként arról szükséges dönteni, hogy az adott közlés a közügyekben való megszólalást, közérdekű vitában kifejtett álláspontot tükröz-e, vagyis a közügyek szabad vitatásával áll-e összefüggésben. Az EJEB és az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint nem önmagában az érintett személy státuszának, hanem a vélemény közügyekhez kapcsolódó jellegének van meghatározó szerepe a saját mércék alkalmazása szempontjából. Az adott közlés megítéléséhez elsődlegesen a közlés megjelenésének módját, körülményeit, a vélemény tárgyát, kontextusát szükséges figyelembe venni. Így vizsgálni kell a közlést érintően a médium típusát, a közlés apropóját adó eseményt, illetve az arra érkező reakciókat és az adott

közlésnek ebben a folyamatban játszott szerepét. További szempontként szükséges értékelni a kijelentés tartalmát, stílusát, illetve a közlés aktualitását, valamint célját. Amennyiben ezen körülmények értékelésével az állapítható meg, hogy a közlés a közügyek szabad vitatását érinti, a közlés automatikusan a véleménynyilvánítási szabadság nyújtotta magasabb szintű oltalmat élvezi. Ezt követően hasonló szempontok alapján abban szükséges dönteni, hogy a közlés értékítéletnek vagy tényállításnak tekinthető-e [13/2014. (IV. 18.) AB határozat].

[17] A felperesi kereseti kérelem megalapozottságának vizsgálatakor a fenti, általánosan megfogalmazott elvekből kiindulva kellett állást foglalni, ezen elvi iránymutatásokat az adott egyedi ügy szintjére lebontva.

[18] A másodfokú bíróság a PK 12. számú állásfoglalásban foglalt értékelési szempontokból kiindulva a videofelvételt, a sajtótájékoztató teljes anyagát megtekintve, továbbá a B. G. politikus által tett nyilatkozatokat is figyelembe véve, a közléseket szövegösszefüggésükben vizsgálva arra a megállapításra jutott, hogy az alperes a választási eljárás tisztaságához kapcsolódó közéleti kérdésben a véleményét fejezte ki akkor, amikor a kifogásolt közléseket megtette. Az alperes 2014. április 2-án egy párt politikusaként B. G.-vel, egy másik politikussal tartott közös sajtótájékoztatót. A sajtótájékoztató megtartására választási kampányidőszakban, a 2014. április 6. napján tartott országgyűlési választásokat pár nappal megelőzően került sor. A két párt politikusaiban ugyanis aggályok merültek fel a vonatkozásban, hogy egyes választókerületekben a választás eredménye befolyásolásra kerül azáltal, hogy a választások előtt nagy számban és visszaélésszerűen történik meg a választópolgárok lakcímváltozásának bejelentése. A sajtótájékoztatóra, a nyilatkozat megtételére tehát egy felfokozott hangulatú választási kampány során került sor, amelynek folyamán a felperesnek számolnia kellett az őt ért kritikákkal. Az ennek során elhangzott – a felperes által keresetében 1–9. pontok alatt megjelölt – közléseket ennek figyelembevételével kellett értékelés tárgyává tenni.

[19] A kereset 1. pontjában kifogásolt közlés vonatkozásában a Fővárosi Ítéltábla megállapította, hogy az nem a felperesi pártra vonatkozóan hangzott el. A további közlések tekintetében pedig nem volt megállapítható a jogsértés. Az alperes a sajtótájékoztatón annak lehetséges magyarázatait kereste, hogy a választást megelőzően miért történt számos lakcímváltozás az országban. Maga a felperes sem vitatta azt, hogy a billegő körzetekben történtek átjelentkezések. Ezen tényre alapítottan fogalmazta meg az alperes azt a véleményét – a lakcímlétesítések időpontjára, az érintett választókerületek jellegére és a lakcímváltozások demográfiai folyamatokkal nem magyarázható számára figyelemmel –, hogy a lakcímbejelentések célja a választási eredmény befolyásolása volt. Ennek során a felperesi pártot is ezen folyamat részeseként nevezte meg. Ilyen körülmények között hangzottak el a sérelmezett közlések, miszerint életszerű magyarázat az, hogy „a felperes szándékosan jelentkeztet be, adott esetben nem is a valódi lakcímekre állampolgárokat”, „a felperes megpróbálja „last minute” szavazókkal eldönteni a választást”, „úgy tűnik, megpróbálják azokat a billegő körzeteket, amelyek eldöntik a választás sorsát, új szavazókkal, voksturistákkal a maguk irányába fordítani”, és vetődik fel a „fiktív lakcímetkeztetési projekt” is. A nyilatkozata végén azt közli az alperes, hogy ezen választási csalás elkerülése érdekében ők mindent meg szeretnének tenni, megpróbálnak minden lehetséges információt összegyűjteni azzal kapcsolatban, amik leleplezhetik ezeket a politikai húzásokat, választási csalásokat. Közli azt is, hogy ami ebben az esetben megtörténik, az bűncselekmény. Az alperes tehát a gyanú szintjén valóban felveti, hogy a lakcímbejelentések mögött a felperes áll, a felperes vonatkozásában kedvezőtlen tényállítást is tartalmaz nyilatkozata, ez azonban a jogszerű véleménynyilvánítás keretein belül marad. Az alapul fekvő tények alapján az elemi logika szabályaival nem ellentétes, nem okszerűtlen következtetések levonására került sor részéről. A folyamatot, a feltárt adatok alapján kialakult álláspontját tükrözően beszél választási csalásról, bűncselekményről.

[20] Az alperes részéről egyértelműen politikai véleménynyilvánítás történt, a perbeli közlésre a politikai vélemény sajátosságai jellemzők, a felperes pedig abban a helyzetben volt, hogy ezeket a közléseket akár egy másik sajtótájékoztató formájában is cáfolja, a választásokat megelőzően ezekre a felvetésekre érdemben reagáljon. A vita egyik és másik szereplője ugyanis politikus, széles körű eszközrendszerük, köztük a tömegkommunikáció által biztosított lehetőségek is rendelkezésre állnak az őket érő támadásokkal szemben való védekezésre. Szerepükre figyelemmel pedig számolniuk kell azzal, hogy tetteik a nyilvánosság előtt mérettetnek meg, tūrésí kötelezettségük is fokozottabb a tevékenységüket érő, a vitákban esetlegesen kellemetlen, éles támadásokkal szemben. Az alperes által elmondottak a véleménynyilvánítási szabadság által biztosított határokat nem lépték túl, a sérelmezett közlések nem voltak indokolatlanul bántóak, sértőek, lealázóak, a politikai vitakultúrában bevett stílus és hangnem kereteit az alperes nem lépte túl.

[21] Csupán megjegyzi a másodfokú bíróság, hogy bűncselekményt csak természetes személy tud elkövetni. Konkrét bűncselekménnyel konkrét személyeket az alperes nem vádolt meg, az általánosság szintjén mozgó közlései személyiségi jogsértés megállapítására nem adnak alapot.

[22] A PK 12. számú állásfoglalás III. pontjára utalva a másodfokú bíróság kiemeli, hogy politikai véleménynyilvánításról lévén szó, a bírósági eljárás kereteit meghaladja az alperes által kifejtettek megalapozottságának vizsgálata – miszerint kormánypárti vagy ellenzéki szavazók jelentkezhetek-e át, illetőleg más okok merültek fel –, illetve annak megítélése, hogy az alperesi közlés tartalma helyes vagy helytelen.

[23] Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a keresetet elutasította.

(Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.835/2017/4/II.)

(Megjelent: Bírósági Döntések Tára 2018/1.)

BDT2018. 4.

Megvalósítja a tiltott bojkottfelhívás Tpv-t.-ben foglalt típusnyilatkozatát az egyértelműen beazonosítható versenytárs partnereinek címzett ügyvédi felhívás, amelyben a használati mintaoltalom bejelentési napjára tekintettel megvalósuló esetleges további jogsértés és joghátrány elkerülése érdekében a felhívást intéző személy a saját maga által gyártott és forgalmazott termék vásárlására szólít fel.

Alkalmazott jogszabály: 1996. évi LVII. tv. (Tpv-t.) 5. §, 86. § (2) bek. a)–c) pont

[1] A felperes véglegesen fenntartott keresetében annak megállapítását kérte a bíróságtól, hogy az alperes a 2015. május 6-i levelének megküldésével a megrendelői és vevői felé a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv-t.) 2. §-ába, 3. §-ába és 5. §-ába ütköző tisztességtelen felhívást intézett, amellyel a vele fennálló gazdasági kapcsolatuk felbontását, illetve létrejöttének megakadályozását célozta. Kérte ezen túl az alperes eltiltását a további jogsértés elkövetésétől, valamint olyan nyilatkozat megtételére kötelezését, amelyben a korábbi közléssel megegyező módon ad elégtételt. Kérte annak a megállapítását is, hogy az alperes magatartásával a jóhírnevét is megsértette, és erre tekintettel kérte 1 100 000 Ft sérelemdíj megfizetésére kötelezését.

[2] Az alperes érdemi védekezésében a kereset elutasítását kérte. Vitatta, hogy a felperes nagyszámú, azonosítható megrendelőinek megküldte a kifogásolt levelet, és abból a felperes személye azonosítható volt, valamint azt is, hogy a levél valótlan hivatkozásokat tartalmazott, mivel 2015. április 3-án használati mintaoltalom iránti kérelmet nyújtott be a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatalához az általa gyártott és forgalmazott termékre vonatkozóan. Arra is hivatkozott a per tárgyalása során, hogy időközben 2015. április 3-i kezdő időponttal megkapta a használati mintaoltalmat „az állatgyógyászati gallér kisállatoknak” megnevezésű termékre.

[3] Az elsőfokú bíróság a 38. sorszámú végzéssel kijavított ítéletében megállapította, hogy az alperes 2015. májusában a felperes üzleti partnereinek megküldött levelében írt tájékoztatásával és felhívásával tiltott piaci magatartást tanúsított, azaz olyan tisztességtelen felhívást intézett a címzettekhez, amely harmadik személlyel, a felperessel fennálló gazdasági kapcsolat felbontását, illetve ilyen kapcsolat létrejöttének megakadályozását célozta. A jogsértés megállapítása mellett eltiltotta a további bojkottfelhívás kiadásától, valamint kötelezte, hogy 15 napon belül a 2015. májusi levél címzettjeinek olyan, szintén írásba foglalt nyilatkozatot küldjön meg, amely tartalmazza, hogy „a 2015. év májusában közölt tájékoztatás és felhívás tisztességtelen volt, mert a felperessel fennálló gazdasági kapcsolat felbontását, illetve ilyen kapcsolat létrejöttének megakadályozását célozta.” Ezt meghaladóan a kereset elutasította.

[4] Az elsőfokú bíróság tényként állapította meg, hogy a felperes egyéni vállalkozóként egyebek mellett háziállatok számára gyártott és gyárt műtési gallért, amely egy alternatív állatgyógyászati termék, a hagyományos műanyag, merev gallér kiváltására szolgál. A termék az ismertető leírása szerint polisztirol gyönggyel készül, antiallergén, így minden állatra biztonságosan használható. Az alperes 2010. május 5-én bejegyzett gazdasági társaság, egyéb termékek ügynöki nagykereskedelmével foglalkozik. Tagja F. D. és N. A., akik az

állatgyógyászati gallér kisállatoknak megnevezésű használati mintaoltalom jogosultjai és feltalálói, a gallérra 2015. április 3-i bejelentés alapján ezen oltalmi idő kezdetével a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala használati mintaoltalmat adott. A leírása szerint az állatgyógyászati gallér kisállatok, kutyák és macskák kisebb sérülése, bőrbetegsége vagy műtéti lábadozása esetén használható, hasonló egy nyakpánthoz, puha töltőanyaggal vagy levegővel készül. Az alperes a 2015. április 3-i mintaoltalmi bejelentést követően jogi képviselője útján 2015. május 6-i és május 12-i keltezésű levelének megküldésével tájékoztatta a felperessel részben szerződéses kapcsolatban álló üzleti partnereket az alperes tagjait érintő jogi tényekről a következő szöveggel: „... a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala állatgyógyászati gallér kisállatoknak használati minta címen korábban bejelentési napot állapított meg. Ez azt jelenti, hogy a mintaoltalom erre a napra visszaható hatállyal jön létre, ettől a naptól kérhet a jogosult a mintaoltalom bitorlójával szemben jogvédelmet, például kártérítést is. A használati mintaoltalom kérelme a töltőanyaggal rendelkező (tehát nem a merev műanyag lapból álló), különböző méretben előállított körgallérra vonatkozik, melynek képét mellékeljük. A mintaoltalmi kérelem szerint a töltőanyag a kisállat számára elviselhetően puha töltet lehet, így szivacs vagy bármilyen ismert anyagból kialakított szemcse, granulátum, polisztirol gyöngy, szivacsragdalék, vatelin, rongy, hab, PVC vagy különböző ruhaipari bélés- és töltőanyag, de akár levegő is. Jelenleg ilyen körgallért ügyfeleink cége, a K. M. Kft. Dr. Pet Állatgyógyászati gallér márkanéven gyárt, így jogsértés esetleges kockázata nélkül csak e cég (fentiekben körülírt) állatgyógyászati gallér terméke árusítható biztonsággal. A későbbi esetleges félreértések elkerülése végett kérem, hogy a fenti tájékoztatás ismeretében, vásárlói igény esetén a Dr. Pet Állatgyógyászati gallér márkanévű állatgyógyászati kisállatgallért rendelje meg, illetve árusítsa. Jelen levelünk tájékoztató jellegű és a megfelelő, korrekt üzleti kapcsolat fenntartását célozza. Köszönjük eddigi együttműködését.”

[5] A jogi képviselő a 2015. május 6-i keltezésű levelet az alperes tagjai megbízásából juttatta el a címzettekhez, olyanokhoz, akik ismeretei szerint állatgyógyászati kisállatgallért árusítottak különféle méretben és minőségben. A felperes üzleti partnerei – köztük állatorvosok – jelezték a felperesnek, hogy ügyvédi felszólítást kaptak, és kérték magyarázatát arra vonatkozóan, hogy a továbbiakban hogyan járhatnak el.

[6] Az elsőfokú bíróság a keresetet részben találta alaposnak. Azt a felek nyilatkozatai, a csatolt okiratok és a kihallgatott tanúk tanúvallomásai alapján bírálta el, ez utóbbi személyek a 2015 májusában megküldött levél címzettjei, közreműködői, illetve képviselői voltak. Utalt arra, hogy a Tpv. 5. §-ában írt tisztességtelen piaci magatartás közül a bírói gyakorlat versenyjogot sértőnek azt a tisztességtelen bojkottfelhívást minősíti, amelynek kifejezetten az a célja, hogy a címzett a bojkottálttal fennálló gazdasági kapcsolatát felbontsa, vagy az ilyen kapcsolat létrejöttét megakadályozza. A jogellenes magatartás jogkövetkezményének megítélésekor nincs annak jelentősége, hogy a felhívás milyen mértékben ér el sikert. Megállapította, hogy az alperes jognyilatkozatának tartalma nem csak önmagában egy ismertető jellegű tájékoztatás volt, mivel tartalmazta azt a felhívást is, hogy az állatgyógyászati terméket, a megnevezett töltőanyaggal rendelkező és különböző méretben előállított körgallért a címzettek csak az alperestől vásárolhatják biztonsággal, azaz „a jogsértés esetleges kockázata nélkül”. „A későbbi esetleges félreértések” külön nevesítése nélküli felhívás egyértelmű volt a címzettek felé, ami arra ösztönzött, hogy kizárólag az alperes „állatgyógyászati kisállatgallér” termékét rendeljék meg és árusítsák. A levél félre nem érthető értelme szerint ez eredményezhette volna csak az úgynevezett „korrekt üzleti kapcsolat fenntartását”. A bírói gyakorlat szerint, amennyiben valamely igazolt tény a Tpv. valamely típus-tényállásának felel meg, akkor a sérelmet szenvedő és jogosultként fellépő nem a generálklauzulára hivatkozva állíthatja a tilalom megsértését, hanem azt a típus-tényállás teszi lehetővé. A bíróság valós tényként állapította meg, hogy a peres felek üzletszerű gazdasági tevékenységüket tekintve egymás versenytársai. A bojkottfelhívásban név szerint nincs megjelölve a versenytárs, ezért a törvénykezési gyakorlat alapján is vizsgálni kell, hogy a címzettek egyértelműen beazonosíthatták-e, hogy az érintett kire nézve kívánta elérni a fennálló gazdasági kapcsolat felbontását. Rögzítette, hogy a felperes előadásával szemben az alperes nem a felperes vállalkozását minősítő és valótlan hivatkozásokkal követett el jogsértést. A per tárgyalása során ugyan igazolta a használati minták oltalmáról szóló 1991. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: Mintaoltalmi tv.) 13. § (2) bekezdésével összhangban, hogy a megadott használati mintaoltalom jogosultja a társaság két tagja. A Tpv. 5. §-ában meghatározott tilalom megsértését azonban nem a használati mintaoltalom jogosultságával összefüggő kérdések alapján kellett megítélni, hiszen 2015 májusában az alperes még nem rendelkezett megadott használati mintaoltalommal. A perben a felperes volt köteles a bizonyításra, amelynek során nem annak volt jelentősége, hogy az alperest megillette-e a használati mintaoltalom joga, hanem annak, hogy a levél címzettjei a felperes üzleti partnerei voltak-e, és a levél értelmezéséből arra következtethettek, hogy jobban teszik, ha megszakítják vele az üzleti kapcsolatot. A lefolytatott bizonyítás alapján bizonyított tényként fogadta el, hogy a levél tartal-

ma alkalmas volt arra, hogy a polgári jogban járatlan személyeket megtéve és elriassza attól, hogy a felperessel fennálló üzleti kapcsolatukat fenntartsák. Ezt egyrészt a felperes személyes nyilatkozata erősítette meg, amely szerint a tőle terméket vásárló állatorvosok kifejezésre juttatták, hogy azért nem vásárolnak többet, mert esetleg jogot érvényesíthet az alperes. Ezen túl a kihallgatott tanúk vallomása is nagyobb részben igazolta a felperesi állítást, amely szerint a levelet akként értelmezték, hogy mástól nem vásárolhatják meg a terméket jogsértés kockázata nélkül, csak az alperestől. Egyes tanúvallomások utaltak arra, hogy a továbbiakban tényleg nem vásároltak, ugyan azt nem igazolták, hogy az alperes bojkottfelhívása miatt, míg volt olyan tanú, aki zaklatásnak értékelte a levelet. További tanú azt igazolta, hogy a levélben írtak hatására megszakította üzleti kapcsolatát a felperessel, nem mert vele kapcsolatban maradni. Volt, akit nem befolyásolt a levél tartalma, azonban több tanú az üzleti kapcsolat fenntartása mellett is a felperestől várt magyarázatot, hogy vásárolhat-e tőle azzal a bizonyossággal, hogy nem követ el jogsértést. A tanúvallomások igazolták azt az állítást, hogy a levelek címzettjei többségében egyértelműen azonosították a felperest mint az alperes versenytársát, és úgy értelmezték, hogy a termék további árusításával, forgalmazásával esetleges jogsértő magatartást tanúsítanak. A Tpv. 5. §-ában nevesített jogellenes magatartáson túl azonban az alperes a levéllel a felperes személyiségi jogát, jóhírnevét nem sértette meg, arra viszont alkalmas volt, hogy a tiltott piaci magatartás tanúsításával bojkott felhívásként befolyásolja a piaci résztvevők magatartását. Így a felperes mint sérelmet szenvedett fél a Tpv. 86. § (2) bekezdés *a)–c)* pontjai alapján követelhetette a jogsértés megtörténtének megállapítását, valamint a jogsértő eltiltását a további jogsértéstől, harmadrészt pedig, hogy a jogsértő nyilatkozattal vagy más megfelelő módon adjon elégtételt.

[7] Az alperes pontosított fellebbezésében az elsőfokú ítélet alperesi kötelezést tartalmazó első és második bekezdésének a megváltoztatását, a felperes keresetének teljes körű elutasítását kérte. Hangsúlyozta, hogy fellebbezése nem vonatkozik az ítélet kereseti kérelmet elutasító részére. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a pontosított kereseti kérelmen túlterjeszkedett, az ítéleti rendelkezés végrehajthatatlan, a tanúvallomásokban foglaltakat iratellenesen értékelte, továbbá figyelmen kívül hagyta a bizonyítási teherre vonatkozó tájékoztatást úgy, hogy az ítéletben ennek nem adta indokát. Azzal érvelt, hogy az ítélet rendelkező részében található szöveget a felperes nem kérte, a november 18-án kelt beadványa, majd a 2015. november 19-i tárgyaláson pontosított kereseti kérelme nem tartalmazza az ott írt szöveget. A felperes kifejezetten a 3. sorszámú előkészítő iratában felsorolt személyek tekintetében fogalmazta meg kereseti kérelmét, amely személyek felsorolását az ítélet nem tartalmazza. A felperes meg sem kísérelte valamennyi személy esetén a bizonyítást, indítványától a novemberi tárgyaláson elállt. A rendelkező rész egyrészt a 2015 májusában „felperes üzleti partnereihez címzett” kitélt, második bekezdésében a 2015. májusi levél „címzettjei” megjelölést használja, amely végrehajthatatlan, mivel a felperesnek nem voltak olyan nevű üzleti partnerei, akik a leveleken címzettként szerepeltek. A felperes összesen hét címzettet azonosított be, de ezek sem voltak tényleges üzleti partnerei, továbbá pontos dátum hiányában nincs címlistája. A „2015 májusi levél” megjelölés pedig nem elég konkrét, így nem lehet megállapítani, hogy melyik levélről van szó, az ítéleti rendelkezés nem végrehajtható. A tanúvallomásokkal összefüggésben utalt arra, hogy mindössze egy tanú, dr. L. T. említette, hogy a felperestől nem vásárolt a levél hatására, a fennmaradt hét tanú közül egy nem kapott levelet, a további hat főből három hívta fel a felperest tisztázás végett, a többiek nem foglalkoztak a levéllel. A hat fő egyike sem értette, hogy miről van szó, a használati minta fogalmát nem ismerték, mintaotalomról nem hallottak és nem rettentek meg. A felperessel szerződéses kapcsolatban nem álltak. A tanúvallomásokkal ellentétben az elsőfokú bíróság olyan tartalmat vélt felfedezni a levelekben, amelyek nem érték el az ítéletben megfogalmazott hatást és nem irányultak bojkottra. A bizonyítandó tények egy részét a felperes meg sem kísérelte bizonyítani, másrészt ő okiratokkal bizonyította az ellenkezőjét.

[8] Az alperes fellebbezésének kiegészítésében kifejtette, hogy a Tpv. 5. §-ában megfogalmazott törvényi tényállás három konjunktív feltétele közül kettő nem teljesül, így e típus-tényállás fennállása az adott ügyben nem állapítható meg. E szerint a felhívásnak tisztességtelenség kell lennie, máshoz kell intézni, és fennálló gazdasági kapcsolat felbontását vagy ilyen kapcsolat létrejöttének megakadályozását kell céloznia. A kifogásolt levelek nem minősíthetők tisztességtelenségnek, mivel azokból egyrészt a felperes nem volt egyértelműen beazonosítható, másrészt a levelek nem tartalmaznak olyan állítást a használati minta bejelentésével kapcsolatban, ami az adott időpontban ne felelt volna meg a valóságnak. A felhívás tisztességtelensége körében a közlés teljes tartalmát kell vizsgálni. A feltárt tényállás alapján nem lehetett volna arra a következtetésre jutni, hogy a felperes konkrét említése nélküli levélből egyenesen következett, hogy a célja kizárólagosan a felperesre vonatkozó tisztességtelen bojkottfelhívás megtétele volt. A tanúk meghallgatásából levont következtetés aggá-

lyos, a tanúvallomásokat az elsőfokú bíróságnak fenntartással kellett volna kezelnie, mivel a bírósági idézésen feltüntetett nevek alapján a tanúknak automatikusan a másik fél neve, illetve terméke juthatott eszébe. Az érintett termékkör nem kizárólagosan a felpereshez, illetve az alpereshez köthető, mivel az interneten több olyan weboldal is elérhető, ahol más gyártó által gyártott, felfújható gallérok kaphatók, ilyen például az úgynevezett L. kínai eredetű termék. 2015 májusában nem lehetett magától értetődő, hogy levele csak és kizárólag a felperes ellen irányult. A levél konkrét tartalma miatt sem állapítható meg a tisztességtelensége, mivel tényszerűen csak annyit állít, ami történt; azaz, hogy az alperesi tagok használati minta lajstromozása iránti kérelmet nyújtottak be az illetékes hivatalhoz, amely bejelentési napot állapított meg. A levél tartalma valós, mintaoltalmi kérelemről beszél, és nem állítja, hogy egy már érvényes, bejegyzett iparjogvédelmi jog lenne.

[9] A felperes ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult, mivel álláspontja szerint az elsőfokú bíróság széles körű bizonyítást követően, a tanúvallomások és a rendelkezésre álló adatok helyes értékelésével állapította meg a tényállást. Hangsúlyozta, a tanúk egyértelműen alátámasztották, hogy az alperes által küldött levél milyen zavaró hatást váltott ki. Igazolták, hogy vele gazdasági kapcsolatban álltak, és hogy személyét a levél tartalma alapján beazonosították. A levél tartalmát is helyesen értékelte az elsőfokú bíróság, mivel az egyértelműen az ügyfélkapcsolat megszüntetését célozta, a jogban járatlan személyeket bizonytalanságban tartotta, félelemérzetet váltott ki belőlük. Előadta, hogy a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala előtt 2017. július 25. napján megsemmisítési kérelmet terjesztett elő az alperesi használati mintaoltalommal összefüggésben.

[10] Fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett az elsőfokú ítéletnek a keresetet részben elutasító rendelkezése a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 228. § (4) bekezdése alapján, így a másodfokú bíróság az ítélet e részét nem vizsgálta. A fellebbezés és a másodfokú eljárás tárgya kizárólag a bojkottfelhívásra vonatkozó versenyjogi jogsértés megállapítása, a jogsértéstől való eltiltás és az elégtétel adására vonatkozó rendelkezés volt. Az alperes módosított fellebbezése kizárólag az elsőfokú ítélet megváltoztatására irányult, utóbb hatályon kívül helyezést nem kért, és az ítélet tábla sem talált olyan hivatalból észlelendő okot, ami az ítélet hatályon kívül helyezését indokolta volna, így azt érdemben vizsgálta felül.

[11] Az alperes fellebbezése kisebb részében megalapozott.

[12] Az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló adatok és a lefolytatott bizonyítás alapján helyes tényállást állapított meg és annak alapján nagyobb részben megalapozott döntést hozott. Döntésével és jogi indokaival a fellebbezéssel érintett körben az ítélet tábla túlnyomó részben egyetért. Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a peres felek egymás versenytársai az érintett termékkör, a kisállat gallér piacán. Helyesen értékelte az alperes jogi képviselője által a felperes üzleti partnereinek írt levélben foglalt felhívás tartalmát, és helytálló a következtetése a tekintetben is, hogy a levél tartalma és a tanúvallomások alapján egyértelműen megállapítható az alperes részéről a bojkottfelhívásban megnyilvánuló jogsértés. Egyetért az ítélet tábla azzal is, hogy olyan magatartás esetén, amely a Tpv. valamely típus-tényállásának felel meg, a sérelmet szenvedő fél nem a generálklauzulára, azaz a Tpv. 2. §-ára, hanem a típus-tényállásra, azaz jelen esetben a Tpv. 5. §-ára alapítva érvényesíthet jogot a jogsértővel szemben. A bojkottfelhívás tekintetében a konkrét esetben nem a használati mintaoltalom jogosultságával összefüggő kérdésnek volt jelentősége, figyelemmel arra, hogy 2015 májusában, a levél megküldésének időpontjában az alperes még megadott használati mintaoltalommal nem rendelkezett, azt csak utóbb, a peres eljárás alatt szerezte meg. Helyes az elsőfokú bíróság következtetése abban a körben is, hogy a bojkottfelhívással megvalósuló jogsértés ténye független attól, hogy a címzettekre ténylegesen milyen hatással van, a felhívás elérte-e a célját. Utóbbinak a jogsértés megvalósulása folytán érvényesített kártérítés esetén lehet jelentősége. Az elsőfokú bíróság következtetése tehát a jogsértés megállapítása és az eltiltás körében helytálló, az elégtétel adása körében azonban pontosításra szorul.

[13] Az ítélet tábla a fellebbezésben foglaltakra figyelemmel az alábbiakat emeli ki. A Tpv. 86. § (2) bekezdés a) pontja alapján érvényesített, a jogsértés megtörténtének megállapítására irányuló kereseti kérelem körében az alperes alaptalanul hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság a kereseti kérelmen túlterjeszkedett. A felperes már a 2015. május 29. napján előterjesztett keresetlevélben is annak megállapítását kérte, hogy az alperes az üzleti partnereihez olyan tisztességtelen felhívást intézett, ami a vele fennálló gazdasági kapcsolat felbontását vagy ilyen kapcsolat létrejöttének megakadályozását célozta. Ugyanígy kérte a további jogsértéstől való eltiltását, és írásbeli nyilatkozattal történő elégtétel adását is. A 2015. november 18-án kelt előkészítő iratában pontosította kereseti kérelmét, amely a Tpv. 5. §-ára történő utalással ugyancsak tartalmazza a bojkottfelhívás körében a jogsértés megállapítására irányuló kereseti kérelmet, valamint ezt fejt ki a 2015. december 9-i előkészítő irat harmadik oldalán is. A fellebbezés azonban annyiban megalapozott, hogy az

elégtétel adását a felperes a részére címzett írásbeli nyilatkozat formájában kérte, amit a 3. számú előkészítő iratában és a 11/F/2. szám alatti keresetpontosításban is ekként határozott meg. Mindebből következik, nem releváns, hogy az elsőfokú bíróság az ítéletben az érintett (címzett) személyeket nem sorolja fel, illetve a 3. sorszámú beadványban szereplő személyek teljes körére nem folyt további bizonyítás. A meghallgatott tanúk vallomása és a részbeni alperesi elismerés alapján – mivel a 2015. november 19-én tartott tárgyaláson elismerte, hogy a keresetlevél mellékleteként csatolt levelek címzettjei részére azt megküldte – a levelek elküldésének ténye további bizonyítás hiányában is megállapítható volt. Az elégtétel adása tekintetében tehát a felperes a saját részére történő írásbeli nyilatkozat megküldését kérte, ezt fogadta el elégséges és arányos jogkövetkezményként. Megalapozottan hivatkozott ugyanakkor az alperes arra, hogy nem végrehajtható az a rendelkezés, hogy a „levél címzettjei” részére küldjön nyilatkozatot. Az ítélet tábla ezért az elsőfokú ítélet rendelkező részének az elégtétel adására vonatkozó második bekezdését részben és akként változtatta meg, hogy az alperest a felperes részére kötelezte 15 napon belül az írásba foglalt nyilatkozat megküldésére az elsőfokú ítéletben írt tartalommal.

[14] Az alperes alaptalanul támadja az elsőfokú bíróságnak a tanúvallomások mérlegelésére vonatkozó indokolását, a bizonyítékok értékelését. A kifejtettekkel szemben az elsőfokú bíróság a Pp. 206. § (1) bekezdésének megfelelően, okszerűen mérlegelte a tanúvallomásokat és helyesen állapította meg az alperes által küldött levél tartalmát. Hangsúlyozza a másodfokú bíróság, hogy az eljárás során nem kizárólag a tanúvallomások, hanem egyéb, a felperes által csatolt okirati bizonyítékok is rendelkezésre álltak: így a keresetlevél mellékleteként az alperes jogi képviselője által írt levelek, valamint a címzettek által a felperesnek írt e-mail üzenetek, a 13. sorszámú felperesi beadvány 3. számú melléklete dr. H. Z. nyilatkozatával, dr. F. Z. tanú írásbeli nyilatkozata, amelyben távolmaradását mentette ki, valamint az ügyvel kapcsolatos információit ismertette a bírósággal, csatolva a részére megküldött felhívást. A tanúvallomásokból egyértelműen megállapítható, hogy az idézettek olyan vállalkozások, illetve állatgyógyászattal, állatorvoslással foglalkozó személyek – többnyire állatorvosok –, akik ismerték a felperes által gyártott kisállatgallért, vásároltak a felperestől, így vele üzleti kapcsolatban álltak, és az alperes jogi képviselője által írt levélből a felperesre, illetve a felperes termékére gondoltak. Ezért keresték őt többben abból a célból, hogy a levélben írtakat tisztázzák és megnyugtató választ kapjanak arra, hogy termékeinek használatával, vásárlásával nem követnek-e el jogsértést. Több tanú azt is megerősítette, hogy a levél tartalma alapján nem mertek rendelni a felperestől, hanem az alperestől rendeltek hasonló terméket (dr. L. T., dr. F. E.). A meghallgatott tanúk többsége azt is alátámasztotta, hogy a levél tartalmát akként értelmezték, hogy az a felperes által gyártott termék vásárlásának jogszerűségét teszi kérdésessé, ezzel indokolták, hogy a felperesnél érdeklődtek, illetve volt, aki emiatt nem vásárolt többet (dr. U. D., dr. L. T., dr. K. Z.). A bizonyítékok mellett értékelhető a felperes személyes nyilatkozata is, aki azt adta elő, hogy az általa fejlesztett polisztról gyönggyel töltött állatgyógyászati gallért 2015 januárjában vezette be a piacra, és a vele üzleti kapcsolatba került partnerei az alperesi ügyvédi levél kézhezvételét követően keresték meg; ezek olyan személyek, illetve gazdasági társaságok, akik a honlapján is megjelentek. Az elsőfokú bíróság helyesen utalt ítéletének indokolásában arra, hogy a jogsértés megállapításának nem feltétele, hogy a felhívás elérje a célját, így nem volt annak jelentősége, hogy a meghallgatott tanúk a levél hatásáról miként nyilatkoztak, az ténylegesen visszatartotta-e őket attól, hogy a továbbiakban a felperestől vásároljanak.

[15] A levél tartalmának értékelése körében a másodfokú bíróság teljeskörűen osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját abban a tekintetben, hogy a levélben foglaltak megvalósították a Tpv. 5. §-a szerinti típusnyilatkozat állást. Az alperes alaptalanul hivatkozott a fellebbezés kiegészítésében arra, hogy a törvényi tényállás konjunktív feltételei nem teljesülnek maradéktalanul, mivel a felhívás, közlés teljes tartalmát vizsgálva az nem tisztességtelen, másrészt tényszerű állításokat tartalmaz a használati minta bejelentésével kapcsolatban, így azok a gazdasági kapcsolat megszüntetésére vagy megakadályozására vonatkozó célzatot nem hordozzák. Az ítélet tábla e körben az elsőfokú bíróság indokolására utal vissza. Azt csupán azzal egészíti ki, hogy az a tény, miszerint az alperesi társaság, illetve tagjai nevében jogi képviselőjük ügyvédi fejléces papíron általa aláírt és ellenjegyzett felhívást küldött a címezetteknek, és abban jogi eljárásokról, jogsértésről, kártérítésről, jogvédelemről, mintaultalom bitorlásáról tesz említést, egyértelműen azt sugallja, hogy az, aki nem az alperes által gyártott, illetve forgalmazott körgallér terméket vásárolja, jogsértést követ el és esetleges joghátránytól tarthat. Az első bekezdésben szereplő azon állítás, amely szerint a bejelentési napra visszaható hatállyal jön létre a mintaoltalom, és ezen időponttól a bitorlóval szemben jogvédelem, például kártérítés érvényesíthető, majd a harmadik bekezdésben a jogsértés esetleges kockázatára történő utalás arra az esetre, ha nem az alperes által gyártott terméket vásárolják meg, egyértelműen azt az üzenetet hordozza a címzett számára, hogy csak akkor jár el jogszerűen,

akkor nem követ el jogsértést, és nem tarthat annak bármiféle negatív következményétől (például kártérítéstől), ha kizárólag az alperes termékét vásárolja meg. Az alperes neve, címe és honlapja kiemelten van feltüntetve a harmadik bekezdésben, míg az utolsó bekezdés egyértelműen arra hívja fel a címzettet, hogy az ő termékét rendelje és árusítsa. A felperes neve ugyan nincs feltüntetve a levélben, a második bekezdés azonban pontosan leírja, hogy milyen termékről van szó, a töltetnél a polisztirol gyöngyöt is említi, amely anyaggal a felperes által gyártott termékek is rendelkeznek, így a levélből egyértelműen beazonosítható a felperes, illetve az általa gyártott hasonló termék. Az alperes alaptalanul hivatkozott arra, hogy a piacon nem kizárólag a felperesé, hanem más, kínai eredetű termék is elérhető. Ennek ellenére a meghallgatott tanúk egyértelműen a felperessel azonosították a körgallért, egyikük sem említette, hogy tudomása lenne más gyártóról vagy más külföldi termékről.

[16] A felperesre a címzettek – a tanúk egyértelmű nyilatkozata szerint – nem az idéző végzésből következtek, egyik tanúvallomásából sem vonható le ilyen következtetés. Többségükben arról nyilatkoztak, hogy a felperes termékét ismerték, tőle vagy az általa gyártott A. gallért vásárolták, és a levél 2015. májusi kézhezvételét követően ezért keresték a felhívás tartalmának tisztázása érdekében. E megkereséseket a felperes a keresetlevele mellékleteként csatolt e-mailekkel is alátámasztotta. A levél tartalma egyértelműen túlmutat a használati minta lajtromozása iránti kérelemről és a bejelentési nap megállapításának tényéről szóló tájékoztatáson, az ügyvédi fejléces papíron ügyvédi aláírással ellátott, jogi eljárásokra utaló, jogi kifejezéseket tartalmazó levél egyértelműen azt a célt szolgálta, illetve azt a hatást kívánta elérni a címzettben, hogy tartózkodjon a továbbiakban más termék beszerzésétől, így az a gazdasági kapcsolat felbontását vagy létrejöttének megakadályozását célozta.

[17] A másodfokú bíróság nem értett egyet az alperes érvelésével, hogy a kereset és az alperes védekezése alapján bizonyítandó tények tekintetében a felperes nem bizonyított sikeresen. Az ügyben bizonyítandó releváns tény a fellebbezéssel érintett körben az volt, hogy az alperes részéről a felperessel gazdasági kapcsolatban álló személyek részére a 2015 májusában kelt levelek elküldése valóban megtörtént-e, míg a levél tartalmának értékelését elsősorban a bíróságnak kellett elvégeznie a tanúvallomások alapján. Az első körben a felperes a bizonyítási kötelezettségének eleget tett, bizonyítási indítvánnyal élt, és a címzettek egy részének tanúvallomásával igazolta a fentieket.

[18] A kifejtettekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján kisebb részében megváltoztatva hagyta helyben.

(Fővárosi Ítéltábla 14.Gf.40.139/2017/III.)

(Megjelent: Bírósági Döntések Tára 2018/1.)

BDT2018. 5.

I. Az érvénytelenségi per indítására jogosult személy keresete alapján a további jogszerző joga akkor is törölhető az ingatlan-nyilvántartásból, ha a további jogszerzőnek a közvetlen szerzővel kötött szerződése valamilyen önálló – a közvetlen szerző és az eredeti jogosult szerződése érvénytelenségétől független – okból érvénytelen.

II. Nyilvánvalóan a jóerkölcsbe ütközik, ha a megbízottként eljáró vételi bizományos a megbízó javára, de a saját nevében szerzett ingatlanok tulajdonjogát a megbízási szerződésből eredő elszámolási, kiadási kötelezettségének ellehetetlenítése céljából harmadik rosszhiszemű személyekre ruházza át.

Alkalmazott jogszabály: 1959. évi IV. tv. (1959-es Ptk.) 479. § (2) bek., 200. § (2) bek.

[1] A felperes mint megbízó és az I. rendű alperes mint megbízott között 2010. május 31. napján négy megbízási szerződés jött létre.

[2] Az I. számú szerződésben az alperes vállalta a felperes Sz. Zrt.-vel szemben fennálló 1 900 000 euró törkeösszegű követelésből 1 520 000 euró összeg behajtását, illetve azt, hogy ennek megfizetésére írásban az Sz. Zrt.-vel szerződést köt, és az abban foglaltakat betartatja. A sikerdíj összegét a behajtott összeg 20% + áfa

összegében határozták meg. A II. számú szerződésben az I. rendű alperes azt vállalta, hogy a felperes Sz. Zrt.-vel szemben pótmunka jogcímén fennálló 134 367 267 Ft tőkeösszegű követeléséből 90 000 000 Ft összeget behajt, illetve, hogy ezen összeg megfizetésére írásban szerződést köt az Sz. Zrt.-vel és azt betartatja. A sikerdíj összege a behajtott összeg 12,5%-a + áfa összeg volt. A I. és II. számú szerződések határozott időtartamra, egy hónapra jöttek létre. Mindkettőben megállapodtak abban is, hogy a szerződéseket akkor tekintik teljesítettnek, ha az Sz. Zrt. fizetési kötelezettségét a felperessel szemben elismeri, ezt írásban ügyvéd előtt rögzítik és a fizetés a megbízott számlájára megtörténik. Az I. rendű alperes a behajtott összeg tekintetében vállalta, hogy az őt megillető sikerdíj levonása után a fennmaradó részt 48 órán belül továbbutalja Dr. D. P. ügyvéd E. Banknál vezetett letéti számlájára.

[3] A III. számú szerződésben az I. rendű alperes vállalta, hogy a felperesnek az E. Kft.-vel szemben fennálló 44 765 425 Ft és 34 173 100 Ft összegű számláiból adódó, mindösszesen 78 938 525 Ft + áfa tőkeösszegű tartozását rendezi. E tekintetben az E. Kft.-vel szerződést köt írásban, és az abban foglaltakat betartja. A sikerdíj összege annak az összegnek a 25%-a + áfa, amely összeggel a tartozás csökkentésre kerül. A IV. számú szerződésben végül az I. rendű alperes azt vállalta, hogy a felperes E. Kft.-vel szemben fennálló 53 261 euró tőkeösszegű tartozását rendezi, arra az E. Kft.-vel írásban szerződést köt, az abban foglaltakat betartatja. A sikerdíj annak az összegnek a 25%-a + áfa, mellyel a tartozás csökkentésre kerül.

A III. és IV. szerződések is egy hónapos, határozott időtartamra jöttek létre. Azokat teljesítettnek kell tekinteni, amennyiben az E. Kft. a tartozás rendezését a felperes részéről elfogadja, azt írásban, ügyvéd előtt rögzítik, és a fizetés az E. Kft. számlájára megtörténik. A hitelezőnek járó összeg átutalása a D. Ügyvédi Iroda ügyvédi letéti számlájáról történik.

[4] A Gy.-i M. bútoráruház és közlekedési létesítményei kivitelezésére az Sz. Zrt. megrendelő, és az A. Kft. vállalkozó között 2009. február 23. napján vállalkozási szerződés jött létre, melybe a 2009. június 4. napján kelt módosítás alapján a felperes vállalkozói jogutódként belépett.

[5] A felperes képviselőjében az I. rendű alperes mint engedményező és az Sz. Kft. mint engedményes között 2010. július 2. napján engedményezési szerződés jött létre, amely alapján az I. rendű alperes a felperes e szerződésből származó vállalkozói díj követelését 376 981 600 Ft ellenérték fejében az engedményesre ruházta. Megállapodtak abban is, hogy 2010. április 30. napján az engedményes által az engedményező részére teljesített 80 millió Ft összegű kifizetést az engedményezés ellenértékének részteljesítéseként számolják el, ezért az engedményesnek a szerződés megkötésekor az engedményessel szemben 296 981 600 Ft összegű fizetési kötelezettsége áll fenn. A teljesítésben akként állapodtak meg, hogy 2010. július 5. napján az engedményes 46 103 000 Ft-ot az engedményező bankszámlájára történő átutalással megfizet. Amennyiben az Sz. Zrt. „cs. a.” igazgatósága és vagyonfelügyelője az engedményes teljesítését 8 munkanapon belül nem kifogásolja, az engedményes a 8 munkanap annak elteltét követő banki napon 126 103 000 Ft-ot fizet meg bankszámlára való utalással, a fennmaradó 124 775 600 Ft-ot pedig 2010. augusztus 15. napjáig fizeti meg bankszámlára utalással. Amennyiben az engedményező a vállalkozási szerződés és I. számú módosítása alapján a jótállási, szavatossági időszakra vonatkozó, az engedményes mint kedvezményezett nevére szóló 190 000 euró összegű bankgaranciát az engedményes részére átadja.

[6] Az engedményezési szerződés teljesítésére vonatkozó megállapodást a 3. részlet megfizetésére vonatkozó rendelkezésében a felek többször módosították. A 2010. szeptember 17. napján kelt első módosítás szerint az engedményes eltekintett a 3.6. pontban részletezett hároméves jótállási, szavatossági igényeket biztosító bankgarancia átadásától, melyre tekintettel az engedményező a 3. részlet elszámolására 74 334 400 Ft megfizetését és az Sz. belterület, 10723 hrsz. alatti, 644 m² területű, kivett ipartelep megnevezésű, Sz., R. utca 5. szám alatti ingatlan tulajdonjogának teher- vagy/és igénymentes átruházását elfogadja. Az engedményes kötelezettséget vállalt arra, hogy a 74 334 400 Ft-ból 40 000 000 Ft-ot 2010. október 1. napjáig, míg a fennmaradó 34 334 400 Ft-ot 2010. november 19. napjáig bankszámlára utalással megfizet. A felek kötelezettséget vállaltak arra is, hogy az ingatlan tulajdonjogának átruházására a szerződést 2010. szeptember 24. napjáig megkötik.

[7] Az engedményezési szerződés második módosítására 2010. október 4. napján került sor, amely szerint az Sz., R. körút 3. szám alatti – II. kerület, 10723 hrsz.-ú – ingatlan tulajdonjogának átruházására és az ingatlan 20 750 000 Ft összegű vételárának beszámítására került sor. A fennmaradó 53 584 400 Ft-ot az Sz. Kft. négy részletben teljesítette 2010. július 5. és 2010. december 20. napja között.

[8] A felperes 2010. augusztus 26. napján az M. áruház pénzügyi rendezése tárgyában a megbízási szerződés további folytatására egyeztetésre kért időpontot az I. rendű alperestől. A felperes 2010. szeptember 23. napján

engedményezői nyilatkozatot tett, melyben kijelentette, hogy a 2010. július 2. napján kelt engedményezési szerződés teljesítésére az Sz. belterület 10723 hrsz.-ú ingatlan tulajdonjoga átruházásának teljesítését szerződésszerűen elfogadja akként, hogy az erre vonatkozó adásvételi szerződésben az I. rendű alperes szerepeljen. A felperes a fentiekkel egyező tartalmú nyilatkozatot tett 2010. szeptember 27. napján az Sz. belterület 10722 hrsz.-ú ingatlan tulajdonjogának átruházását illetően is.

[9] Ezt követően az Sz. Kft. mint eladó és az I. rendű alperes mint vevő között 2010. szeptember 23. napján adásvételi szerződés jött létre, amely szerint az Sz., R. utca 5. szám alatti ingatlan eladására került sor bruttó 28 750 000 Ft vételárért, és az eladó kijelentette, hogy az ingatlan vételárát külön okiratba foglalt megállapodás alapján beszámítás jogcímén a szerződés megkötésével megfizetettnek tekinti.

[10] Ezt követően az Sz. Kft. eladó és az I. rendű alperes vevő között 2010. október 4. napján az Sz., R. utca 3. szám alatti ingatlan értékesítésre került sor bruttó 20 750 000 Ft vételárért, amit az eladó ugyancsak beszámítással megfizetettnek tekintett.

[11] Az ingatlanok tekintetében az I. rendű alperes tulajdonjoga vétel jogcímén 2010. október 6. napján az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzésre került. Az I. rendű alperes az ingatlanokat 2011. március 30. napján az M. Kft.-nek, majd 2011. szeptember 6. napján az O. Kft.-nek értékesítette, azonban mindkét ingatlan esetében az eredeti állapot helyreállításra került, az I. rendű alperes tulajdonjogát az ingatlan-nyilvántartásba visszajegyezték.

[12] A felperes 2010. október 19. napján az I. rendű alperes részére küldött e-mail üzenetében akként nyilatkozott, hogy a 2010. október 30-i lezárási határidőt úgy veszi tudomásul, hogy az Sz.-i ingatlanokat sem az F. Kft., sem az érdekeltségi körébe tartozó más szervezetekre nem kívánja átírni, azok vagyoni értékét az E. Kft., I. F. Kft. követeléseibe kell beszámítani. A 2010. október 7-i személyes tárgyaláson elhangzottak megerősítéseként az F. Kft. minimum további 100 000 000 Ft pénzbeli kielégítésre tart igényt az Sz. Zrt.-vel szembeni 1,9 millió eurós követeléséből, egyébként a szerződések teljesítését részletesen vizsgálni kívánja.

[13] A felperes 2011. május 13. napján a megbízási szerződéseket azonnali hatállyal felmondta azzal, hogy az I. rendű alperes azokból eredően további tevékenységet ne folytasson, a jogviszony lezárásához szükséges elszámolást 5 napon belül adja át. A felmondást a felperes ajánlott küldeményként 2011. május 13. napján adta postára.

[14] A felperes 2011. július 1. napján írásban felszólította az I. rendű alperest, hogy a megbízási díj levonását követően a birtokába került vagyonelemeket adja ki, 158 214 675 Ft összeget utaljon át Dr. D. P. ügyvéd letéti számlájára, és az átvett ingatlanok tulajdonjogát szerződés keretében ruházza át rá.

[15] Az I. rendű alperes – melynek főtevékenysége a követelésbehajtás, de foglalkozik saját tulajdonú ingatlanok adásvételével is – mindkét ingatlant 2011. november 10. napján kelt adásvételi szerződéssel 20 750 000 Ft, illetőleg 28 750 000 Ft vételárért a II. rendű alperesnek eladta. Az I. és a II. rendű alperes ügyvezetője ebben az időpontban M. I. volt.

[16] Az I. rendű alperes 2011. december 13. napján elszámolást készített, melyhez mellékelte a II. rendű alperes 500 000 Ft törzstőkéjének eladására vonatkozó adásvételi szerződést, mely ugyanezen a napon kelt, és melyet I. rendű alperes cégszerűen aláírt. Az üzletrész vételáraként 124 000 000 Ft-ot jelölt meg és rögzítette, hogy a II. rendű alperes tulajdonát képezik a perbeli ingatlanok. Az I. rendű alperes átadta továbbá az M. Bank Zrt. 4 849 808 Ft összegű bankgarancia-vállalását a felperes és az I. Kft. között létrejött alvállalkozói szerződéshez kapcsolódóan, valamint a felperes és az E. Kft. között létrejött alvállalkozói szerződéshez kapcsolódó U. Bank Zrt. bankgaranciáját 14 875 308 Ft összegben, valamint az Sz. Kft. és az F. Kft. közötti vállalkozási szerződéshez kapcsolódó R. Bank Zrt. által vállalt 119 560 euróról szóló bankgaranciát. Az iratokat és az elszámolást Dr. D. P. ügyvéd átvette, az üzletrész-átruházási szerződést a felperes nem írta alá. Az I. rendű alperes Dr. D. P. ügyvéd letéti számlájára pénzt nem utalt át.

[17] A II. rendű alperes mindkét perbeli ingatlant 2012. augusztus 15. napján a III. rendű alperesnek 20 750 000 Ft, illetőleg 28 750 000 Ft vételárért értékesítette. A III. rendű alperes főtevékenysége üzletviteli, egyéb vezetési tanácsadás, egyéb információtechnológiai szolgáltatás, de oda tartozik saját tulajdonú ingatlanok adásvétele is. A III. rendű alperes ügyvezetője az adásvétel időpontjában szintén M. I. volt.

[18] A III. rendű alperes mindkét ingatlant továbbértékesítette a IV. rendű alperesnek 2012. október 17. napján bruttó 19 429 000 Ft, illetőleg 18 071 000 Ft vételárért. A IV. rendű alperes ügyvezetői a szerződéskötéskor L. É. és M. T. voltak. A IV. rendű alperes tevékenységi körébe tartozik – egyebek mellett – saját tulajdonú ingatlan adásvétele is.

[19] A IV. rendű alperes 2013. december 23. napján az Sz., R. utca 5. szám alatti ingatlant bruttó 20 320 000 Ft-ért, majd 2014. január 16. napján az Sz., R. utca 3. szám alatti ingatlant is értékesítette az V. rendű alperesnek, aki 2013. december 18. napján alakult és 2013. december 23. napján jegyezték be a cégnyilvántartásba, főtevékenysége saját tulajdonú ingatlan adásvétele.

[20] A IV. rendű alperes tulajdonosa 2012. október 17. napjától az A. s.r.o. szlovák cég, az V. rendű alperes tulajdonosa az AC. Ltd. brit cég. A IV. és V. rendű alperesek kézbesítési megbízottja egyaránt Dr. P. P.

[21] A felperes 2014. szeptember 24. napjától csődeljárás, majd 2015. május 20. napjától felszámolás alatt áll. Az I. rendű alperes 2014. május 12. napjától, a III. rendű alperes pedig 2014. október 16. napjától áll felszámolás alatt. A felperes az I. rendű alperes felszámolási eljárásába 2014. május 28. napján hitelezői igényt jelentett be 162 096 704 Ft és járulékai tekintetében.

[22] Az I. rendű alperes 2014. december 12. napján a Fővárosi Törvényszéken mint felperes, pert kezdeményezett jelen per II., III., IV. és V. rendű alpereseivel szemben a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Cstv.) 40. § (1a.) bekezdése alapján az ingatlanokra kötött adásvételi szerződések érvénytelenségének megállapítása és az eredeti állapot helyreállítása iránt.

[23] A felperes jelen perbeli keresetében kérte, a bíróság állapítsa meg, hogy az I–V. rendű alperesek között létrejött adásvételi szerződések érvénytelenek, és kötelezze az I. rendű alperest, hogy az Sz. II. kerület 10722 és 10723 hrsz. alatti ingatlanokat adja a tulajdonába, rendelkezzen a II., III., IV. és V. rendű alpereseket illetően a bejegyzett tulajdonjogok törléséről. Előadta, hogy az I. rendű alperessel megbízási szerződést kötött, amit 2011. május 13. napján felmondott. Az I. rendű alperes az ingatlanok adásvételi szerződésének megkötésére vételi bizományosként kapott megbízást, az ingatlanokkal el kellett számolnia, azokat nem ruházhatta a II. rendű alperesre, mert nem volt tulajdonos, és ezen okból a további alperesek sem szerezhették meg az ingatlanok tulajdonjogát, figyelemmel a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: 1959-es Ptk.) 117. § (1) bekezdésére. Az I. és a II. rendű alperesek között létrejött adásvételi szerződések érvénytelenek, mert azok célja az volt, hogy a feléje fennálló elszámolási kötelezettséget színlelt és jóerkölcsbe ütköző adásvételi szerződések megkötésével megghiúsítsa. Az I., II., valamint a II. és III. rendű alperesek közötti adásvételi szerződések is érvénytelenek, mert az I., II., III. rendű alperesek azonos ügyvezetés alatt állnak. A szerződések célja az volt, hogy az I. rendű alperes felé fennálló elszámolási kötelezettségét színlelt és egyúttal jóerkölcsbe ütköző adásvételi szerződések megkötésével megghiúsítsa. A III. és IV. rendű alperesek között létrejött szerződés is jóerkölcsbe ütközik, színlelt. A IV. rendű alperes a perrel érintett ingatlanokat a perfeljegyzésről való tudomásszerzés ellenére és jóerkölcsbe ütköző módon értékesítette az V. rendű alperesnek. A IV. és az V. rendű alperesek kizárólagos tulajdonosának kézbesítési megbízottja egyaránt Dr. P. P. ügyvéd, aki a felek közötti adásvételi szerződést is készítette, így tudnia kellett arról, hogy az ingatlanokkal kapcsolatban tulajdoni per van folyamatban. A IV. és V. rendű alperesek közötti adásvételi szerződés is érvénytelen, mert színlelt és jóerkölcsbe ütközik.

[24] Az I. és a II. rendű alperesek közötti adásvételi szerződés célja az volt, hogy az I. rendű alperes elszámolási kötelezettségének oly módon tegyen eleget, hogy a II. rendű alperes üzletrészét az elszámolási kötelezettség alá eső pénzüsszegek ellentételezéseként átruhazza rá. A II. rendű alperest a szerződést megelőző 30 nappal alapították, vagyonnal nem rendelkezett, az ingatlanok ellenértékének megfizetésére pedig 49 500 000 Ft értékű követelés beszámításával került sor. Az I. és II., a II. és III. rendű alperesek között létrejött ügyletek vonatkozásában a kereskedelmi forgalomban jogot szerző személyekre vonatkozó feltételek és védelmi szabályok nem érvényesülnek. Ezen alperesek által kötött adásvételi szerződések azért is semmisek, mert az 1959-es Ptk. 221. § (3) bekezdésével ellentétben ezeket mindkét társaság képviselőjében azonos személy írta alá. Az ingatlanok nem kereskedelmi forgalomban kerültek a III. rendű alperes tulajdonába, hanem az alperesek közötti vezetői összefonódás révén üzleti célzat nélkül. A III. rendű alperes sem kereskedőként értékesítette azokat tovább. A IV. rendű alperes korábbi beszámolója alapján a 2010–2011. években gazdálkodást nem folytatott, vele szemben 2012. december 14. napjáig adóvégrehajtás volt folyamatban. Az ingatlanok megvásárlásához szükséges fedezettel sem rendelkezett, így kétséges, hogyan tudta készpénzben a vételárat megfizetni.

[25] Az alperesek a kereset elutasítását kérték.

[26] Az I., II. és III. rendű alperesek vitatták a kereset jogalapját. Az I. rendű alperes – állítása szerint – jogszerűen szerezte meg az ingatlanok tulajdonjogát és a további tulajdonszerzések is jogszerűek voltak. Egyik

alperesnek sem volt célja az elszámolási kötelezettség meghíúsítása vagy jóerkölcsbe ütköző adásvételi szerződés megkötése. Állították, az ingatlanokat a bankgaranciák visszaszámrazmatatásának munkadíjaként kapta az I. rendű alperes. A felperes 2010. október 19-i elektronikus levele is arra utal, hogy az ingatlanok vagyoni értékét az E. Kft., az I. Kft., valamint az I. rendű alperes követelésébe kérte beszámítani. Az I. rendű alperes a bankgaranciák visszaszámrazmatatásának munkadíjába számította be az ingatlanokat, azok így kerültek a tulajdonába. A felperes szerződésszegésére figyelemmel hangsúlyozta, jogszerűen tartott igényt a teljes sikerdíjra, melyből hajlandóak voltak az ingatlanokat visszaszámrazmatatni, és átírni a II. rendű alperesi projektcégre, és így a felperesre, vagy az általa megjelölt cégre. Az üzletrész-adásvételi szerződést azonban a felperes nem írta alá, így a kedvezményt elvesztette, és ezért az alperesek az ingatlant értékesítették. Az I. rendű alperes hivatkozott arra is, hogy 2011. március 24. napján az ingatlanokat átruházta az M. Kft.-re, ezért 2011. május 13. napján a felmondás időpontjában nem volt az ingatlanok tulajdonosa, a felmondást pedig nem vette át.

[27] A IV. rendű alperes előadta, hogy a III. rendű alperestől jóhiszeműen, ellenérték fejében, az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett adatokban bízva kötött adásvételi szerződést. Megalapozatlan a felperes jogszabályba, jóerkölcsbe ütköző, valamint színlelt szerződésre vonatkozó hivatkozása, és vitatta azt is, hogy az I. rendű alperes vételi bizományosként kapott megbízást a szerződés megkötésére. Megítélése szerint a per célja, hogy az Sz. Kft. az ingatlanokat nyomott áron visszavásárolja. Az ingatlanok kereskedelmi forgalomban eladott dolognak minősülnek, ezért az 1959-es Ptk. 118. § (1) bekezdése alapján akkor is tulajdonjogot szerzett, ha a kereskedő nem volt tulajdonos. Az I., II., III. rendű alperesek üzleti körükön belül értékesítették az ingatlanokat. Az eladó felé a vételárral maradéktalanul elszámolt. Amíg az ingatlanok a tulajdonát képezték, tulajdonosi jogait gyakorolta, azokra valós gazdasági tervei voltak. Utalt arra is, hogy ha a felperes csak a számára sérelmes szolgáltatás iránt indít keresetet, az eredeti állapot helyreállítására nem kerülhet sor, az erre irányuló keresetet el kell utasítani. Az eredeti állapot helyreállításának eljárásjogi akadálya van, az alperesek egymással szembeni marasztalására nincs lehetőség.

[28] Az V. rendű alperes is utalt arra, hogy az 1959-es Ptk. 118. §-a alapján jóhiszeműen, ellenérték fejében szerzett tulajdonjogot, bízott az ingatlan-nyilvántartás közhitelű adataiban. Tulajdonszerzésének időpontjában közhitelű nyilvántartás igazolta, hogy az eladó tulajdonos volt. Utalt arra, hogy az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: Inyvtv.) 63. § (2) bekezdése szerinti 3 éves jogvesztő határidő 2010 októberétől számítva eltelt, ezért a kereset vele szemben elkésett. A per megszüntetését kérte ezen indokokkal. Hivatkozott továbbá arra is, hogy a 3/2010. (XII. 6.) PK vélemény 6. pontjának helyes értelmezése szerint jelen per felperese nem jogosult törlési per megindítására.

[29] Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy a felperes adásvétel jogcímén megszerezte az V. rendű alperes tulajdonában álló Sz. II. kerület belterület 10722 hrsz. alatt felvett, beépítetlen terület megjelölésű, 599 m² területű, Sz., R. utca 3. szám alatti ingatlan 1/1 tulajdoni hányadát, valamint az Sz. II. kerület belterület 10723 hrsz. alatt felvett, kivett, beépítetlen terület megjelölésű, 644 m² területű, Sz. R. utca 5. szám alatti ingatlan 1/1 tulajdoni illetőségét. Kötelezte az alpereseket ezek tűrésére. Ítéletének indokolásában rögzítette, hogy a felperes tulajdonjog-megállapítására vonatkozó kereseti kérelmet terjesztett elő, melynek jogi indoka az I. rendű alperessel kötött megbízási szerződésből eredő kötelezettségek teljesítése, az alperesek közötti adásvételi szerződések érvénytelensége, és az alperesek tulajdonjogának törlése az ingatlan-nyilvántartásból (törlési kereset).

[30] A felperes által megjelölt pertárgy értékét – 49 500 000 Ft – az alperesek nem vitatták, ezért a perre a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 23. § (1) bekezdés *a*) pontja alapján a törvényszéknek van hatásköre. Bár a szerződő felek a megbízási szerződésekben a Pesti Központi Kerületi Bíróság kizárólagos illetékességét kötötték ki, ez a Pp. 41. § (6) bekezdés *b*) pontjába ütközik, melynek az alávetési illetékesség kikötésének érvényessége esetén sem lenne jelentősége, mert a Pesti Központi Kerületi Bíróságnak, mint helyi bíróságnak a per elbírálására nincs hatásköre. Ezért a per iratainak áttételére vonatkozó kérelmet elutasította.

[31] Az elsőfokú bíróság mellőzte a per tárgyalásának felfüggesztését is, mert jelen per és a Fővárosi Törvényszék előtt folyamatban lévő per más jogalapokon nyugszik, utóbbi jelen pernek nem előkérdése, a két per egymástól függetlenül elbírálható.

[32] Az V. rendű alperes a Pp. 157. § *a*) pontja alapján kérte a per megszüntetését, figyelemmel a Pp. 130. § (1) bekezdés *b*) pontjára. Az elsőfokú bíróság rögzítette, hogy 2014. március 14. napjáig hatályban volt Inyvtv.

63. § (2) bekezdésében írt feltételek vizsgálata szükséges ahhoz, hogy eldönthető legyen, az V. rendű alperes esetén ezen jogszabályhely alkalmazható-e, azaz vele szemben is érdemi döntést kell hozni, ezért a per megszüntetésének nincs helye.

[33] A bíróság megállapította, hogy a felperes és az I. rendű alperes között négy, határozott időre szóló megbízási szerződés jött létre, és azt is, hogy a szerződésekben rögzített egy hónapos határozott idő lejártával a felek közötti megbízási jogviszonyok nem szűntek meg, az I. rendű alperes a megbízási szerződésekben foglalt tevékenységet a felperes szándékának megfelelően folytatta, ezért a megbízási jogviszony határozatlan idejűvé vált.

[34] Az I. sorszám alatti megbízási szerződést az I. rendű alperes teljesítette, az Sz. Kft.-vel megállapodott, a szerződést írásba foglalták és az Sz. Kft. kötelezettségeit maradéktalanul teljesítette, ezért a megbízási szerződés az I. rendű alperes teljesítésével szűnt meg, azonban a felek között elszámolásra nem került sor. Ezen megbízási szerződés teljesítése során a felperes, mint megbízó és az I. rendű alperes, mint bizományos között vételi bizományos szerződés is létrejött, amely alapján az I. rendű alperes a felperes akarata szerint a felperes javára, de saját nevében tulajdonként megszerezte a per tárgyát képező ingatlanokat. A rendelkezésre álló adatokból arra a következtetésre jutott, hogy a felperes nem mondott le az ingatlanokról, a 2010. október 19-i e-mail üzenetében azokról, mint tulajdonos rendelkezett és az ingatlanok vagyoni értékét az E. Kft., az I. Kft. követelésébe, valamint az I. rendű alperes követelésébe kérte beszámítani. Így e tekintetben a felek között eladási bizományos szerződés jött létre (1959-es Ptk. 507. §). A felperes megbízása azonban arra vonatkozott, hogy az ingatlanokat e három cég követelésébe számítsa be az I. rendű alperes, arra nem kapott felhatalmazást, hogy az I. rendű alperes e cégeken kívül bármelyik, más harmadik személynek is értékesíthesse azokat. Nem fogadta el az I. rendű alperes hivatkozását, hogy az ingatlanokat a garanciaszerződések visszaszerzésére vonatkozó megbízási szerződés teljesítéseként sikerdíjként kapta. A perben nem volt vitás, hogy az I. rendű alperes az E. Kft., az I. Kft. felé fennálló tartozásait az ingatlanokkal kifizetni nem tudta.

[35] A III. és IV. számú megbízási szerződések teljesítésére nem került sor. A felperes 2011. május 13. napján a megbízási jogviszonyt felmondta, igazolta, hogy azt postára adta, annak átvételét az I. rendű alperes vitatta. Ugyanakkor az I. rendű alperes is megszüntnek tekintette a jogviszonyt legkésőbb ezen a napon, mert ekkor az elszámolást a felperes megbízottjának, Dr. D. P.-nek átadta. A felek között az elszámolás tekintetében megegyezés nem jött létre. Mindezekből a bíróság arra a következtetésre jutott, hogy bár az ingatlanok az I. rendű alperes nevére kerültek a megbízási szerződések teljesítése miatt abból a célból, hogy a tartozások rendezése érdekében az ingatlanokkal az I. rendű alperes rendelkezessen, azonban ez a megbízási jogviszony nem terjedt ki arra, hogy azokat harmadik személyeknek értékesítse. A felperes e tekintetben tulajdonosi jogait gyakorolta, azokról nem mondott le. Ezért az ingatlanok tulajdonosa a felperes volt, a megbízási jogviszony megszűnéskor azokkal az I. rendű alperesnek el kellett volna számolnia. Ehelyett az I. rendű alperes az ingatlanok tulajdonjogát a II. rendű alperesre ruházta, majd szerződések láncolatával azok az V. rendű alpereshez kerültek.

[36] Az elsőfokú bíróság ezt követően az adásvételi szerződések érvénytelenségét vizsgálta. A IV. rendű alperes hivatkozása nyomán elsődlegesen azt, hogy a felperesnek van-e keresetőségi joga. Miután a felperest az ingatlanok tulajdonosának kell tekinteni, az I. rendű alperesnek az ingatlanokkal el kell számolnia, azaz a további jogszerzések alapjául szolgáló adásvételi szerződések érvénytelensége körében a felperesnek keresetőségi joga van, az érvénytelenség megállapításához jogi érdeke fűződik.

[37] Az 1959-es Ptk. 117. § (1) és (3) bekezdése alapján hangsúlyozta, hogy az ingatlan tulajdonjogának átruházásához érvényes jogcím, a tulajdonjog ingatlan-nyilvántartásba való bejegyzése és az szükséges, hogy a vevő az ingatlan tulajdonosától szerezzen tulajdonjogot, azaz az eladó tulajdonos legyen. Utóbbi alól kivételt képez az 1959-es Ptk. 118. § (1) bekezdésében szabályozott eset, amely szerint a jóhiszemű vevő a kereskedelmi forgalomban eladott dologon akkor is tulajdonjogot szerez, ha a kereskedő nem volt tulajdonos. Az I., II., III. és IV. rendű alperesek tevékenységei közé tartozik saját tulajdonú ingatlan adásvétele, azonban a II., III., IV. rendű alperesek esetében nem kereskedelmi forgalomban került sor az értékesítésre. A felperes által részletesen körülírt, az I., II., III. rendű alperesek ügyvezetése körében fennálló személyi azonosság, ezen alperesek és a IV. rendű alperes közötti személyi és céges kapcsolatokon keresztül ismeretség, valamint a IV. és V. rendű alperesek esetén az egyszemélyi tulajdonos kézbesítési megbízottjának azonossága arra mutat, hogy egyetlen alperes sem volt a tulajdonszerzések jóhiszemű. A II., III., IV. és V. rendű alperesek ezért nem hivatkozhatnak alappal arra, hogy akkor is tulajdonjogot szereztek, ha az I. rendű alperes nem volt tulajdonos. Mindebből

következik, a tulajdonjog-átruházási jogcím érvénytelenségének vizsgálata nélkül (jóerkölcsbe ütközés, színleltetés) is egyértelműen megállapítható, hogy az I. rendű alperes tulajdonosi minőségének hiányában a további alperesek nem szerezhették meg az ingatlanok tulajdonjogát.

[38] Az 1959-es Ptk. 116. § (1) bekezdése, 115. § (1) bekezdése, az Inyvtv. 62. § (1) bekezdés *a*) pont *aa*) alpontja, 63. § (1) és (2) bekezdése alapján, és figyelemmel arra, hogy az V. rendű alperes nem tekinthető jóhiszemű jogszerzőnek, másrészt a 3 éves határidőt nem az I. rendű alperes tulajdonjogának bejegyzésétől, hanem a IV. rendű alperes tulajdonjogának bejegyzésétől kell számítani (2012. október 19. napjától), a felperes keresetének előterjesztése (2014. március 26.) napjáig a 3 éves jogvesztő határidő nem telt el. Ezért a felperes tulajdonjogát az ingatlanok vonatkozásában megállapította, rendelkezett az V. rendű alperes ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett tulajdonjogának törléséről, a felperes tulajdonjogának bejegyzéséről és mindezek tűrésére kötelezte az alpereseket.

[39] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a IV. és az V. rendű alperesek terjesztettek elő fellebbezést, melyben az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatásával a kereset elutasítását kérték.

[40] A fellebbezések nem alaposak.

[41] A felperes keresetében az Sz., R. utca 3. és R. utca 5. szám alatti ingatlanok tekintetében elsődlegesen arra hivatkozott, hogy az I. rendű alperes nem volt tulajdonos, így a további rosszhiszemű jogszerzők nem szereztek tulajdonjogot (1959-es Ptk. 117. §). Másodlagosan az I. és II. rendű alperes által 2011. november 10. napján, a II. és III. rendű alperesek által 2012. augusztus 15. napján, a III. és IV. rendű alperesek által 2012. október 17. napján, valamint a IV. és V. rendű alperesek által 2013. december 23. napján kötött szerződések érvénytelenségének megállapítását, és ennek jogkövetkezményeként az eredeti állapot helyreállítását kérte.

[42] A IV. és V. rendű alperesek hivatkozása szerint az ingatlan-nyilvántartásból a tulajdonjoguk az Inyvtv. 62–63. §-a szerinti hároméves jogvesztő határidő miatt nem törölhető, és a felperes nem jogosult törlési per indítására, továbbá hivatkoztak arra is, hogy jóhiszemű visszterhes szerzők.

[43] A törlési keresetre vonatkozó szabályokat az Inyvtv. tartalmazza. Az Inyvtv. 62. § (1) bekezdés *a*) pontja szerint keresettel kérheti a bíróságtól a bejegyzés törlését és az eredeti állapot visszaállítását az, akinek nyilvántartott jogát a bejegyzés sérti. Az Inyvtv. 62. § (1) bekezdés *a*) pontja szerint a törlési per alapja a bejegyzés érvénytelensége. A Kúria 3/2010. (XII. 6.) PK véleménye 1. pontja szerint az 1959-es Ptk.-n alapuló érvénytelenségi kereset, valamint az ingatlan-nyilvántartási törlési kereset két különböző jogvédelmi eszköz. Az érvénytelenségi per a szerződési jogi sérelem orvoslását célzó kötelmi jogi per, a törlési per ezzel szemben bármely dologi jog védelmét célzó eljárás. Az érvénytelenségi per akkor minősül egyben törlési pernek is, ha azt a törlési kereset előterjesztésére jogosult személy indítja [3/2010. (XII. 6.) PK vélemény 1. pont]. Az érvénytelen szerződés alapján az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett jog törlését a bíróság csak az Inyvtv. rendelkezéseinek a korlátai között rendelheti el. Ezt a jogszabály akkor korlátozza, ha az érvénytelenül szerző fél az ingatlan tulajdonjogát további szerző félre ruházza át (BH2012. 3.). Rosszhiszemű, illetve ingyenesen további jogszerző jogának törlésére addig indítható kereset – akár az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett eredeti jogosult, akár az érvénytelenségi per indítására jogosult más személy részéről –, amíg a bejegyzés alapjául szolgáló szerződés érvénytelensége megállapításának helye van. Ugyanakkor azzal szemben, aki az előző bejegyzés érvényességében bízva jóhiszeműen szerzett jogot, csak az eredeti jogosult és csak az érvénytelen bejegyzéstől számított 3 év alatt indíthat törlési keresetet.

[44] A felperes az ingatlanokon nem rendelkezett bejegyzett joggal, ezért törlési per előterjesztésére nem volt jogosult, így keresete tisztán érvénytelenségi keresetnek minősül. Nyilvántartott jog hiányában törlési pert nem, érvénytelenségi pert azonban indíthat a szerződő feleken kívüli harmadik személy, aki azonban csak jogi érdeke igazolása esetén és csak a jogi érdeke által szabott korlátok között kérheti az érvénytelenség jogkövetkezményeinek levonását. A felperes előadta és igazolta, hogy az I. rendű alperessel megbízási szerződéseket kötött, melyek teljesítése kapcsán az I. rendű alperest vételi bizományosként adásvételi szerződés saját nevében, de a felperes javára való megkötésével bízta meg. A vételi bizományra vonatkozó megbízási írásban létrejött, ezért az alap megbízási szerződés és az ennek teljesítése kapcsán született 2010. szeptember 23. és szeptember 27. napján kelt engedményezési nyilatkozatok alapján az 1959-es Ptk. 365. § (3) bekezdése és 223. § (1) bekezdése figyelembevételével az I. rendű alperes által a vételi bizomány keretében kötött adásvételi szerződések, melyekkel a tulajdont megszerezte, érvényesek. Az I. rendű alperes a perbeli két ingatlan tulajdonjo-

gát megszerezte. A felperes állította és igazolta, hogy a megbízási szerződést felmondta, az I. rendű alperes pedig a megbízottként hozzá került vagyonnal (az ingatlanokkal) nem számolt el.

[45] Az 1959-es Ptk. 474. § (1) bekezdésének rendelkezése szerint a megbízási szerződés alapján a megbízó köteles a rábízott ügyet ellátni, míg az 1959-es Ptk. 479. § (2) bekezdése akként rendelkezik, hogy a szerződés megszűnésekor a megbízó köteles elszámolni és ennek keretében a megbízónak mindazt kiadni, amihez a megbízási teljesítése céljából az eljárása eredményeként jutott.

[46] Az ítélet tábla az elsőfokú bíróság által kifejtettekkel, a megbízási szerződés létrejöttével, annak teljesítése során a vételi bizomány létrejöttével, a megbízási szerződés megszűnésével (felperes általi felmondása) és azzal, hogy az elszámolási kötelezettségének az I. rendű alperes nem tett eleget, egyetért. Miután az 1959-es Ptk. 479. § (2) bekezdése szerint az I. rendű alperes elszámolási kötelezettsége a vételi bizomány folytán tulajdonába került ingatlanokkal fennáll, azok felperes részére való átruházására köteles. Megállapítható, hogy a továbbruházott ingatlanok tekintetében a felperes jogi érdekeltsége az érvénytelenségi per megindítására fennáll.

[47] A IV. és V. rendű alperesek helyes hivatkozása szerint az 1959-es Ptk. 117. §-ában foglalt főszabálytól eltérően, bizonyos esetekben nem tulajdonostól is lehet tulajdonjogot szerezni. Az alperesek által hivatkozott 1959-es Ptk. 118. § (1) bekezdése szerint kereskedelmi forgalomban eladott dologon a jóhiszemű vevő akkor is tulajdonjogot szerez, ha a kereskedő nem volt tulajdonos. A kialakult joggyakorlat szerint azonban kereskedelmi forgalomban csak árut (fogyasztási cikket, ételeket, italokat) lehet értékesíteni akként, hogy a jóhiszemű vevő nem tulajdonostól is tulajdonjogot szerez, azaz az 1959-es Ptk. 118. § (1) bekezdése csak ingó dolgokra vonatkozik, ingatlanra nem (hasonlóan: Fővárosi Ítélet tábla 9.Pf.20.519/2006/15., EBH1999. 13.). Ingatlan esetén – a törlési per korlátai miatt – csak a további jóhiszemű, visszterhes szerző szerezhet nem tulajdonostól tulajdonjogot.

[48] A felperes elsődlegesen arra hivatkozott, hogy az alperesek közötti szerződések azért érvénytelenek, mert az I. rendű alperes nem volt tulajdonos, és ezért a közvetett szerzők sem szereztek tulajdonjogot.

[49] Az 1959-es Ptk. 117. § (1) bekezdése szerint átruházással – ha a törvény kivételt nem tesz – csak a dolog tulajdonosától lehet tulajdonjogot szerezni. Az I. rendű alperes a két ingatlant vételi bizományosként szerezte meg adásvétel jogcímén, tulajdonjoga az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzésre került. Az 1959-es Ptk. 117. § (3) bekezdése szerint az ingatlan tulajdonjogának átruházásához az erre irányuló szerződésen vagy más jogcímen felül a tulajdonátruházásnak az ingatlan-nyilvántartásba való bejegyzése is szükséges. Jelen esetben a jogcímes tulajdonszerzés és az ingatlan-nyilvántartási bejegyzés megvalósult, ezért az I. rendű alperes a két ingatlan tulajdonosává vált. Az I. rendű alperes az ingatlanokat mint tulajdonos ruházta át, ezért az átruházás az 1959-es Ptk. 117. §-a alapján érvénytelennek nem tekinthető, és ez okból a közvetett jogszerzők jogszerzései sem érvénytelenek.

[50] A fentiekben túl azonban a kizárólag érvénytelenségi per indítására jogosult harmadik személy keresete alapján „a további” jogszerző joga akkor is törölhető az ingatlan-nyilvántartásból, ha a közvetlen szerzővel kötött szerződése a kötelmi jog valamely rendelkezése alapján önálló (a közvetlen szerző és az eredeti jogosult szerződése érvénytelenségétől független) okból érvénytelen. Ha ugyanis a harmadik személy mindkét szerződés érvénytelensége iránt perel, az ő szempontjából a később kötött szerződés valójában nem minősül „további” jogszerzésnek [3/2010. (XII. 6.) PK vélemény 6. pont indokolása].

[51] Ezért az ítélet tábla vizsgálta a felperes másodlagos hivatkozását, hogy az I–II., a II–III., a III–IV. és a IV–V. rendű alperesek szerződése jóerkölcsbe ütközik. Az 1959-es Ptk. 200. § (2) bekezdése szerint semmis a szerződés akkor, ha nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütközik. A jóerkölcs fogalmát, annak tartalmát az 1959-es Ptk. nem határozza meg. A jóerkölcs a kialakult értelmezés szerint – polgári jogi értelemben – a társadalom általános értékítéletét, a magánautonómiának a társadalmi közmegegyezés által meghatározott korlátait, az általánosan elvárható magatartás zsinórmértékét fejezi ki (EBH2005. 1234., EBH2003. 956.). Jóerkölcsbe ütközőnek minősül a bírói gyakorlat szerint az a szerződés, amit jogszabály ugyan nem tilt, de az azzal elérni kívánt cél, a vállalt kötelezettség jellege, vagy azért ellenszolgáltatás felajánlása, illetve a szerződés tárgya az általánosan elfogadott erkölcsi normákat, szokásokat nyilvánvalóan sérti és ezért az általános társadalmi megítélés is egyértelműen tisztességtelennek minősíti (BH2000. 260., BH1993. 604., BH1999. 409., ÍH2009. 16.). A szerződési szabadság tehát nem korlátlan, a törvény nem fogadja el érvényesnek azokat a szerződéseket, amelyek nyilvánvalóan sértik az általánosan kialakult erkölcsi normákat. Az 1959-es Ptk. 4. §-a a Kódex eszmei alap-

jaként emelte jogszabályi rangra azt az erkölcsi szabályt, hogy a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megfelelően kell eljárni a polgári jogi viszonyokban.

[52] Az I–II. rendű alperesek adásvételi szerződése kapcsán megállapítható, hogy a felperes 2011. május 13. napján mondta fel a megbízási szerződést és 2011. július 1. napján ismét felszólította a vagyonátadásra az I. rendű alperest. Az I. rendű alperes az ingatlanokat az M. Kft.-nek 2011. március 24. napján, majd az O. Kft.-nek 2011. szeptember 6. napján értékesítette. A felperes felmondását követően az M. Kft.-vel kötött szerződés 2011. július 6. napján, míg az O. Kft.-vel kötött szerződés 2011. október 21. napján megszüntetésre került. Ennek folytán a perbeli két ingatlan ismét az I. rendű alperes tulajdonába került, ebből következően ettől kezdve az elszámolási kötelezettsége továbbra is fennállt.

[53] Az I. rendű alperes a II. rendű alperesnek 2011. november 10. napján kelt szerződéssel az ingatlanokat továbbértékesítette. Mindkét cég ügyvezetője M. I. volt. Az I. rendű alperes elszámolásra vonatkozó javaslatát elkészítette és a II. rendű alperes az üzletész átruházására vonatkozó megállapodást a felperesnek megküldte. Célja az volt, hogy az elszámolás keretében nem az ingatlanok tulajdonjogát, hanem a II. rendű alperes üzlet-részét ruhazza át a felperesre. A felperes ezt az elszámolási formát nem fogadta el, ennek ellenére az I. és a II. rendű alperesek az adásvételi szerződést nem bontották fel. Cél az adásvételi szerződés megkötésekor az ingatlanokkal való közvetlen elszámolás ellehetetlenítése volt. Ezzel meg kívánták gátolni, hogy a felperes a megbízási szerződésből származó elszámolás eredményeként a két ingatlan tulajdonjogát közvetlenül megszerezhesse.

[54] A II. és III. rendű alperes 2012. augusztus 15. napján kötöttek szerződést, mindkét cég képviselője M. I., így nyilvánvalóan ebben az esetben is tudomással kellett bírnia a III. rendű alperesnek az I. rendű alperest felperes felé terhelő elszámolási kötelezettségről és annak ellehetetlenítését szolgálta az újabb átruházás.

[55] Ez után 2012. október 17. napján a III. rendű alperes a IV. rendű alperesre ruházta át az ingatlanok tulajdonjogát. A IV. rendű alperes tulajdonosa, és 2012. október 17. napjától ügyvezetője L. É., aki beltagja és üzletvezetője a B. Bt.-nek, melynek kültagja N. I. Utóbbi és M. I. 2011. október 20. és 2012. február 20. napja között közösen voltak ügyvezetői a V. Kft.-nek, ugyanezen időszakban a V. Kft. tulajdonosa a III. rendű alperes volt, jelenlegi tulajdonosa pedig az I. rendű alperes. A személyi ismeretség – összefonódás – miatt az I. rendű alperest terhelő elszámolási kötelezettségről a IV. rendű alperesnek is tudnia kellett.

[56] A IV. rendű alperes 2013. december 23. napján adásvétel útján értékesítette az ingatlanokat a 2013. december 18. napján alakult és 2013. december 21. napján bejegyzett V. rendű alperesnek, amelynek tulajdonosa az A. Ltd. Az adásvételi szerződés megkötésére már a perindítás után került sor. A IV. rendű alperes és az V. rendű alperes kézbesítési megbízottja egyaránt dr. P. P. ügyvéd.

[57] A szerződések megkötésének időpontjai, a szerződést kötő felek képviselőinek azonossága, személyi összefonódása, a szerződések láncolatossága alátámasztja azt, hogy a szerződéskötés célja az I. rendű alperes és a felperes közötti megbízási szerződésből származó, az I. rendű alperesnek a felperes javára fennálló tulajdonátruházási kötelezettség megakadályozása (ellehetetlenítése) volt, amely nyilvánvalóan a jóerkölcsbe ütköző magatartás. Ezért az I. és II., a II. és III., a III. és IV., valamint a IV. és V. rendű alperesek közötti adásvételi szerződések az 1959-es Ptk. 200. § (2) bekezdése alapján érvénytelenek (semmissék). A semmisség következményeként az 1959-es Ptk. 237. § (1) bekezdése alapján a szerződéskötés előtt fennálló helyzetet kell visszaállítani (eredeti állapot helyreállítása). A felperes helyes hivatkozása és az elsőfokú bíróság helyes döntése szerint, az I. rendű alperes pedig az 1959-es Ptk. 479. § (2) bekezdése alapján köteles kiadni az ingatlanokat a felperesnek, melyekhez a megbízási szerződés teljesítése során jutott. Ennek következményeként a felperes tulajdonjogát az ingatlan-nyilvántartásba be kell jegyezni, ennek túsására az alperesek kötelesek. Ebből következően az eredeti állapot helyreállítása körében az V., IV., III., II. rendű alperesek tulajdonjogát az ingatlan-nyilvántartásból törölni kell, az I. rendű alperes pedig a megbízási szerződésből eredő elszámolási kötelezettsége folytán köteles a felperes részére az ingatlanok tulajdonjogának átruházására, ezért az ingatlanokra a felperes tulajdonjogát kell bejegyezni.

[58] A fentiek alapján az ítéletábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján az indokolás módosítása mellett helybenhagyta.

(Szegedi Ítéletábla Gf.III.30.562/2016.)

(Megjegyzés: A Kúria Pfv.V.21.968/2016/8. számú, felülvizsgálati eljárásban hozott határozatával a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.)

(Megjelent: Bírósági Döntések Tára 2018/1.)

BDT2018. 6.

Nem az utóbb megismert orvosi adatokból visszakövetkeztetve, hanem az adott időben fennálló panaszok és vizsgálati eredmények alapján kell megállapítani, hogy a kórház orvosai a beteg ellátása során az elvárható gondossággal jártak-e el.

Alkalmazott jogszabályok: 1959. évi IV. tv. (1959-es Ptk.) 318. §, 339. §; 1997. évi CLIV. tv. (Eütv.) 3. §, 13. §, 16. §, 77. §

[1] A felperesek hozzátartozója háziorvosi beutaló alapján 2010. október 5-én fejfájás és hányinger panaszokkal jelentkezett az alperes jogelődjénél, ahol negatív hasi ultrahang mellett, laborvizsgálatok elvégzése után gyógyszereket írtak fel neki, és felhívták, hogy panaszai fennállása esetén két hét múlva éhgyomorral jelentkezzen UBT (helicobacter vizsgálat kilégzési teszttel) elvégzésére. Megállapították, hogy panaszai háttérben pszichés okok is felmerülhetnek. 2010. október 19-én visszatérő hasi panaszaival jelentkezett az alperesi jogelődnél, ahol negatív UBT-teszt és kóros eltérést nem mutató laboreredmények alapján nála emésztőrendszerrel és hassal kapcsolatos, egyéb meghatározott panaszok és tünetek megnevezésű betegséget kórisméztek; gasztroenterológiai szakvizsgálatát, UREA-kilégzési teszt elvégzését, illetőleg gyermekpszichológiai vizsgálatát javasolták.

[2] 2011. április 7-én has- és fejfájás, hányás, zavart viselkedés miatt mentő szállította az alperesi jogelőd gyermekosztályára. Felvételekor láztalan, tiszta tudatú, euforikus hangulatban volt, pupillái kifejezetten tágak voltak, hallucinációról számolt be. A vizelet drogpanele negatív volt, laborleletei normál tartományon belüliek voltak. Gyomormosást és forszírozott vizeletürítést követően állapota javult, majd miután a neurológiai szakvizsgálata organikus ideggyógyászati eltérést nem igazolt, pszichés támogatás javaslatával 2011. április 22-én otthonába bocsátották. Ezt követően többször gyermekpszichológiai szakrendelésen vett részt, pszichoterápiában részesült. 2011. október 13-án mentő szállította az alperesi jogelőd gyermekosztályára zavart állapota miatt. Felvételekor rögzítették, hogy láztalan, tudata zavart, térben és időben dezorientált, sztereotip mozgásokat végez, szavakat ismételt, pupillái közepesen tágak. Gyomormosás és forszírozott vizeletürítés mellett állapota javult, laborleletei normál tartományon belüliek voltak, a drogpanele pozitív volt, de ezt a mentőben neki adott Dormicum hatására vezették vissza. Pszichoterápia folytatásának javaslatával 2011. október 17-én otthonába bocsátották.

[3] A felperesek hozzátartozóját 2011. október 21-én ismét mentő szállította az alperesi jogelőd gyermekosztályára zavart állapotban, fényre alig reagáló pupillákkal; gyomormosást, forszírozott vizeletelválasztást végeztek, állapota javulását követően antibiotikumos kezelésben részesítették. Osztályos ellátása során állapota ismét romlott. Eltérést nem mutató szemészeti, EEG- és MR-vizsgálatok után 2011. november 7-én mért extrém magas ammóniaértéke anyagcsere-betegség gyanúját vetette fel, ezután vér- és vizeletminta vizsgálata igazolta egy ritka anyagcsere-betegség, az ornitin transzkarbamiláz defektus (OTCD) fennállását. Ezután azonnal leállították a fehérjebevitelt és fokozott húgyhajtást, ammóniaszint-csökkentő gyógyszeres kezelést kezdtek, majd plazmaferézist végeztek, ám ennek ellenére a gyermek állapota tovább romlott, és többszöri szívmegeállás után 2011. november 10-én 7 óra 10 perckor elhunyt. Halálát veleszületett anyagcsere-betegsége, az ornitin transzkarbamiláz defektus (OTCD) idézte elő, amely miatt a szervezetben mérgező ammónia szaporodott fel. A meginduló pubertás hormonális hatása és a pszichés megterhelés miatt felboruló egyensúly, majd utolsó felvétele során a húgyúti fertőzés gyógyulásával csökkent fehérjeürítés miatt a betegség akut dekompenzálódása következtében kialakult agyvizényő a kisagyi mandulák beékelődését, agytörzsi összenyomatását, ezáltal a halálát okozta.

[4] A felperesek keresetükben az alperesi egészségügyi szolgáltató nem vagyoni kártérítés megfizetésére kötelezését kérték. Megítélésük szerint a néhai élete megmenthető lett volna, ha korábban szakszerű ellátásban részesül és a betegségét helyesen diagnosztizálják. Álláspontjuk szerint az alperes a néhai plazmaferézisét késedelmesen végezte el, illetve az I. rendű felperes felé fennálló tájékoztatási kötelezettségét nem teljesítette teljeskörűen.

[5] Az alperes a kereset elutasítását kérte azzal, hogy a néhait a szakma szabályainak megfelelő ellátásban részesítették.

[6] Az elsőfokú bíróság – hatályon kívül helyezést követően megismételt eljárásban – a keresetet elutasította. Indokolása szerint a perben beszerzett szakértői vélemény értelmében a néhai egészségi állapotának alakulása, a nála egymás után, rövid időközönként, egyre súlyosabb mértékben jelentkező tünetek beilleszthetők voltak a pszichés háttérű történésekbe; az ilyen diverz tünetekkel jellemzett állapot az úgynevezett konverziós zavar. A konverziós zavarok kialakulásában a lelki feszültségeknek, stresszhatásoknak, érzelmileg megterhelő eseményeknek van szerepük. A páciensben ezek a stresszhatások nem tudatosulnak, hanem testi tünetek formájában jelentkeznek. Általában jól meghatározható érzelmi okok váltják ki a megjelenésüket, például családi konfliktusok, veszteségek, szexuális vagy fizikai bántalmazás, katasztrófák és egyéb félelemkeltő események. A tünetek háttérében az orvos elsősorban szervi, organikus okokat keres, amelyek között – a felperesek hozzátartozójának esetében is – a felmerülő gyógyszer-intoxikáció gyanúját kellett vizsgálni. Ez a néhainál minden esetben negatív eredménnyel járt. Az alperesi intézmény a néhainál máj- és vesefunkciós vizsgálatokat végzett, azokat minden esetben részletesen dokumentálta; a kapott leletek a legvégső pillanatig nem mutattak anyagcsere-betegségre utaló eltéréseket. Tekintettel arra, hogy korábban nem váltak szükségessé beavatkozások, így nem állapítható meg, hogy bármilyen beavatkozás korábbi elvégzése esetén minimális esély lett volna a néhai életének megmentésére. Nem állapítható meg, hogy a kezelésben késedelem történt, ezért nem állapítható meg az sem, hogy korábbi, adekvát kezeléssel biztosan elkerülhető lett volna a gyermek halála.

[7] Az elsőfokú ítéletet ellen a felperesek terjesztettek elő fellebbezést, melyben elsődlegesen annak megváltoztatását, és az alperes keresetük szerinti marasztalását, másodlagosan a törvényszék ítéletének a hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására és újabb határozat hozatalára utasítását kérték.

[8] Álláspontjuk szerint a néhai élete megmenthető lett volna, ha korábban szakszerű ellátásban részesül, és a betegségét helyesen diagnosztizálják.

[9] Az ítéletábla a fellebbezést nem találta alaposnak.

[10] Kifejtette az ítéletábla, a bírói gyakorlat álláspontja szerint a gyógyulási-életben maradási esély szorosan személyhez kötődő érték, személyiségi jog. A nem pusztán hipotetikus, hanem reális, azaz bizonyítási eszközzel valószínűsítetten létező (orvos szakértői véleménnyel alátámasztott) gyógyulási-életben maradási esély elvesztése vagy csökkenése kártérítési felelősséget alapol meg. Az alperesi egészségügyi szolgáltató esélyelvétele alapított kártérítési igény esetén a kártérítési felelősség alól akkor tudja kimenteni magát, ha bizonyítja, hogy az egészségkárosodás/halál az időben elkezdett, adekvát terápia alkalmazása ellenére is bekövetkezett volna. A kórház nem felel a kárért, ha a beteg halálához a természetes eredetű megbetegedése vezetett, amely az elvárható, gondos orvosi kezelés ellenére következett be.

[11] Az elsőfokú eljárásban beszerzett és többször kiegészített igazságügyi orvos szakértői, gyermekgyógyászati és gyermekpszichiátriai szakvélemény, valamint annak szóbeli kiegészítése a néhai valamennyi alperesi egészségügyi szolgáltatónál történt ellátását szakértői vizsgálat tárgyává tette. Az igazságügyi szakértők a felperesek hozzátartozójának teljes egészségügyi dokumentációját áttekintve azt állapították meg, hogy a néhai összes alperesi ellátása megfelelt az orvos szakmai szabályoknak, őt az alperesi alkalmazottak a nála jelentkező tünetekhez igazodva vizsgálták és adekvát terápiában részesítették. Miután a néhainál elvégzett vizsgálatok szervi eltérést nem igazoltak, máj- és vesefunkciós vizsgálatainak leletei a legvégső pillanatig nem mutattak anyagcsere-betegségre utaló eltéréseket, és a kezelések, valamint a pszichoterápia hatására mindig rendeződött az állapota, ezért semmi nem indokolta, hogy az alperesi alkalmazottak a néhainál további (például ammónia- és kromoszóma-) vizsgálatot végezzenek.

[12] A felperesek hozzátartozójának betegsége egy rendkívül ritka, veleszületett, természetes kórokú genetikai megbetegedés, amely megfordíthatatlan állapotban került felismerésre; a betegség okozta idegrendszeri eltéréseket teljesen átfedte a gyermek élethelyzetéből adódó, indokolható pszichés tünetegyüttes. A tünetek egymás után, rövid időközönként, egyre súlyosabb mértékben történő jelentkezése – különös tekintettel a szédülésre, hányásra, hányingerre, kettős látásra –, egészségi állapotának alakulása beilleszthető volt a pszichés háttérű történésekbe.

[13] A bírói gyakorlat következetes álláspontja szerint nem az utóbb megismert orvosi adatokból visszakövetkeztetve, hanem az adott időben fennálló panaszok és vizsgálati eredmények alapján kell megállapítani, hogy a kórház orvosai a beteg ellátása során az elvárható gondossággal jártak-e el. A perbeli betegséget csak és kizárólag a vizelettel ürített aminosav bomlástermékének a megemelkedésével lehet diagnosztizálni. Ha ilyen bomlástermék nem ürül, nem állapítható meg a gyermek genetikai betegsége. Szérum ammóniaszintet csak akkor mérnek, ha a betegnek olyan panaszai és tünetei vannak, amelyek az orvos szakmai szabályok alapján felvetik e vizsgálat elvégzésének a szükségességét. Erre tekintettel irreleváns, hogy az alperes alkalmazott-e az

adott időben specialistát vagy sem, ahogy az is, hogy az alperesi intézményben naponta, hetente, évente milyen gyakorisággal, milyen betegségek, tünetek esetén végeznek ammóniavizsgálatot. Amikor a néhai utolsó kórházi felvétele során 2011. október 22-én vizelete üledékében gennysejteket találtak, és a szakma szabályai szerint elkezdték az antibiotikus terápiát, a húgyúti fertőzés fokozatos gyógyulásával a néhainál lecsökkent a fehérjeürítés is, ami az anyagcsere-betegség akut dekompenzálódásához vezetett. A felperesek hozzátartozójának olyan hirtelen emelkedett meg az ammóniaszintje, olyan magas mértékre, hogy hiába alkalmazták nála azokat a terápiás lehetőségeket, amelyeket ilyen esetekben alkalmazni kell, azok már nem voltak alkalmasak a gyermek életének a megmentésére.

[14] Az ítéletábra összességében azt állapította meg, hogy az alperes alkalmazottai a néhai betegségét – a gyermek gondos és szakszerű ellátása ellenére – olyan időpontban, a betegség olyan stádiumában ismerték fel, amikor a néhainak már nem volt reális esélye az életben maradásra. Az alperes alkalmazottaitól – a gondos és szakszerű, a beteg tüneteire és panaszaihoz illeszkedő, az elvégzett vizsgálatok eredményeihez igazodó gyógykezelés ténye mellett – nem volt elvárható, hogy a néhai betegségét korábban felismerjék, ugyanis a gyermeknek korábban nem voltak olyan tünetei, amelyek az utóbb megállapított anyagcsere-betegség irányába történő vizsgálatok elvégzését indokolták volna.

[15] Az ítéletábra mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság érdemben és indokaiban helyes ítéletét – a jogi indokolásnak a fellebbezés miatt szükségesnek ítélt kiegészítésével – a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

(Debreceni Ítéletábra Pf.I.20.606/2017/4.)

(Megjelent: Bírósági Döntések Tára 2018/1.)

BDT2018. 7.

I. A jogszabálysértő ingatlan-nyilvántartási bejegyzésre alapított közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése iránti perben nem érvényesül az ingatlan-nyilvántartás közhitelességének elve, a ranghellyel kapcsolatos tévedéseket nem csak az igényt érvényesítő károsult javára, de a terhére is figyelembe kell venni.

II. A kárigényt érvényesítő fél nem hivatkozhat alappal a jelzálogjog tulajdonjogánál korábbi ranghelyen való bejegyzésének jogellenességére, ha a bizonyítási eljárás eredményeképpen nyilvánvaló, hogy – a nyilvántartott adatokkal szemben – a tulajdonjog bejegyzési kérelem helyes ranghelyen figyelembe véve későbbi, mint a hiánytalan jelzálogjog-bejegyzési kérelem.

Alkalmazott jogszabályok: 1959. évi IV. tv. (1959-es Ptk.) 349. § (1) bek., 339. § (1) bek.; 1972. évi 31. tvr. 19. § (1) bek., 24. § (2) bek.; 27/1972. (XII. 31.) MÉM rend. 95. §

[1] A Kúria mint felülvizsgálati bíróság részítéletére figyelemmel – megismételt eljárásban – a felperes felemelt keresetével 17 930 000 Ft és késedelmi kamatai megfizetésére kérte kötelezni az alperest a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: 1959-es Ptk.) 349. §-a és 339. §-a alapján. Az alperes kárfelelősséget megalapozó jogellenes magatartását abban jelölte meg, hogy az M. Bank Rt. jelzálogjogát a jogszabályoknak meg nem felelő kérelem alapján a felperes jogelődjének tulajdonjog-bejegyzését megelőző ranghelyen jegyezte be az ingatlan-nyilvántartásba. Állította, hogy az M. Bank Rt. 1991-ben érkezett jelzálogjog-bejegyzési kérelme nem tartalmazott bejegyzésre alkalmas okiratot, ezért azt az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1972. évi 31. törvényerejű rendelet (a továbbiakban: Inytvr.) 17. § (1) bekezdése szerint hiánypótlás nélkül el kellett volna utasítani. A jogszabály megsértésével és késedelmesen elrendelt hiánypótlást a jelzálogjog jogosultja csak 1993. július 5-én teljesítette, amire tekintettel az Inytvr. 15. § (1) bekezdése és az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1972. évi 31. törvényerejű rendelet végrehajtásáról szóló 27/1972. (XII. 31.) MÉM rendelet (a továbbiakban: Inyvhr.) 73. § (3) bekezdése alapján ranghelyet is csak ezen időponttól szerzhetett. A jelzálogjog bejegyzését 1993. július 5-én, az azt alapító kölcsönszerződés benyújtásával keletkezett rangsorban lehetett volna figyelembe venni, amikor a felperes jogelődjé már az ingatlan tulajdonosa volt.

Az alperes jogszabálysértő magatartása miatt azonban a jelzálogjogot a felperes jogelődjének tulajdonjogát megelőző ranghelyen jegyezték be.

[2] A felperes engedményesként érvényesített kárigényt. Előadta, hogy a jelzálogjoggal biztosított követelést megvásárolta, majd a jogelődje ajándékozási szerződéssel átruházta rá az ingatlant, egyúttal rá engedményezte az alperessel szembeni kárkövetelést. Állította, hogy jogelődjének kára a jelzálog-kötelezettség kényszerű teljesítése miatti ingatlanátadási kötelezettség folytán bekövetkezett vagyонvesztés. Jogelődje a zálogtárggyal törént árverésen kívüli kielégítéssel teljesítette a jelzálogból adódó kötelezettségét, ezzel elveszítette az ingatlanát, így kára az ingatlan átruházásának időpontjában, 2013. január 25-én következett be. A kárt az ingatlanárak jelentős emelkedése miatti további károsodás megakadályozása érdekében az ingatlan ítélethozatalkori forgalmi értékében vette számításba. Megítélése szerint az alperes magatartása és a kár közötti okozati összefüggést az teremti meg, hogy a jelzálogjog bejegyzési kérelemnek a felperesi jogelőd tulajdonjog-bejegyzési kérelmét megelőző rangsorba helyezése eredményezte, hogy jogelődjének a jelzálogjogból származó kötelezettséget teljesítenie kellett.

[3] Az alperes a kereset elutasítását kérte. Elsősorban azzal védekezett, hogy a felperes követelése elévült. Álláspontja szerint a felperes jogelődjének kára akkor következett be, amikor a Legfelsőbb Bíróság közigazgatási ügyben hozott ítéletéből egyértelművé vált számára, hogy az M. Bank Rt. jelzálogjogának bejegyzéséről szóló földhivatali határozat megváltoztathatatlan. Az elévülési idő így a felülvizsgálati eljárásban hozott határozat jogi képviselő részére történt kézbesítésével, 2006. december 8-án vette kezdetét. Következésképpen az alperessel szembeni kárigény engedményezésének időpontjában és a perindítás időpontjában a követelés már elévült. Álláspontja szerint a felperesnek a kártérítés jogalapjára, illetve az M. Bank Rt. kérelmének ranghelyére vonatkozó állítása ítélt dolognak minősül. A Kfv.III.x/2006/12. számú felülvizsgálati ítélet alapján a felperes fellebbezését az illetékes földhivatal a jogszabályoknak megfelelően utasította el érdemi vizsgálat nélkül, ezért közigazgatási perben nem lehet vizsgálni, hogy az M. Bank Rt. jelzálogjog bejegyzésére irányuló beadványa ranghelyet foglalhatott-e el, és a kérelem benyújtásakor csatolták-e a bejegyzés alapjául szolgáló okiratot. A jelzálogjog-bejegyzés vitatására további jogi lehetőség nincs. A felperes nem hivatkozhat arra sem, hogy jogelődje a jelzálogjogot bejegyző határozatról nem szerzett tudomást, mert 1992. július 22-től az ingatlan tulajdonosaként a tulajdoni lapot és az iratokat bármikor megtekinthette. Érvelése szerint a felperes jogelődjét az előadott ténybeli alapon kár sem érte, az ajándékozás jogcímén történő ingyenes vagyónátadás nem minősül károsodásnak. A felperes kára abból keletkezett, hogy a jogelődjével szerződő fél annak ellenére szavatolta az ingatlan per-, teher- és igénymentességét, hogy tudta, a lakást az M. Bank Rt.-nek jelzálog-fedezetül felajánlotta. Ezért a kárigényt elsősorban az eladóval szemben kellett volna érvényesítenie. A felperes nem tett tényállítást arra nézve, hogy az eladó előbbi magatartása alapján vele szemben felléptek-e, érvényesítettek-e valamely jogkövetkezményt. Hangsúlyozta, hogy a felperes nem adta elő kárigényének valós és bizonyítható okát, a követelés megvásárlása nem hozható összefüggésbe az alperes magatartásával. Nem tekinthető bizonyított-nak, hogy 2013. január 25-én milyen okból, mely kár és kinek az oldalán következett be. Abban az esetben, ha a felperes kárigénye alaposnak is bizonyulna, kára legfeljebb a jelzálogjog megszerzésére, illetve a tehermentesítésre fordított összegben lenne megállapítható.

[4] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Az ítélet indokolása szerint elsősorban a követelés elévülését vizsgálta és arra a következtetésre jutott, hogy a felperes követelése nem évült el. A felperes jogelődje megkísérelte elérni a bejegyzett jelzálogjog törlését és a tulajdonjoga bejegyzését. Az elsőfokú bíróság értelmezése szerint ezzel az elévülési időt folyamatosan megszakította, és csak 2012-ben, a követelés megvásárlása után került a felperes abba a helyzetbe, hogy tulajdonosként bejegyzésre kerüljön. Ebből azt a következtetést vont le, hogy a felperes 2013. február 20-án az elévülési időn belül indította meg a pert. Az 1959-es Ptk. 349. § (1) bekezdésére utalással megállapította, hogy a felperes, illetve jogelődje minden jogorvoslati lehetőséget igénybe vett. A felperes károsodását abban látta, hogy jogelődje elajándékozta az ingatlant a felperesnek úgy, hogy annak a vételárát korábban az eladó részére megfizette. A kár összegét illetően utalt az elrendelt szakértői bizonyításra. Az alperes kártérítési felelősségét azért nem találta megállapíthatónak, mert a felperes az alperes felróható, jogellenes magatartását nem tudta bizonyítani. A Kfv.III.x/2006/12. számú ítéletnek abból a megállapításából, hogy az M. Bank Rt. kérelme megfelelt a jogszabályoknak, az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy az alperes jelzálogjogot bejegyző határozata nem volt jogszabálysértő, magatartása nem jogellenes. Megjegyezte azt is, hogy a nyilvántartásba még be nem jegyzett ingatlanvásárlás esetén nem feltétlenül elegendő az eladó tehermentességre vonatkozó nyilatkozata. Az eladó két évvel a felperes jogelődjével megkötött szerződés előtt vásárolta az ingatlant, aminek státuszát az ingatlan-nyilvántartás tartal-

mazta. A tulajdoni lap kétségkívül bonyolult volt, ennek ellenére elkerülhetetlen lett volna a szerződés megkötése előtt annak áttanulmányozása. A felperes jogelődje kellő körültekintéssel eljárva meggyőződhetett volna az M. Bank Rt. ekkor már iktatott bejegyzési kérelméről. Azt sem találta emiatt bizonyítottnak, hogy a károsult eleget tett a kárelhárítási kötelezettségének.

[5] Az ítélet ellen a felperes fellebbezett. Elsődlegesen kérte az elsőfokú ítélet megváltoztatását és az alperes felemelt keresettel egyező kötelezését 17 930 000 Ft és az ítélethozatal időpontjától járó késedelmi kamatai megfizetésére. Másodlagosan kérte az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 252. § (2) és (3) bekezdése alapján, és az elsőfokú bíróság utasítását a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára.

[6] Fellebbezése indokaként előadta, hogy az alperes kárfelelősséget megalapozó jogellenes magatartását a keresetindítás óta változatlanul abban jelölte meg, hogy a megjelölt jogszabályok megsértésével az M. Bank Rt. bejegyzési kérelmét a felperes jogelődjének tulajdonjog-bejegyzési kérelmét megelőző rangsorba helyezte. Ugyanakkor kizárólag a földhivatali iratok alapján is aggálytalanul megállapítható, hogy a jelzálogjog alapítására vonatkozó eredeti szerződés benyújtására csak a jogelődjének tulajdonjog-bejegyzési kérelme benyújtása után egy évvel, 1993. július 5-én került sor. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság a csatolt bizonyítékokat, a megismételt eljárásban lefolytatott bizonyítás eredményét figyelmen kívül hagyta és az alperes valótlan állításaira, téves értelmezésére alapította döntését. Indokolási kötelezettségének – a Pp. 221. § (1) bekezdésének megfelelően – nem tett eleget, a döntés indoka megegyezik a hatályon kívül helyezett ítélet indokaival. A Pp. 206. § (1) bekezdését megsértve iratellenes, hibás tényállás alapján a bizonyítékokat tévesen értékelt, és okszerűtlenek az abból levont következtetései is. A lefolytatott bizonyítási eljárás alapján ugyanakkor a per elbírálásához szükséges tények, adatok és a szakvélemény rendelkezésre állnak. A földhivaltól beszerzett iratok alapján önmagában is megállapítható, hogy a felperes jogelődjének 1992. július 22-i tulajdonjog-bejegyzési kérelmét megelőzően az M. Bank Rt. 1991. decemberében csak egy rangsor tartására alkalmatlan jelzálogjog-bejegyzési kérelmet nyújtott be, aminek hiányossága az Inyvtv. szerint nem pótolható. Széljegyzés alapjául sem szolgálhatott, hiánypótlás elrendelésére nem kerülhetett volna sor. Ezzel azonos megállapítást tartalmaz a jogerős 11.K.y/2003/12. számú ítélet. A jogerős ítélet indokolása szerint az M. Bank Rt. 1991. évi kérelme nem tekinthető bejegyzés alapjául szolgáló beadványnak, rangsor tartására alkalmatlan volt. Értelmezése szerint a bíróság az előbbi ítéletével azt állapította meg, hogy a földhivatal a bejegyzés során jogsértően járt el, mert a bank kérelmét a beérkezés rangsorában a felperesi jogelőd tulajdonjog-bejegyzési kérelmét követően lehetett volna csak elintézni. Kizárólag az előbbi ítélettel kapcsolatban merülhetne fel az anyagi jogerőhatás. Ehhez képest az 1.K.n/2005/5. számú ítélet és az annak felülvizsgálata tárgyában meghozott határozat nem érdemi határozat. A bíróság ugyanis kizárólag abban a kérdésben döntött, hogy jogszerű-e a földhivatal azon eljárása, amelyben jogelődjének eredeti fellebbezését elkészttség okán érdemi vizsgálat nélkül elutasította. Ebből következően fel sem vetődhetett a jelzálogjog-bejegyzés jogszerűségének vizsgálata. Az elkészttség miatti elutasító határozatok nem kizárták, hanem éppen megnyitották a kártérítési igény érvényesítésének lehetőségét, amit a Kfv.III.x/2006/12. számú ítélet szerint közigazgatási perben nem lehet vizsgálni. Abban az esetben, ha az előbb hivatkozott két eljárásban meghozott ítéletek egyaránt érdemi döntést tartalmaznak a jelzálogjog bejegyzés jogszerűségére, akkor az elsőfokú bíróságnak észlelnie kellett volna, hogy ebben a tárgyban két egymásnak ellentmondó jogerős ítélet létezik. Hangsúlyozta, hogy az alperes magatartása jogszerűségének vizsgálatát nem lehet a közhitelességhez fűződő feltételezésből levezetni. A közigazgatási perben meghozott ítélet indokolása nem ítélt dolog, ezért az elsőfokú bíróságnak vizsgálnia kellett volna a bejegyzés összes körülményét, okiratait, az alperes ezzel kapcsolatban tanúsított magatartását, vagy pedig olyan ítéleti megállapításra alapítani döntését, amely ezt a kérdést érdemben vizsgálta. Kiemelte, hogy az alperes valótlanul állította, miszerint 1991-ben a kérelemmel együtt a kölcsönszerződést is benyújtották. Ezzel szemben a 11.K.y/2003. számú perben ellenkérelmében elismerte, hogy a bank 1991-ben iktatott bejegyzési kérelme nem tartalmazott bejegyzésre alkalmas okiratot, és az ilyen beadvány nem foghat érvényes ranghelyet. A Budapest Főváros Kormányhivatala XIV. kerületi Hivatalának a bíróság megkeresésére adott válasza szerint az 1991. decemberi kérelemmel kapcsolatos hiánypótlás iratai nem lelhetőek fel. Ebből az a következtetés vonható le, hogy az előbbi iratokat nem létezőnek kell tekinteni. Az alperes állításával ellentétben nem elveszett iratról van tehát szó, aminek pótlása szigorúan dokumentált módon lehetséges. A kormányhivatal állításával ellentétben ugyanazon a számon két irat lelhető fel az irattárban: az M. Bank Rt. nyilvántartásba vett egyoldalas bejegyzési kérelme és a földhivatal 1993. április 16-i tájékoztatása arra nézve, hogy a kérelem mellett nem lelhető fel a kölcsönszerződés. Az előbbi hiányosságokat és ellentmondásokat az elsőfokú bíróságnak a bejegyzés jogsze-

rűségét alátámasztó okiratok hiányaként kellett volna értékelnie. A jelzálogjog-bejegyzés jogszerűségéről nem az alperes valótlan állításai alapján, hanem a jelenleg rendelkezésre álló bizonyítékok alapján lehet csak döntést hozni. A kár bekövetkezésével, összegével, valamint az okozati összefüggés fennállásával kapcsolatban összefoglalva utalt az elsőfokú eljárásban előadottakra, kiemelve, hogy jogelődjének kára a jelzálog-kötelezettség kényszerű teljesítése miatti ingatlanátadási kötelezettség folytán bekövetkezett vagyronvesztés. A felperes a jelzálogjoggal biztosított követelést megvásárolta, majd jogelődje a zálogtárggyal történt árverésen kívüli kielégítéssel teljesítette a jelzálogból adódó kötelezettségét, ajándékozási szerződéssel átruházta rá az ingatlant. Emiatt jogelődje ténylegesen elvesztette tulajdonjogát, amire figyelemmel kára az ajándékozás időpontjában, 2013. január 25-én következett be.

[7] Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult. Az elsőfokú eljárásban előadott védekezését részben megismételve kiemelte, hogy a felperes a Kúria részítéletének megfelelően kiadott felhívásnak nem tett eleget, nem jelölte meg jogelődje kárának mibenlétét, a kár bekövetkeztét, a kár és az alperes terhére rótt magatartás közötti releváns okozati összefüggést. A felperes kárát továbbra is a teljes ingatlan értékében, az ingatlan elvesztésére alapozva terjesztette elő. A felperes engedményesként indított pert, mint jelzálogjogosult és megajándékozott saját jogán nem érvényesített kárigényt. A felperesnek és jogelődjének a követelését határozottan el kellett volna különíteni, és miután ennek a felperes a megismételt eljárásban sem tett eleget, keresete továbbra is elbírálhatatlan volt. Hangsúlyozta, hogy a felperes a fia nevére vett ingatlan végrehajtás alóli mentesítése érdekében kötötte meg 2010 júliusában a jelzálogjog átszállását eredményező szerződést 7 000 000 Ft ellenében, majd az ajándékozási szerződés és az engedményezés alapján jogelődjétől a saját jelzálogjogával terhelten ingyenesen szerezte meg az ingatlant, és a felek kölcsönösen lemondtak az egymással szembeni igényérvényesítésről. A felperes jogelődje mint ajándékozó és engedményező az ingatlant 1 800 000 Ft-ért vásárolta, ezen az összegben felül azonban nem fizetett ellenértéket a tehermentesítésért. Tulajdonosként ingyenesen ajándékozta el a felperesnek a lakást és ezzel egyidejűleg engedményezte az alperessel szembeni kárkövetelését is. Az ajándékozási szerződés indoka a per elbírálása szempontjából közömbös, de az előbbiekből az következik, hogy a felperes jogelődje nem elvesztette a tulajdonát, hanem arra a felperes jelzálogjoga lett bejegyezve. A kárfelelősség feltételeinek fennállása esetén a felperes által érvényesíthető követelés így legfeljebb a jelzálogjog összege, illetve a tehermentesítésre fordított összeg lehetett volna. A felperes azonban nem bizonyította, hogy 2013. január 25-én milyen okból, mely kár és kinek az oldalán következett be, és hogy ez a kár milyen releváns közvetlen okozati összefüggésben áll az alperes terhére rótt magatartással.

[8] Az elsőfokú bíróság az elsőfokú eljárás lényeges szabályát, ami egyúttal indokoltá tette volna az elsőfokú eljárás megismétlését, nem sértette meg. Arra alappal hivatkozott fellebbezésében a felperes, hogy az indokolási kötelezettségének nem tett teljeskörűen eleget, de az indokolás elmulasztása csak akkor teszi szükségesé az eljárás megismétlését, ha nem állapítható meg, hogy az elsőfokú bíróság a döntését mire alapította. Az, hogy az elsőfokú bíróság a felperes jogi érveire az ítélet indokolásában nem tért ki, a másodfokú eljárásban orvosolható volt. Az elsőfokú bíróság a Kúria megismételt eljárásra vonatkozó iránymutatásának eleget tett. A felperes a kárát és a jogellenesnek állított magatartás, valamint a kár közötti releváns oksági kapcsolatot az elsőfokú eljárásban előadta: az ingatlan forgalmi értékében megjelölt kárát azon az alapon követelte az alperestől, hogy az alperes jogellenesnek állított magatartása nyomán elvesztette a tulajdonjogát. Az elsőfokú bíróság a felajánlott indítványoknak megfelelő bizonyítást lefolytatta, ezért az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését indokoltá tevő ok [Pp. 152. § (2) és (3) bekezdés] nem állt fenn, így az ítéletábla érdemben bírálta felül az elsőfokú ítéletet.

[9] A fellebbezés alaptalan.

[10] A Fővárosi Ítéletábla a megismételt eljárásban beszerzett bizonyítékok alapján az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás helyett az alábbi tényállást állapítja meg.

[11] A felperes fia, dr. P. F. (a továbbiakban: felperes jogelődje) 1992. július 16-án adásvételnek nevezett, a tartalma szerint azonban vételi jogot alapító megállapodást kötött özv. B. M.-nével (a továbbiakban: eladó) az akkor még telekkönyvezés alatt álló Budapest, J. utca 5. IV/14. szám alatti lakásra (a továbbiakban: perbeli ingatlan). A szerződéssel határozott időre, egy évre alapított vételi jog alapján a felperes jogelődje ezen a határidőn belül jogosulttá vált arra, hogy az ingatlant egyoldalú, írásbeli nyilatkozatával 1 800 000 Ft – egyebekben a szerződéskötéskor kifizetett – vételár ellenében megvásárolja. Erre az esetre az eladó hozzájárulását adta ahhoz, hogy a felperes jogelődjének, mint az opciós jog jogosultjának tulajdonjoga az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzésre kerüljön. Arra az esetre, ha a felperes jogelődje az opciós jogával nem kíván élni, az eladó 1 600 000 Ft visszafizetésére vállalt kötelezettséget. Megállapodtak abban is, hogy amennyiben az opciós jog

lejártáig a felperes jogelődje nem tesz nyilatkozatot arra nézve, hogy vételi jogával élni kíván, úgy az opció lejártakor az ingatlan külön nyilatkozat megküldése nélkül is a tulajdonába kerül. Erre az esetre az eladó előre beleegyezését adta ahhoz, hogy a földhivatal a felperes jogelődjének tulajdonjogát külön nyilatkozat nélkül, vétel jogcímén bejegyezze (szerződés 3–6. pontjai). A felek az eladó javára a szerződéskötéstől számított nyolc havi időtartamra visszavásárlási jogot, a felperes jogelődjének javára pedig 1 800 000 Ft erejéig jelzálogjogot alapítottak. Az eladó hozzájárulását adta a vételi jog és a jelzálogjog ingatlan-nyilvántartási bejegyzéséhez is. Az eladó a lakást 1993. március 15-ig használhatta, végül a felperes jogelődje a Pesti Központi Kerületi Bíróságon kiűritési perben 1997. július 11-én érte el, hogy a lakást elhagyja. Az M. Bank Rt. javára az eladóval megkötött kölcsönszerződés biztosítására 3 000 000 Ft és járulékai erejéig alapított jelzálogjogot a földhivatal 1991. december 4-i hatállyal jegyezte be a perbeli ingatlanra az 1998. január 13-án meghozott határozatával, miután az M. Bank Rt. az alperes hiánypótlási jellegű felhívására 1993. július 5-én hivatkozása szerint „ismételten” benyújtotta a bejegyzés alapjául szolgáló szerződést. A felperes jogelődje 1992. július 22-én az opciós szerződés alapján jelzálogjogának bejegyzését kérte, majd kérelmének elbírálása előtt, 1992. november 24-én a vételi jog gyakorlását magában foglaló nyilatkozat benyújtásával egyidejűleg kérte az opciós szerződés alapján a tulajdonjogának bejegyzését. A földhivatal a felperes jogelődjének jelzálogjogát 1992. július 22-i hatállyal a megismételt eljárásban meghozott, 1998. július 13-i határozatával bejegyezte. A tulajdonjog-bejegyzési kérelmet azonban elutasította azzal az indokkal, hogy a felperes jogelődje hiánypótlási felhívás ellenére nem igazolta a vételi jog gyakorlását tartalmazó nyilatkozat eladó részére való kézbesítését. A megismételt eljárásban meghozott elutasító döntés bírósági felülvizsgálata iránt indított perben a Fővárosi Bíróság a 2001. július 13-án kelt 13.K.a/1999/23. számú ítéletével a Fővárosi Földhivatal tulajdonjog-bejegyzési kérelmet elutasító határozatát az elsőfokú határozatra is kiterjedően hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú közigazgatási szervet új eljárásra kötelezte. Az ítélet releváns jogi indokai szerint a bejegyzési kérelem alapjául szolgáló szerződés 3. és 6. pontjából következően a szerződéskötéstől számított egy év eltelte után a felperes jogelődje tulajdonjogának bejegyzését a vételi jog gyakorlásának hiányában is kérhette. Az idő múlására figyelemmel nincs jelentősége annak, hogy jogszerűen gyakorolta-e a vételi jogát, 1993. július 16-tól a tulajdonjog-bejegyzési kérelem adásvétel jogcímén lett volna vizsgálható. A felperes jogelődjének tulajdonjogát az 1992. július 16-i szerződés, az 1992. november 24-i kérelem és a Fővárosi Bíróság előbbi jogerős ítélete alapján 2001. október 25-én 1992. július 22-i ranghelyen jegyezték be az ingatlan-nyilvántartásba.

[12] A földhivatal a tulajdonjog bejegyzése iránti eljárásban kiadott hiánypótlási felhívásban 1998. január 13-án tájékoztatta a felperes jogelődjét arról, hogy az ingatlant 3 000 000 Ft és járulékai erejéig az M. Bank Rt. javára bejegyzett jelzálogjog terheli. A felperes jogelődjének akkori jogi képviselője az előbbi hiánypótlási felhívásra 1998. március 26-án nyilatkozott, ennek ellenére az M. Bank Rt. jelzálogjogát bejegyző határozat ellen 2002. október 10-én nyújtott be fellebbezést azzal az indokkal, hogy az 1991. december 4-i bejegyzési kérelem pótolhatatlan hiányossága miatt nem volt alkalmas ranghely alapítására. A fellebbezést a Fővárosi Földhivatal érdemi vizsgálat nélkül elutasította azzal az indokkal, hogy a jelzálogjogot követő rangsorban bejegyzett felperesi jogelőd nem minősül ügyfélnek. E határozat felülvizsgálata iránt indított perben a Fővárosi Bíróság a 11.K.y/2003/12. számú határozatával az előbbi határozatot hatályon kívül helyezte és a földhivatalt új eljárásra kötelezte. Az ítélet indokolása szerint a felperesi jogelőd fellebbezési jogosultságának, ügyfélminőségének elbírálásához vizsgálni kell, hogy az M. Bank Rt. 1991. decemberi bejegyzési kérelme ranghely tartására alkalmas volt-e. A megismételt eljárásban a Fővárosi Földhivatal a jelzálogjog-bejegyző határozat elleni fellebbezést elkesettség miatt utasította el, amely határozat bírósági felülvizsgálata iránt indított keresetet a Fővárosi Bíróság az 1.K.n/2005/5. számú ítéletével elutasította. A bíróság nem tartotta jogszabálysértőnek, hogy az alperes a megismételt eljárásban új tényállásra, a fellebbezés elkesettségére alapította döntését. Az elkésett fellebbezés alapján nem volt vizsgálható, hogy az M. Bank Rt. bejegyzési kérelme ranghelyet foglalhatott-e el és a kérelemhez csatolták-e a bejegyzés alapjául szolgáló okiratot. Az előbbi ítéletet a Legfelsőbb Bíróság felülvizsgálati eljárásban meghozott Kfv.III.x/2006/12. számú ítéletével hatályában fenntartotta lényegében azonos indokok alapján, rámutatva, hogy a közigazgatási perben hozott ítélet indokolásának iránymutatása nem ítélt dolog, az abban foglaltak a megismételt eljárásban hozott közigazgatási határozatot felülvizsgáló bíróságot nem kötik. A fellebbezést érdemben elbíráló határozat hiányában közigazgatási perben nem lehet vizsgálni, hogy az M. Bank Rt. jelzálogjog-bejegyzésre irányuló beadványa ranghelyet foglalhatott-e el.

[13] Az eladóval szemben fennálló kölcsönkövetelés anyagi jogi jogosultja a már végrehajtás alatt álló 4 085 863 Ft és 1992. október 21-től járó évi 41%-os kamataiban álló követelését 2010. július 7-én 7 000 000 Ft ellenében a felperesre engedményezte. A felperes jelzálogjogát 3 000 000 Ft és járulékai erejéig 2010. júli-

us 26-i hatállyal jegyezték be az ingatlan-nyilvántartásba. A felperes jogelődje a perbeli ingatlant 2013. január 25-én a felperesnek ajándékozta, ezzel egyidejűleg a felperesre engedményezte az ingatlannal kapcsolatban az alperessel szemben fennálló kártérítési követelését.

[14] Az előbbiekkal kiegészített tényállás mellett a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság döntésével egyetértett, annak indokait azonban nem osztotta.

[15] Az elsőfokú bíróság helyesen indult ki abból, hogy a közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése iránti kereset elbírálása során az 1959-es Ptk. 349. § (1) bekezdését és 339. § (1) bekezdését együtt kell alkalmazni. Az 1959-es Ptk. 349. § (1) bekezdése szerinti kárfelelősség speciális feltétele, hogy a kár rendes jogorvoslattal ne legyen elhárítható, illetőleg a kár elhárítására alkalmas rendes jogorvoslati lehetőségeket a károsult kimerítse. A megismételt eljárásban beszerzett bizonyítékok alapján az elsőfokú bíróság helytelen következtetéssel jutott arra, hogy a felperes keresete az előbbieknak megfelelt. Ha a felperes jogelődje az M. Bank Rt. jelzálogjogát bejegyző határozattal szemben határidőben fellebbez, kára elhárítható lett volna. Nem kétséges, hogy az elkésett fellebbezést igénybe nem vett jogorvoslatnak kell tekinteni. A megismételt eljárásban beszerzett földhivatali iratok között elfekvő 1998. január 13-i hiánypótlási felhívás és a felperesi jogelőd jogi képviselőjének 1998. március 26-i válasza alapján a felperes nem hivatkozhat alappal arra, hogy jogelődje azért nem tudta fellebbezési jogát határidőben gyakorolni, mert nem szerzett tudomást a jelzálogjog-bejegyző határozatról. Az előbbi okiratok alapján nem lehet kétséges, hogy a földhivatal a jelzálogjog bejegyzésének napján hiánypótlási felhívás keretében tájékoztatta a felperes jogelődjét arról, hogy az az ingatlan, amelyre tulajdonjogának bejegyzését kéri, az M. Bank Rt. jelzálogjogával terhelt. Az sem vitatható, hogy jogi képviselője ezt a hiánypótlási felhívást átvette, 1998. március 26-án ugyanis kifejezetten e felhívásra tett nyilatkozatot. A felperes jogelődje így kétséget kizáróan tudomást szerzett a jelzálogjog bejegyzéséről, méghozzá olyan határidőben, hogy jogorvoslati jogát megfelelően gyakorolni is tudta volna.

[16] Az ítéltábla megjegyzi, hogy a fellebbezést az ügyfélminőség hiányában elutasító határozat felülvizsgálata tárgyában meghozott ítélet szerint a megismételt eljárásban vizsgálni kellett, hogy a tulajdonjog-bejegyzési kérelem előbb érkezett-e az M. Bank Rt. ranghely alapítására alkalmas jelzálogjog-bejegyzés iránti kérelemnél. A megismételt eljárásban meghozott határozatokból azonban az következik, hogy a felperes jogelődjének ügyféli minősége, fellebbezés előterjesztésére való jogosultsága elismerésre került, hiszen a fellebbezési jog gyakorlására való jogosultság vizsgálata megelőzi az egyéb feltételek, így a határidőben való előterjesztés vizsgálatát. Elkésettnek csak az arra jogosulttól származó fellebbezés minősülhet. A felperes tehát időben értesült a jelzálogjogot bejegyző határozatról, jogorvoslatot azonban nem vett igénybe.

[17] Az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló 1957. évi IV. törvény (a továbbiakban: Áe.) 45. § (1) bekezdésének értelmezése kapcsán egységes az ítélkezési gyakorlat abban, hogy ha a határozat ügyfél részére való kézbesítése elmaradt, a jogaiban sértett fél a határozat kézbesítését kérheti és a fellebbezési határidő a kézbesítéstől kezdődik. Abban az esetben, ha az ügyféllel nem közölték a határozatot, de később tudomást szerez róla, akkor anélkül is, hogy kérné a kézbesítést, élhet jogorvoslati jogával. Ez utóbbi esetben a konkrét tényállás ismeretében kell vizsgálni, hogy megszegte-e az Áe. 2. § (6) bekezdésében előírt jóhiszemű közreműködés kötelezettségét [BH 1996. évi 3. számában megjelent a kollégiumvezetők időszerű közigazgatási jogalkalmazási kérdésekről közzétett álláspontja; KGD1996. 238.; 1-H-KJ-2010-735. számon közzétett bírósági határozat]. A felperes a másodfokú tárgyaláson hozzá intézett kérdésre az 1998. január 13-i hiánypótlási felhívás és a március 26-i nyilatkozat elé társát követően fenntartotta azt az állítását, hogy azért fellebbezett elkésetten a jelzálogjog-bejegyző határozat ellen, mert nem értesült a bejegyzésről, ami az előbbi okiratok alapján nyilvánvalóan nem lehet helytálló. A felperes jogelődje jogi képviselője útján 1998. március 26-án már bizonyosan értesült az 1998. január 13-i bejegyzésről, így nem volt elzárva attól, hogy bármelyik előbbi lehetőséget választva fellebbezési jogát határidőben gyakorolja. Azonban az 1959-es Ptk. 349. §-ában meghatározott speciális feltétel hiányában a közigazgatási jogkörben okozott kárainak megtérítése iránti jogot nem érvényesíthetett.

[18] A felperes kárigénye azonban az előbbi speciális feltétel fennállása esetén sem lenne teljesíthető, mert követelése az alábbi indokok miatt alaptalan lenne. A rendelkezésre álló adatok alapján nem lehet kétséges, hogy a felperes jogelődje 1993. július 16-át megelőzően az ingatlanon nem szerezhette tulajdonjogot. Jóllehet az eladóval 1992. július 16-án két szerződést kötött, bejegyzési kérelmét nem az adásvételi szerződésre, hanem az adásvételnek nevezett, de valójában opciós jogot alapító szerződésre alapozta. A közigazgatási perben meghozott 13.K.a/1999/23. számú ítélet – aminek alapján a felperesi jogelőd tulajdonjoga végül bejegyzésre került – a vételi jog gyakorlása alapján a tulajdonjogot nem tartotta bejegyezhetőnek, mert a felperes jogelődje a

vételi jog gyakorlását magában foglaló nyilatkozat eladóval való közlését többszöri felhívás ellenére sem igazolta. Az ítélet szerint a tulajdonjog a szerződés 6. pontja alapján lenne bejegyezhető, miszerint az opciós jog egyéves időtartamának lejártával (vagyis 1993. július 16-án) az ingatlan külön nyilatkozat nélkül is a felperesi jogelőd tulajdonába kerül, aminek bejegyzéséhez az eladó már előre a hozzájárulását adta. Az ingatlan tulajdonjogának átruházással való megszerzéséhez az 1959-es Ptk. 117. § (2) és (3) bekezdése szerint az átruházás jogcíme is szükséges, amivel a felperes jogelődje a tulajdonjog-bejegyzési kérelem benyújtásakor még nem rendelkezett. A bejegyzés alapjául benyújtott szerződés szerint az opciós jog gyakorlásának hiányában legkorábban 1993. július 16. napján szerezhette meg az ingatlan tulajdonjogát. Nyilvánvaló, hogy a tulajdonszerzést megelőző ranghelyen a bejegyzés nem lehetséges az Inyvtv. 24. § (2) bekezdése szerint, a fellebbezés is csak akkor tartja meg az eredeti beadvány rangsorát, ha az ügyfél pótolja az alaphatározatban megjelölt hiányosságokat. Tény, hogy a vételi jog gyakorlásának hiányosságait a felperes jogelődje soha nem pótolta.

[19] A felperes képviselője a bejegyzés alapjául szolgáló szerződés és a közigazgatási perben meghozott ítélet releváns indokainak elé tárását követően a másodfokú tárgyaláson nem tudott okszerű magyarázatot adni arra a kérdésre, hogy mire alapítja azt az állítását, miszerint saját tulajdonjogát az azt megalapozó szerződéshez képest egy évvel korábban kellett volna bejegyezni. Az az érv, hogy nem utasították el a bejegyzési kérelmét és a bejegyzés 1992. július 22-i ranghellyel megtörtént, nem szolgálhat ennek indokaként. Amint arra a felperes is helyesen utalt a fellebbezésében, a jogszabálysértő ingatlan-nyilvántartási bejegyzésre alapított közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése iránti perben az ingatlan-nyilvántartás közhitelességének elve nem érvényesül. A ranghellyel kapcsolatos tévedéseket nemcsak a felperes javára, de terhére is figyelembe kell venni. Az előbbi indokokból következően a felperes jogelődje azon a ranghelyen, amelyen bejegyzésre került, nem szerezhette a tulajdonjogot. Kiemeli az ítélet, hogy 1992. július 22-én a felperes még csak jelzálogjog-bejegyzési kérelmet terjesztett elő, a tulajdonjogának bejegyzését első alkalommal 1992. november 24-én kérte. A bejegyzés alapjául megjelölt szerződés 6. pontja szerint és arra a tényre is figyelemmel, hogy a vételi jog jogszabályoknak megfelelő gyakorlását nem igazolta, a felperes jogelődjének tulajdonjoga 1993. július 16-át megelőzően nem lett volna bejegyezhető. A felperes saját előadása szerint 1993. július 5-én nyújtotta be az M. bank Rt. a ranghely alapítására alkalmas jelzálogjog-bejegyzési kérelmét és a szerződést, amely időpont korábbi, mint a felperesi jogelőd lehetséges tulajdonszerzésének legkorábbi időpontja. Ebből viszont az is következik, hogy nem lehet alapos az az állítás, hogy a felperes jogelődjének tulajdonjog-bejegyzési kérelme helyes ranghelyen korábbi, mint az M. Bank Rt. hiánytalan jelzálogjog-bejegyzési kérelme.

[20] A Fővárosi Ítélet táblája megjegyzi, hogy ha keletkezhetett is volna követelése a felperesnek az alperessel szemben, a kereset elévülés okán sem lett volna teljesíthető. A felperes az ingatlan forgalmi értékében számításba vett kárát „az ingatlan elvesztésében” jelölte meg, következetesen hangsúlyozva, hogy kára az ajándékozási szerződés megkötésének időpontjában következett be. Az elévülés szempontjából annak van jelentősége, hogy a kártérítés a károsodás bekövetkezésekor válik esedékessé [1959-es Ptk. 360. § (1) bekezdés], és ezzel veszi kezdetét az elévülési idő [1959-es Ptk. 326. § (1) bekezdés]. A felperes engedményesként érvényesített kárigényt, az általa előadott tények alapján jogelődjének kára azzal keletkezett, hogy jelzálogjoggal terhelt ingatlant vásárolt, minden további tény és körülmény, ami végül az ingatlan elajándékozásához vezetett, a kárkövetelés súlyosbodásaként értékelhető. Az, hogy a felperes kára az idők során változott, nőtt, a jelzálogjog járulékos jellegéből következik. A zálogtárggyal való felelősség terjedelme változhat a biztosított követelés változásának függvényében, mindez azonban nem érinti a kár bekövetkezésének időpontját, ami 1998. január 13., azaz a jelzálogjog bejegyzésének időpontja. A felperes jogelődje részéről a kárigény érvényesítésének addig volt akadálya, amíg tulajdonjogát be nem jegyezték, így 2001. október 25-ig az elévülés az 1959-es Ptk. 326. § (2) bekezdése szerint nyugodott. A nyugvásnak adott esetben nem volt az elévülési időt meghosszabbító hatálya, mert a tulajdonjog bejegyzéséig az elévülési időből még egy évnél több volt hátra. Az elévülést egyebek közt a követelés bírósági úton való érvényesítése szakítja meg [1959-es Ptk. 327. § (1) bekezdés]. A követelés érvényesítése adott esetben a közigazgatási jogkörben okozott kár alperessel szembeni bírósági vagy azzal azonos hatályú nemperes eljárásban való érvényesítését jelenti. Az elsőfokú bíróság értelmezésétől eltérően nyilvánvalóan nem eredményezi az elévülés megszakítását a nem a követelés érvényesítése iránt indított egyéb eljárás, így a tulajdonjog és a jelzálogjog bejegyzésével kapcsolatos közigazgatási határozatok elleni jogorvoslat és a határozatok bírósági felülvizsgálata iránt indított per sem. A felperes jogelődje a rendelkezésre álló adatok szerint az alperest nem szólította fel teljesítésre, a kárigény érvényesítése iránt megelőzőleg nem indított pert. Így amennyiben a felperes jogelődjének az alperes állított magatartásából kára keletkezett volna, az 2003. január 13-án elévült, ezért bírói úton az 1959-es Ptk. 325. § (1) bekezdése szerint nem lenne érvényesíthető.

[21] A Fővárosi Ítéltábla mindezekre figyelemmel az elsőfokú bíróság ítéletét eltérő indokok alapján hagyta helyben a Pp. 253. § (2) bekezdése szerint.

(Fővárosi Ítéltábla 5.Pf.20.824/2017/4/II.)

(Megjelent: Bírósági Döntések Tára 2018/1.)

BDT2018. 8.

Ha az eladó a tulajdonjogát az üzletrész vételárának teljes kifizetéséig fenntartotta, a vevő a jogosult személyében bekövetkezett változásbejelentési kötelezettségének az adásvételi szerződés bemutatásával nem tesz eleget. A tagságból eredő jogait csak attól kezdve gyakorolhatja, amikortól az üzletrész megszerzését közokiratban vagy teljes bizonyító erejű magánokiratban a társaságnak bejelentette és nyilatkozott, hogy a társasági szerződés rendelkezéseit magára nézve kötelezőnek ismeri el.

Alkalmazott jogszabályok: 2013. évi V. tv. (Ptk.) 3:168. §, 3:169. §; 2006. évi IV. tv. (Gt.) 127. §

[1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint az alperes 2013. november 22-én taggyűlést tartott, amin megjelent Sz. J., Sz. P., Sz. V. és az N. Alapítvány tag képviselője, valamint a felperes képviselője. A 3/2013. számú határozattal a taggyűlés hozzájárult Sz. J. társaságban meglévő 80 650 000 Ft névértékű üzletrészenek két részre való felosztásához. A 4/2013. számú határozattal a taggyűlés tudomásul vette, hogy Sz. J. a felosztott üzletrészből a 2 010 000 Ft névértékű üzletrészt a felperes részére értékesíti. Az üzletrész teljes vételárának megfizetésével 2013. november 22. napján a felperes az alperes társaság tagjává vált. A taggyűlés a 7/2013. számú határozatával a kft. társasági szerződésnek 11.5.3. pontját úgy módosította, hogy: „A taggyűlés határozatait valamennyi szavazásra jogosult tag egyhangú szavazatával hozza meg. A javaslat akkor tekintendő elfogadottnak, ha valamennyi szavazásra jogosult tag szavazatát megkapta.”

[2] Sz. J., Sz. P., Sz. V. és az N. Alapítvány, valamint a felperes 2013. november 22-én üzletrész-adásvételi szerződést kötöttek, melyben az eladók a vevő részére értékesítették a társaság törzstőkéjének 99,13%-át megtestesítő üzletrészüket 32 350 000 Ft vételárért azzal, hogy a vevő a vételárat az eladók üzletrészei arányában fizeti meg az eladók részére. A szerződés ennek megfelelő bontásban rögzítette az egyes eladókat megillető vételárat. A szerződésben megállapodtak abban, hogy a vevő a vételárból 10 700 000 Ft-ot 2014. február 28. napjáig, 21 650 000 Ft-ot 2014. december 31. napjáig köteles az eladók részére megfizetni az üzletrész-adásvételi szerződésben rögzített bontásban. A szerződés 7. pontja egyebek mellett rögzítette, hogy az üzletrész-adásvételi szerződés alapján az üzletrészek tulajdonjoga az üzletrészek teljes vételárának, valamint Sz. J., Sz. P., továbbá Sz. V. és a vevő között létrejött engedményezési szerződések alapján a vevő által fizetendő engedményezési ellenértékeknek a megfizetése esetén száll át a vevőre. Rögzítették azt is, hogy az eladók részére bármely vételárhátralék jogcímén teljesítendő fizetéseket az említett tagok elsődlegesen az engedményezési ellenérték követelésére jogosultak elszámolni. Az eladók a tulajdonjogukat az üzletrészek teljes vételárának megfizetéséig fenntartották.

[3] Az N. Alapítvány, Sz. J., Sz. P. és Sz. V. mint eladók és a felperes mint vevő 2013. november 22-én szindikátusi szerződést kötöttek. A szindikátusi szerződés 3.8. pontjában a felek megállapodtak abban, hogy a társaság működése során felmerülő szakmai és pénzügyi kérdésekben (például: vetésterv, beruházások, pályázatok, input anyagbeszerzések) való döntéshez a tagok egyhangú szavazata szükséges.

[4] 2013. november 22. napján Sz. J., Sz. P., illetve Sz. V. engedményezők a felperessel szerződéseket kötöttek az N. Kft.-vel szemben, illetve egyéb jogcímen fennálló követeléseik engedményezése tekintetében, rögzítve az engedményes által az engedményezőnek fizetendő ellenértékeket és az ellenértékek megfizetésének esedékességét.

[5] Az alperes a 2014. augusztus 12. napján kelt 5/2014. (08. 12.) számú taggyűlési határozatával a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) hatálya alá helyezte a működését.

[6] A felperes az N. Alapítvány és Sz. J. tag felé a vételár és engedményezési ellenérték jogcímén fennálló tartozását 2015. január 29-ig megfizette, Sz. P. és Sz. V. tag tekintetében az utolsó részteljesítés 2015 februárjában történt meg.

[7] Sz. P. alperesi ügyvezető a 2015. január 23-án kelt meghívóval 2015. január 31. napjára összehívta az alperesi kft. taggyűlését az alábbi napirendi pontokkal:

1. A felperesnek mint befektető tagnak a 2014. augusztus 12-i taggyűlésen és a 2014. szeptember 25-i B.-i találkozón feltett kérdések megválaszolása.

2. Az alperes kft. 2015. évi tervszámairól, üzleti tervéről és a tevékenység finanszírozásához szükséges forrásbevonásról szóló tájékoztató.

3. Tájékoztató az alperes által természetett hibrid kukoricák körül kialakult anomáliákról, különös tekintettel a RAGT hibridekre, döntés a kapcsolódó jogi és gazdasági lépésekről.

4. Törzstőkeemelés végrehajtása az alperes kft.-ben, új tag bevonása.

5. Hozzájárulás engedményezési, adásvételi szerződések megkötésére, módosítására.

6. Sz. P. ügyvezető munkaszerződésének módosítása.

7. A befektető által delegált új ügyvezető bemutatása, megválasztása.

8. Társasági szerződés módosítása.

9. Egyebek.

[8] A 2015. január 31-én megtartott taggyűlésen megjelent Sz. J. tag, Sz. V. tag, Sz. P. tag és ügyvezető, valamint az N. Alapítvány képviselője. A taggyűlésen a felperes képviseletében nem jelent meg senki.

[9] A taggyűlés az 1/2015. (01. 31.) számú határozatában rögzítette, hogy a taggyűlés egyetért a napirendi pontok megtárgyalásával. A 2/2015. (01. 31.) számú határozatával a taggyűlés felhívta a társaság ügyvezetőjét, hogy szólítsa fel a felperes tagot az első napirendi ponttal kapcsolatos válaszi írásbeli rendelkezésre bocsátására. A 3/2015. (01. 31.) számú határozatával a taggyűlés felhívta a kft. ügyvezetőjét, hogy írásban szólítsa fel a felperes tagot a 2. napirendi ponttal kapcsolatos válaszi rendelkezésre bocsátására. A 4/2015. (01. 31.) számú határozatával a taggyűlés a társaság ügyvezetőjének tájékoztatását elfogadta.

[10] A 4. számú napirendi ponttal kapcsolatban a taggyűlés meghozta az 5/2015. (01. 31.) számú határozatot, amely szerint a taggyűlés elhatározta, hogy az alperes 230 760 000 Ft összegű törzstőkéjét 231 260 000 Ft-ra, 500 000 Ft összeggel készpénzben megemeli. A tőkeemelést 100%-ban készpénzben történő hozzájárulással kell teljesíteni úgy, hogy a hozzájárulást a társaság házipénztárába kell befizetni, minden tagnak 100 000 Ft-ot, legkésőbb 2015. február 28-ig, ha minden tag él az elsőbbségi jogával. Az elsőbbségi jogoknak az N. Alapítvány és a felperes javára történő eltérítéséhez a tagok kifejezetten hozzájárultak, azt tudomásul vették. A törzstőkeemelést követően a tagok üzletrészei a következők szerint alakulnak: Sz. J. 34,05%, N. Alapítvány 13,06%, Sz. P. 25,99%, Sz. V. 25,99%, a felperes 0,91%. Sz. J. tag jogosult abban az esetben a pénzbeli hozzájárulások teljesítésére, ha az elsőbbségi joggal rendelkezők nem vállalják a pénzbeli hozzájárulások teljes összegének szolgáltatását. Sz. J. ezt a jogát teljeskörűen, 100%-ban gyakorolhatja.

[11] Az 5. napirendi ponttal kapcsolatban az M. Kft.-vel szemben fennálló le nem járt és nem vitatott kötelezettségállomány rendezése érdekében az alperes Kft. kizárólagos tulajdonában álló, termelésbe be nem vont, hasznosításon kívüli, így a működését nem befolyásoló ingatlanok M. Kft. részére történő értékesítéséről döntöttek. E körben a taggyűlés meghozta a 6., 7., 8., 9. és 10/2015. (01. 31.) számú taggyűlési határozatokat. A 6. számú napirendi ponttal kapcsolatban a 11/2015. (01. 31.) számú határozattal a taggyűlés az ügyvezető munkaszerződésének módosítását elfogadta.

A 7. napirendi ponttal kapcsolatban döntést nem hoztak. A 8. napirendi ponttal kapcsolatban a taggyűlés a 12/2015. (01. 31.) számú határozatával elfogadta a társasági szerződés módosítását akként, hogy minden, a taggyűlés hatáskörébe utalt kérdés vonatkozásában a taggyűlés egyhangú szavazatára van szükség. A 9. napirendi pont vonatkozásában döntést nem hoztak.

[12] Az alperes kft. jogi képviselője 2015. január 31-i keltezéssel elkészítette az alperes változásokkal egységes szerkezetbe foglalt társasági szerződését és azt a 2015. január 31-i taggyűlési jegyzőkönyvvel együtt a cég-bíróóság részére megküldte. 2015. február 11-én a felperes képviselője a tulajdonjog-változás átvezetéséhez megkezdte a változásbejegyzési kérelem és mellékletei előkészítését. Ennek során észlelte, hogy egy korábban benyújtott változásbejegyzési kérelem folytán az alperes törzstőkéjét felemelték.

[13] A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság az alperes 2015. január 31. napján meghozott taggyűlési határozatait helyezze hatályon kívül. A 4. számú napirendi ponttal kapcsolatban az 5/2015. számú taggyűlési határozat vonatkozásában arra hivatkozott, hogy az a társasági szerződés 11.5.3. pontjába ütközik, a határozat

meghozatalához ugyanis valamennyi tag egyhangú szavazatára lett volna szükség, a felperes nélkül a törzstőke felemelésére és a társasági szerződés módosítására nem kerülhetett volna sor. Másodlagosan hivatkozott arra, hogy a határozat a társasági szerződés 8.2. pontjába ütközik, mert nem kapott a felperes tájékoztatást arról, hogy a tőkeemelés során elsőbbségi jogával mikor és hogyan élhet. Harmadlagosan a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 3:198. § (1) bekezdését jelölte meg, ami a törzstőkeemeléshez a tagok háromnegyedes szótöbbségű szavazatát írja elő, állítva, hogy az üzletrész-átruházás folytán az üzletrészek legalább 48%-át 2015. január 31-ig megszerezte, így a tagok háromnegyede biztosan nem volt jelen. Negyedsorban a Ptk. 3:17. § (3) bekezdésére hivatkozott, amely szerint a törzstőkeemelés végrehajtását nem új tag bevonásával valósították meg. A napirendtől való eltéréshez valamennyi részvételre jogosult tag jelenlétére és egyhangú hozzájárulására lett volna szükséges, erre azonban nem került sor. Az 5. napirendi ponttal kapcsolatban meghozott 6., 7., 8., 9. és 10/2015. számú határozatokkal kapcsolatban a szindikátusi szerződés 3.8. pontjában foglaltakra hivatkozott, állítva, hogy nem annak megfelelően jártak el a határozat meghozatala során, mert a társaság működése során felmerülő szakmai és pénzügyi kérdésekben való döntéshez e pont szerint a tagok egyhangú határozatára lett volna szükség, a felperes azonban nem volt jelen a taggyűlésen, így egyhangú határozatot nem hozhattak.

[14] A felperes kérte a 2015. január 31-én meghozott valamennyi határozat hatályon kívül helyezését azzal, hogy a Ptk. 3:17. § (6) bekezdését és 3:198. § (1) bekezdését sértik. Utalt továbbá arra, hogy jogfenntartással megtámadja a Magyar Közlönyben 2014. október 4-én megjelent módosítással érintett társasági szerződést, ha a Ptk.-val kapcsolatos módosításon és az ügyvezetés kérdésén túlmenően más, korábbi rendelkezés módosítására is sor került.

[15] A 6. sorszámú, 2015. május 4-én előterjesztett beadványában a felperes a 4. számú napirendi ponttal kapcsolatban meghozott 5/2015. számú határozatot azért is kérte hatályon kívül helyezni, mert nem a teljes taggyűlés emelte fel a jelen nem lévő felperes tag törzsbetétjét is 100 000 Ft-tal, amire a jelen nem lévő tag szavazata nélkül nem lett volna lehetőség. Hivatkozott továbbá a felperes arra, hogy két tag esetében a vételárat 2015. január 29-ig megfizette, így az üzletrészek 48%-át megszerezte.

[16] A 2015. június 26-ai tárgyaláson a felperes bejelentette, hogy a 4. napirendi ponttal kapcsolatban meghozott 5/2015. számú taggyűlési határozat vonatkozásában a keresetében írt sorrendet felcseréli. A 2015. október 22-én érkezett beadványában a felperes arra is hivatkozott, hogy semmis az üzletrész-adásvételi szerződés 7. pontjának az a kikötése, hogy Sz. J., Sz. P., Sz. V. és a vevő között létrejött engedményezési szerződések alapján a vevő által fizetendő engedményezési ellenértékek megfizetése esetén szállnak át a vevőre az üzletrészek tulajdonjogai. Kifejtette, hogy az alperes jegyzett tőkéjének felemelésére vonatkozó taggyűlési határozat azért is jogszabályba ütközik, mert a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: 1959-es Ptk.) 229. §-a szerinti feltételtől függő szerződés hatálya alatt egyik fél sem tanúsíthat olyan magatartást, amely a korábban megkötött szerződési feltételeket módosítja. A jegyzett tőke felemelésével az alperes tagjai meghiúsították azt a szerződési szándékot, hogy a vételár teljes kifizetése után a felperes rendelkezzen az alperesi társaságnál lévő valamennyi üzletrész tulajdonjogával. Előadta, hogy mind az engedményezés ellenértékét, mind az üzletrész-adásvételi szerződésben meghatározott vételárat 2015. január 29-ig valamennyi alperesi tag felé megfizette.

[17] A 2016. március 18-án megtartott tárgyaláson hivatkozott a Ptk. 3:102. § (3) bekezdésében foglaltakra, ez alapján is jogszabályba ütközőnek tartva a 2015. január 31-én megtartott taggyűlésen meghozott határozatokat. Utalt továbbá a kisebbségi tulajdonosi jogok megsértésére, illetve hivatkozott Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) XXVIII. cikkében foglaltakra. A 2016. június 17-én megtartott tárgyaláson hivatkozott arra is, hogy a 2015. január 31-i taggyűlésen meghozott határozatok abból az okból is jogszabálysértőek, mert nem azok a tagok szavaztak a határozathozatal során, akik üzletrésztulajdonnal rendelkeztek.

[18] Az alperes a kereset elutasítását kérte.

[19] Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletével a keresetet elutasította.

[20] Az 5/2015. (01. 31.) számú, törzstőkeemelésre vonatkozó taggyűlési határozat vonatkozásában vizsgálta, hogy 2015. január 31. napján a taggyűlés időpontjában ki volt az alperes tagja. Megállapította, hogy az N. Alapítvány, valamint Sz. J. részére 2015. január 31-ig a felperes a vételár és engedményezési ellenérték jogcímén fennálló tartozását megfizette, Sz. P. és Sz. V. részére nem fizette meg maradéktalanul, ezért 2015. január 31-ig a felperes csak az alapítvány és Sz. J. üzletrészének a tulajdonjogát szerezte meg. Kifejtette ugyanakkor azt is, hogy az üzletrész-átruházási szerződés megkötésekor hatályos a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi

IV. törvény (a továbbiakban: Gt.) 127. § (1) bekezdése, illetőleg az időközben hatályba lépett Ptk. 3:168. §-a és 3:169. §-a alapján a felperesnek a jogszabályban meghatározott okirati formában be kellett volna jelentenie az alperes felé az üzletrészek tulajdonjogának megszerzését, és mellékelnie kellett volna hozzá az üzletrész-adásvételi szerződést. A bejelentés a felperes részéről 2015. január 31-ig nem történt meg, ezért ennek hiányában a felperes az alapítvány és Sz. J. volt üzletrésze vonatkozásában sem gyakorolhatta volna tagsági viszonyából eredő jogait, ezért a 2015. január 31-i taggyűlésen csak már az általa korábban megszerzett 0,78%-nyi üzletrész alapján öt megillető szavazattal vehetett volna részt.

[21] Megállapította az elsőfokú bíróság, hogy a 2015. január 31-i taggyűlés az irányadó szabályok alapján határozatképes volt, és a határozatképes taggyűlés a jelenlévő tagok egyhangú szavazatával döntött a törzstőke felemeléséről, ezért a határozat nem ütközik jogszabályba, sem pedig az alperes alapszabályának rendelkezéseibe. Kifejtette, hogy a taggyűlési határozat nem ütközött a társasági szerződés 8.2. pontjába sem, mert a Ptk. 3:198. § (1) és (2) bekezdésében foglaltaknak az 5/2015. (01. 31.) számú közgyűlési határozat megfelelt, valamennyi tartalmi kelléket tartalmazta, alaptalan volt ezért a felperes azon hivatkozása, hogy nem kapott tájékoztatást arról, hogy miként élhet elsőbbségi jogával.

[22] Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a taggyűlési meghívó 4. napirendi pontja két témakört jelölt meg: egyrészt a törzstőkeemelés végrehajtását az alperesi kft.-vel, másrészt új tag bevonását. Új tag bevonására a taggyűlésen végül nem került sor. Alaptalanul hivatkozott a felperes arra, hogy a napirenden nem szereplő, illetőleg attól eltérő kérdésben történt döntéshozatal.

[23] A bíróság kifejtette, hogy a jó erkölcsbe ütközés a kötelmi jog intézménye, amely nem alkalmazható egy társasági jogi intézmény, a taggyűlési határozat meghozatala tekintetében.

[24] Alaptalannak találta a felperesnek az 1959-es Ptk. 229. §-ában foglaltakra hivatkozását, utalva arra, hogy a taggyűlés időpontja az üzletrészek vételára megfizetésének határidejét követő időpontra esett, másrészt arra, hogy az üzletrész-átruházási szerződés megkötésekor az alperes nem volt szerződő fél, a perben pedig félként nem vesznek részt az eladók, ezért a jelen perben az eladók esetleges, jogszabályba ütköző tevékenysége nem vizsgálható.

[25] A 2015. január 31-i taggyűlés 5. napirendi pontja alapján meghozott 6., 7., 8., 9., 10/2015. számú taggyűlési határozatokkal kapcsolatban az elsőfokú bíróság a keresetet azért találta megalapozatlannak, mert a Ptk. 3:35. §-a alapján a határozat hatályon kívül helyezését arra hivatkozással lehet kérni, hogy a határozat jogszabálysértő vagy a létesítő okiratba ütközik. A szindikátusi szerződés azonban nem jogszabály és nem létesítő okirat, emiatt a taggyűlési határozat felülvizsgálatát ez okból nem lehet kérni.

[26] A 4. és 5. napirendi pontokon kívüli 1., 2., 3., 4., 11., 12/2015. számú taggyűlési határozatokkal kapcsolatban megállapította, hogy a felperes 2015. március 2-án e határozatok hatályon kívül helyezése iránt is előterjesztette kereseti kérelmét. Keresetében azonban a 4. és 5. napirendi pontokkal kapcsolatos indokok kifejtése mellett a további határozatokkal kapcsolatban nem jelölte meg, hogy mely okból jogszabálysértőek, vagy a társasági szerződés mely pontjába ütköznek. A taggyűlési határozat felülvizsgálatakor a bíróságnak a 30 napon belül előterjesztett keresetben megjelölt jogsértéseket kell vizsgálnia. A 30 napos határidőn belül megjelölt jogsértések fennállását a felperes nem bizonyította, a megjelölt jogsértések alapján az 1., 2., 3., 4., 11., 12. számú határozat jogsértő volta nem állapítható meg.

[27] Az ítélet ellen, annak megváltoztatása és a kereset teljesítése érdekében a felperes terjesztett elő fellebbezést. Kifejtette, hogy a Gt., illetve az 1959-es Ptk. rendelkezései alapján a taggyűlési határozat megtámadása iránti keresetet csak a gazdasági társaság alperes ellen lehetett megindítani, azonban ez nem jelenti azt, hogy a kereseti kérelem elbírálása során ne lehetne, vagy ne kellene vizsgálni az üzletrész-adásvételi szerződés alapján, hogy mely személyeket, milyen jog illetett meg 2015. január 31-én. Ezért a kereset alapján a bíróságnak vizsgálnia kellett, hogy a taggyűlésen ki és milyen jogokat gyakorolhatott, a taggyűlés milyen szavazási rend alapján hozhatott érvényes határozatot.

[28] A felperes hivatkozott arra is, hogy az adásvételi szerződés megkötésével egyidejűleg – annak az ügyleti szándéknak a biztosítására, hogy a vevő tag nélkül ne lehessen döntést hozni, mivel a vevő több mint 200 000 000 Ft kifizetésére vállalt kötelezettséget úgy, hogy egy ideig függő jogi helyzet állt fenn – 2013. november 12-én meghozták a 7/2013. számú taggyűlési határozatot, ami a társasági szerződés 11.5.3. pontját akként módosította, hogy a taggyűlés a határozatait valamennyi szavazásra jogosult tag egyhangú szavazatával hozza meg. A javaslat akkor tekinthető elfogadottnak, ha valamennyi szavazásra jogosult tag szavazatát megkapta. Ez a határozat nem tartalmazott olyan diszkriminációt, hogy azt csak azoknál a tagoknál kell figyelem-

be venni, akik a taggyűlésen megjelentek. Álláspontja szerint a határozat kógensen tartalmazza, hogy a taggyűlésen csak valamennyi tag jelenlétében és egyhangú szavazata alapján lehet döntést hozni. Mivel a 2015. január 31-én megtartott taggyűlésen a felperes részvételének hiánya miatt érvényes határozatot egyetlen napirendi kérdésben sem lehetett hozni, így a keresettel támadott határozatokat az elsőfokú bíróságnak hatályon kívül kellett volna helyeznie.

[29] Álláspontja szerint az alperesi kft. a 2014. április 28-án megtartott taggyűlésen a felperes tag távollétében az 5/2014. (04. 28.) számú határozatával nem tudta érvényesen módosítani a társasági szerződés 11.5.3. pontját, mert azon a taggyűlésen sem vett részt valamennyi szavazati joggal rendelkező tag.

[30] Hivatkozott arra is, hogy a 2015. január 31-i taggyűlés összehívása nem szabályosan történt, mert a meghívó elküldése és a taggyűlés megtartása között nyolc nap nem telt el.

[31] Amennyiben a másodfokú bíróság nem osztaná azt a felperesi álláspontot, hogy valamennyi tag által egyhangúlag meghozott határozattal lehet csak döntést hozni, hivatkozott az 1959-es Ptk. 368. § (1) bekezdésére és kifejtette, hogy az üzletrészek tulajdonjogának átruházására 2013. november 22-én kötött szerződésben csak és kizárólag az üzletrész vételárának megfizetéséig lehetett volna a tulajdonjogot fenntartani, ezért jogszabályba ütközik az a feltétel, hogy az engedményezési szerződésben meghatározott fizetési kötelezettségének is eleget kellett tennie a vevőnek a tulajdonjog átszállásához. Miután az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az N. Alapítvány és Sz. J. eladók részére a teljes vételárat megfizette a felperes vevő 2015. január 29-ig, ezért álláspontja szerint tévesen állapította meg az elsőfokú bíróság a tényállás körében, hogy a 2015. január 31-én megtartott taggyűlésen az N. Alapítvány és Sz. J., valamint Sz. P. és Sz. V. tagok vettek részt. A taggyűlésen ugyanis csak Sz. P. és Sz. V. tagok vettek részt.

[32] Hivatkozott arra, hogy 2014 áprilisában a vevő felperes felhívta az eladókat, hogy jelentsék be, hogy a vételár Svájcban történő utalása során a bankköltségek levonása miatt esetlegesen milyen összegeket nem kaptak meg. Ezekre a felhívásokra az eladók nem válaszoltak. Álláspontja szerint emiatt a jogosultak késedelembe estek, ami a kötelezett késedelmét kizárta, erre tekintettel a felperes Sz. V. felé is megfizette 2015. január 29-ig a vételárat, tekintve, hogy a késedelmikamat-fizetési kötelezettség a jogosulti késedelem miatt fel sem merülhetett.

[33] A felperes vitatta az elsőfokú bíróság jogértelmezését a Gt. 127. § (1) bekezdésével kapcsolatban. Előadta, hogy a Gt. szerint megkívánt bejelentés teljes bizonyító erejű magánokiratban megtörtént, ez az okirat nem volt más, mint az üzletrész-adásvételi szerződés, amit valamennyi tag és az ügyvezető is megkapott. Hivatkozott arra is, hogy 2015. január 31-én cégszerűen aláírva ismételten bejelentette az ügyvezetőnek az üzletrész megszerzését, és mint az egyszemélyes tulajdonos képviselője az ügyvezetőt visszahívta tiszttségéből. Sérlemelte, hogy az elsőfokú bíróság a Gt. 127. §-ában foglalt rendelkezést nem az Alaptörvény XXVIII. cikkének megfelelően értelmezte.

[34] Utalt arra is, hogy a felperes már 2015. január 31-ét megelőzően is a gazdasági társaság tagja volt, így értelemszerűen vonatkoztak rá a társasági szerződésben foglaltak és azzal, hogy az üzletrésze mértékét növelte, nem kellett külön nyilatkoznia, hogy a társasági szerződés rendelkezéseit magára nézve kötelezőnek elismeri. A társaság valamennyi tagja a teljes üzletrészt a 2013. november 22-én kelt adásvételi szerződéssel a felperesre átruházta, erről mind a társaságnak, mind valamennyi tagnak, illetőleg az ügyvezetőnek is tudomása volt a teljes bizonyító erejű magánokiratnak minősülő adásvételi szerződésből, így a felperes bejelentési kötelezettségének a 2015. január 31-i taggyűlés előtt eleget tett.

[35] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság okszerűtlenül mérlegelte a bizonyítékokat, amikor a V. M. által Sz. P. részére 2014. május 22-én kifizetett 6 600 000 Ft-ot nem vette figyelembe a 2013. november 22-én kelt szerződés teljesítéséeként.

[36] Tévesnek tartotta az elsőfokú bíróságnak azt az álláspontját, hogy a 30 napos perindítási határidőn belül a felperes nem kérte valamennyi taggyűlési határozat hatályon kívül helyezését. Utalt arra, hogy ezt a keresetlevél 5. oldal IV. pontja egyértelműen tartalmazta, és a felperes a jogsértés mibenlétét is megjelölte valamennyi határozat tekintetében, mivel a keresetlevélben arra hivatkozott, hogy valamennyi tag egyhangú szavazata lett volna szükséges érvényes taggyűlési határozat meghozatalához.

[37] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte. Álláspontja szerint a társasági szerződés 11.5.3. pontját helyesen úgy kell értelmezni, hogy a határozatképes taggyűlésen megjelent minden tag egyhangú szavazatára van szükség a határozat meghozatalához. A vételár kifizetésének kérdésében elfogadta az elsőfokú bíróságnak azt az álláspontját, hogy nem kellett minden eladó

tagot egyszerre kifizetnie a vevőnek ahhoz, hogy tagsági jogait gyakorolhassa. Hivatkozott arra, hogy a vitát nem ez a kérdés dönti el, hanem az, hogy a Gt. 127. §-a úgy rendelkezik, hogy az üzletrészek megszerzését teljes bizonyító erejű magánokiratban be kell jelenteni a társaságnak, ez pedig a felperes részéről az alperes felé nem történt meg. Állította, hogy a taggyűlési meghívó kiküldése szabályszerűen, a nyolcnapos határidő megtartásával történt. Végül utalt arra is, hogy az üzletrészek eladói nem állnak perben, ezért, amennyiben az üzletrészek eladóinak magatartásával kapcsolatban van igénye a felperesnek, az ebben a perben nem bírálható el.

[38] A fellebbezés nem megalapozott.

[39] Az elsőfokú bíróság által helyesen megállapított tényállást a másodfokú bíróság kiegészíti azzal, hogy a Kaposvári Törvényszék az 1.Fpk.14-16-000061. számú eljárásban elrendelte az alperes felszámolását, a felszámolás kezdő időpontja 2016. december 20. napja.

[40] A helyesen megállapított tényállásból az elsőfokú bíróság helytálló jogi következtetéssel hozta meg érdemi döntését, ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 253. § (2) bekezdése és a Pp. 254. § (3) bekezdése alapján annak helyes indokaira tekintettel helybenhagyta.

[41] A fellebbezéssel összefüggésben a másodfokú bíróság a következőkre utal. Az alperes 2013. november 22. napján módosított és a módosításokkal egységes szerkezetbe foglalt hatályos társasági szerződésének 11.4. pontja szerint a taggyűlés határozatképes, ha azon a törzstőke legalább fele, vagy a leadható szavazatok többsége képviselve van. A társasági szerződés 11.5.3. pontja szerint a taggyűlés a határozatait valamennyi szavazásra jogosult egyhangú szavazatával hozza meg. A javaslat akkor tekintendő elfogadottnak, ha valamennyi szavazásra jogosult tag szavazatát megkapta. A határozatképesség azt jelenti, hogy a taggyűlési határozat meghozatalához a jogszabályban, illetőleg a társasági szerződésben rögzített mértékben a törzstőke képviselve van, azaz megfelel a jogszabályi, illetőleg a társasági szerződési előírásoknak ebben a tekintetben, azaz képes érvényes határozat hozatalára. A határozatképes taggyűlésen jelenlévő tagok a társasági szerződés 11.5.3. pontja alapján egyhangú szavazattal hozhatnak döntéseket a napirenden szereplő kérdésekben. A másodfokú bíróság tehát egyetértett az elsőfokú bíróságnak azzal az értelmezésével, hogy a társasági szerződés fenti két rendelkezését együttesen értelmezve nem az összes tag, hanem a taggyűlésen jelenlévő valamennyi szavazásra jogosult tag egyhangú szavazata szükséges a határozat meghozatalához. Ebből az okból, vagyis arra tekintettel, hogy a felperes a 2015. január 31-i taggyűlésen nem volt jelen, az ezen a taggyűlésen meghozott egyik határozat sem sérti a társasági szerződés rendelkezését.

[42] A felperes a fellebbezésében hivatkozott arra, hogy a 2015. január 31-i taggyűlés összehívása nem szabályszerűen történt. A keresetlevélben, illetve az elsőfokú eljárás során erre az okra a felperes nem hivatkozott, a keresetlevélben (3. oldal alulról 2. bekezdés) úgy nyilatkozott, hogy a felperes kézbesítési megbízottja részére időben megküldött meghívó aggálytalannak tűnik. A Ptk. 3:36. § (1) bekezdése szerint a határozat hatályon kívül helyezése iránt attól az időponttól számított 30 napon belül lehet keresetet indítani a jogi személy ellen, amikor a jogosult a határozatról tudomást szerzett vagy a határozatról tudomást szerezhetett volna. A határozat meghozatalától számított egyéves jogvesztő határidő elteltével per nem indítható. A keresettel támadott határozatok meghozatalára 2015. január 31. napján került sor, a felperes pedig a fellebbezését 2016. augusztus 24-én terjesztette elő, így az egyéves jogvesztő határidő elteltét követően erre az indokra a felperes már elkészen hivatkozott, azt érdemben a másodfokú bíróság nem vizsgálta.

[43] A másodfokú bíróság az elsőfokú bírósághoz hasonlóan vizsgálta az üzletrészek megszerzésének kérdését. Az üzletrész átruházására a felek 2013. november 22. napján kötöttek szerződést. Az üzletrész-adásvételi szerződések alapján az utolsó vételár részlet megfizetése Sz. J. tag és az N. Alapítvány tekintetében 2015. január 29-én történt meg, Sz. P. és Sz. V. tekintetében pedig 2015 februárjában. Időközben az 5/2014. (08. 12.) számú határozatával az alperes a Ptk. hatálya alá helyezte magát, ezért az üzletrészek megszerzésének időpontja arra az időszakra esett, amikor a kft. már a Ptk. hatálya alatt állt. Erre tekintettel az üzletrész megszerzésének hatályosulása kérdésében a Ptk. rendelkezései az irányadóak. A Ptk. 3:168. § (2) bekezdése szerint a jogosultak személyének megváltozását és annak időpontját a tagjegyzékbe való bejegyzés céljából az üzletrész megszerzője a szerzéstől számított nyolc napon belül köteles bejelenteni a társaságnak. A bejelentést közokiratban vagy teljes bizonyító erejű magánokiratban kell megtenni és mellékelni kell hozzá az üzletrész-átruházási szerződést. A bejelentésben nyilatkozni kell a megszerzés tényén kívül arról is, hogy az üzletrész megszerzője a társasági szerződés rendelkezéseit magára nézve kötelezőnek ismeri el. A Ptk. 3:169. § (2) bekezdése szerint az üzletrész

átruházása folytán bekövetkezett tagváltás a társasággal szemben annak bejelentésétől hatályos; az üzletrész új jogosultját a társasággal szemben a nyilvántartásba vételtől függetlenül a bejelentéstől illetik meg a tagsági jogviszonyból eredő jogosultságok és terhelik a tagsággal járó kötelezettségek. Az üzletrész-adásvételi szerződés megkötésével a felperes még nem szerezte meg a perbeli üzletrészeket, figyelemmel arra, hogy az eladók az üzletrészek teljes vételárának kiegyenlítéséig a tulajdonjogukat fenntartották. Így az üzletrészek megszerzésére a vételár kifizetését követően került sor, az nem esett egybe a szerződés megkötésének időpontjával, ezért alaptalanul hivatkozott a felperes fellebbezésében arra, hogy az adásvételi szerződés megkötésével a Gt.-ben megkívánt bejelentés megtörtént.

[44] Arra is alaptalanul hivatkozott fellebbezésében a felperes, hogy tekintettel arra, hogy Sz. J. üzletrészének megosztását követően már üzletrésztulajdont szerzett az alperesi társaságban, ezért nem kellett nyilatkoznia arról, hogy a társasági szerződés rendelkezéseit magára nézve kötelezőnek ismeri el, illetőleg a szerződés megkötésén túl nem kellett további bejelentéssel élnie a társaság felé, hiszen annak valamennyi tagjával üzletrész-adásvételi szerződést kötött, így a tagoknak erről a tényről tudomása volt. A felperes Sz. J. megosztott üzletrészből a 2 010 000 Ft névértékű üzletrészt szerezte meg, a további üzletrészek tekintetében megkötött üzletrész-adásvételi szerződés alapján a tulajdonjogot csak a vételár megfizetését követően szerezhetette meg. A felperes a taggyűlés időpontjában nem azért nem gyakorolhatta a megszerzett további üzletrészekhez kapcsolódó jogokat, mert nem nyilatkozott arról, hogy a társasági szerződés rendelkezéseit magára nézve kötelezőnek ismeri el, hanem azért, mert az üzletrészek megszerzésének tényét nem jelentette be az alperesnek 2015. január 31-ét megelőzően, így a tagváltás a Ptk. 3:169. § (2) bekezdése értelmében ezen üzletrészek tekintetében nem vált hatályossá.

[45] A Ptk. rögzíti, hogy milyen formában kell megtörténnie ennek a bejelentésnek. Nincs lehetőség ennek mellőzésére arra tekintettel, hogy az alperesi társaság tagjai mint eladók, tudomással bírtak arról, hogy az üzletrészek vételárát a vevő kifizette. A tagváltást a társasággal szemben csak a közokiratban vagy teljes bizonyító erejű magánokiratban megtett bejelentés teszi hatályossá. Arra is helyesen utalt az elsőfokú bíróság ítélete indokolásában, hogy az egyes eladók külön-külön csak a saját személyüket megillető vételár kifizetéséről tudtak közvetlenül. Ezért nincs jelentősége annak a kérdésnek, hogy ténylegesen csak két eladó, vagy mind a négy üzletrész-tulajdonos eladó üzletrészt megvásárolta-e a felperes a taggyűlés időpontjáig. Ebből az okból nem releváns a perben az, hogy volt-e jogosulti késelem, illetőleg az sem, hogy a V. M. által 2014. május 22-én Sz. P. számlájára befizetett 6 600 000 Ft-ot miként kell elszámolni. Ugyancsak ebből az okból nincs jelentősége annak a kérdésnek sem, hogy az 1959-es Ptk. 368. § (1) bekezdésébe ütközött-e az üzletrész-adásvételi szerződésnek az a kikötése, hogy az üzletrészek tulajdonjoga az üzletrészek teljes vételárának, valamint az engedményezési szerződések alapján a vevő által fizetendő engedményezési ellenértékeknek a megfizetése esetén száll át a vevőre.

[46] A felperes fellebbezésében arra hivatkozott, hogy 2015. január 30-án cégszerűen aláírva, teljes bizonyító erejű magánokiratban bejelentette az alperes ügyvezetőjének az üzletrészek megszerzését, ilyen bizonyítékot azonban a perben nem terjesztett elő. Az elsőfokú eljárásban 2016. március 18. napján megtartott tárgyalásról készült 40. sorszámú jegyzőkönyv tanúsága szerint a felperes képviselője éppen ezzel ellentétesen úgy nyilatkozott, hogy az üzletrészek megszerzésének bejelentése nem történt meg 2015. január 30-a után 2015. március 30-ig sem.

[47] A 6., 7., 8., 9., 10/2015. számú taggyűlési határozatokkal kapcsolatban az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy a szindikátusi szerződés se nem jogszabály, se nem létesítő okirat, a határozatok felülvizsgálata a szindikátusi szerződésbe ütközés miatt nem kérhető.

[48] Ugyancsak helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság ítélete indokolásában, hogy bár az 1., 2., 3., 4., 11., 12/2015. számú taggyűlési határozatok tekintetében a kereseti kérelmét határidőben terjesztette elő a felperes 2015. március 2-án, azonban nem jelölte meg határidőben, hogy e határozatok hatályon kívül helyezését milyen indokokra tekintettel kéri. Ezeket az indokokat csak 2016. június 17-én, a 48. sorszámú jegyzőkönyvben rögzítetten terjesztette elő, vagyis a Ptk. 3:36. § (1) bekezdésében írt egyéves jogvesztő határidőn túl, ezért az elkészt.

(Pécsi Ítéltábla Gf.V.40.032/2016/11.)

(Megjelent: Bírósági Döntések Tára 2018/1.)

BDT2018. 9.

A kifogás megtételére előírt jogvesztő határidő eljárási természetű. A kifogás érdemi vizsgálata nem mellőzhető, ha a beadványt a határidő utolsó napján ajánlott levélként postára adták.

Alkalmazott jogszabályok: 1991. évi XLIX. tv. (Cstv.) 6. § (3) bek., 63/B. § (2) bek.; 1952. évi III. tv. (Pp.) 105. § (4) bek.

[1] Az elsőfokú bíróság a 2. számú végzésével a hitelezőnek a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Cstv.) 63/B. § (2) bekezdésére alapított kifogását érdemi vizsgálat nélkül elutasította. A végzés indokolásában foglalt tényállás szerint a felszámoló az adós felszámolási eljárásának egyszerűsített módon történő befejezése iránt terjesztett elő kérelmet. A törvényszék a záróanyagot a 25. sorszámú végzésével együtt megküldte a hitelezőknek. A B. Pénzügyi Szolgáltató Zrt. hitelező az iratokat 2016. május 4-én átvette, majd ezt követően a törvényszékre 2016. május 30-án érkezett beadványában kifogást terjesztett elő.

[2] Az elsőfokú bíróság a határozata indokolásában rámutatott, hogy a Cstv. 63/B. § (2) bekezdése szerint a kifogás megtételére nyitva álló 15 napos határidő – ahogy a Cstv. 56. § (1) bekezdése szerinti kifogás esetében is – jogvesztő, anyagi jogi jellegű (4/2003. PJE, BH2011. 258.). Ebből következően a kifogásnak a törvényi határidőn belül már meg kell érkeznie a bírósághoz. A késedelemmel, jogvesztéssel szemben igazolásnak sincs helye. Adott esetben a hitelező 2016. május 25-ig élhetett volna a kifogás megtételére irányuló jogával, ezért a 2016. május 30-án érkeztetett beadványa elkésett. Utalt arra is, hogy a késedelem miatt az irat nem volt érdemben vizsgálható, ezért hiánypótlásnak sem volt helye [Cstv. 6. § (3) bekezdés, a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 130. § (1) bekezdés *h*) pont].

[3] A végzés ellen a kifogást tevő hitelező jelentett be fellebbezést, melyben a végzés megváltoztatását (helyesen: annak hatályon kívül helyezését) és a kifogása érdemi vizsgálatát kérte. Álláspontja szerint a kifogás nem tekinthető elkésettnek, az irányadó határidő jogi megítélését illetően az elsőfokú bíróság ugyanis téves, a joggyakorlat által már meghaladott álláspontra helyezkedett. A Kúria 2/2015. PJE határozata rögzíti, hogy a kifogás előterjesztésére nyitva álló határidő csak eljárásjogi határidőnek minősülhet, ami értelemszerűen valamennyi, a Cstv. szerint előterjeszthető kifogástípus tekintetében irányadónak tekintendő. A határidő eljárásjogi természetét a normaszöveg nyelvtani, rendszertani, de alkotmányos értelmezése is alátámasztja [Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) 28. cikk]. Erre figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság korábbi, a jogcselekményre előírt határidő anyagi jogi jellegét hangsúlyozó 4/2003. PJE határozata meghaladottá vált, arra a törvényszék tévesen alapította a beadvány elutasítását. Mivel a beadvány postára adására a törvényben biztosított határidőben sor került, annak érdemi vizsgálata nem mellőzhető. A hitelező a fellebbezésében a határidő jogi megítélésének kérdése mellett a kifogás érdemét érintően is részletes előadást tett.

[4] A fellebbezésre a felszámoló terjesztett elő észrevételt, melyben – tartalma szerint – a fellebbezéssel támadott végzés helybenhagyását kérte, annak helyes indokai alapján. Egyebekben a kifogás érdemére vonatkozó álláspontját rögzítette.

[5] A fellebbezés – az alábbiak szerint – alapos.

[6] Az elsőfokú bíróság helyesen rögzítette – és ezt a hitelező sem vonta kétségbe –, hogy a hitelező a záróanyagot 2016. május 4-én vette át, és azt is, hogy a Cstv. 63/B. § (2) bekezdésére alapított kifogása a bíróságra 2016. május 30-án érkezett meg. Ez utóbbi időpontnak azonban – eltérő jogi álláspontja folytán – tévesen tulajdonított jelentőséget, és emiatt nem helytálló a kifogást érdemi vizsgálat nélkül elutasító döntése sem.

[7] Az adott felszámolási eljárásban alkalmazandó, a hitelezői kérelem előterjesztésekor hatályos Cstv. 63/B. § (2) bekezdése szerint a felszámoló írásbeli jelentésére és a vagyonfelosztási javaslatára kifogást írásban, 15 munkanapon belül lehet benyújtani. A határidő jogvesztő.

[8] A Cstv.-ben szabályozott valamennyi kifogás tartalmát és célját tekintve jogvédelmi eszköz, amely az alapul szolgáló felszámolási eljárás folyamatban léte nélkül nem értelmezhető. Ezért ahogy a Cstv. 51. §-ában szabályozott általános kifogás, úgy a Cstv. 56. §-ában és 63/B. §-ában rögzített speciális kifogás előterjesztésére előírt határidő sem tekinthető anyagi jogi határidőnek. Jogorvoslati jellege, valamint a felszámolási eljárás

folyamatának szükségessége folytán következképpen eljárásjogi határidő. A kifogás előterjesztésére jogszabályban megállapított határidő a bírósági eljárás része, amely határidő elmulasztása esetén az igazolás ugyan kizárt a jogvesztés folytán, de irányadó a Cstv. 6. § (3) bekezdése szerint megfelelően alkalmazott Pp. 105. § (4) bekezdése, amely szerint a határidő elmulasztásának következményeit nem lehet alkalmazni, ha a bírósághoz intézett beadványt legkésőbb a határidő utolsó napján ajánlott küldeményként postára adták. A Cstv. 63/B. § (2) bekezdése a hitelezők számára a jelentéssel és a vagyonfelosztási javaslattal szemben általános jelleggel biztosítja a kifogás előterjesztésének a jogát, kimondva, hogy a 15 munkanapos határidő jogvesztő. A kifejtettekre figyelemmel a Cstv. 56. § (1) bekezdése szerinti kifogás esetével megegyezően, a Cstv. 63/B. § (2) bekezdése tekintetében is eljárásjogi természetűnek kell tekinteni az előírt jogvesztő határidőt.

[9] Mivel adott esetben megállapítható, hogy a hitelező a kifogást 2016. május 25-én, a záróanyag átvételétől számított 15. munkanapon ajánlott küldeményként postára adta, a Cstv. 6. § (3) bekezdése folytán a Pp. 105. § (4) bekezdése alkalmazása mellett a határidő elmulasztásának jogkövetkezményei nem alkalmazhatóak. A kifogás érdemi vizsgálata ezért – függetlenül a beadvány bíróságra érkezésének időpontjától – nem mellőzhető. Az érdemi vizsgálat az elsőfokú bíróság hatáskörébe tartozik, ellenkező esetben az ítéletábla kifogás érdemi vizsgálatára irányuló eljárása az eljárást egyfokúvá tenné és ellehetetlenítené a fél Alaptörvényben foglalt, fellebbezéshez fűződő alapvető jogát.

[10] Az ítéletábla erre tekintettel az elsőfokú bíróság végzését a Cstv. 6. § (3) bekezdése szerint alkalmazott Pp. 259. §-ára utalással, a Pp. 258. § (1) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot az eljárás folytatására, a kifogás érdemi vizsgálatára és újabb határozat hozatalára utasította.

(Fővárosi Ítéletábla 12.Fpkhf.43.794/2017/2.)

(Megjelent: Bírósági Döntések Tára 2018/1.)

BDT2018. 10.

I. A vételár beszámítás útján történő kiegyenlítésével az adós aktív, a hitelezők kielégítésére szolgáló likvid vagyona csökken. A vagyonsökkenés megvalósulhat akkor is, ha a vagyonsökkenéssel járó ügylet eredményeként egyes hitelezői követelések megszűnnek.

II. A Cstv. 40. § (1a) bekezdésének rendelkezése alapján a jogügyletek törvényes megtámadása esetén az 1959-es Ptk.-nak az érvénytelen szerződés jogkövetkezményeire vonatkozó rendelkezéseit kell teljeskörűen alkalmazni.

Alkalmazott jogszabályok: 1991. évi XLIX. tv. (Cstv.) 40. § (1a) bek.; 1959. évi IV. tv. (1959-es Ptk.) 237. § (1) és (2) bek.

[1] A III. rendű alperes 2013. január 10. napján került bejegyzésre a cégnyilvántartásba, egyetlen tagja az A. Ltd. brit cég. Ügyvezető igazgatója 2013. június 28. napjától E. Cs., aki ezt megelőzően a felperes alkalmazásában állt operatív igazgatóként a 2012–2013. években.

[2] A felperes mint eladó és III. rendű alperes mint vevő között gépjármű-adásvételi szerződések jöttek létre. A 2013. április 30. napján kelt szerződés szerint a felperes az LIG-... forgalmi rendszámú, V. típusú gépjárművet 3 000 000 Ft, a 2013. május 10. napján kelt szerződés alapján a KFA-... forgalmi rendszámú, F. típusú gépjárművet 1 000 000 Ft és az LNJ-... forgalmi rendszámú, O. típusú gépjárművet 1 800 000 Ft, valamint a 2013. június 6. napján kelt szerződés szerint az IWW-... forgalmi rendszámú, F. típusú gépjárművet 150 000 Ft, a JTE-... forgalmi rendszámú, V. típusú gépjárművet 1 300 000 Ft és a KXE-... forgalmi rendszámú, F. típusú gépjárművet 1 100 000 Ft vételárért értékesítette a III. rendű alperesnek. A 2013. április 30. napján kelt szerződésben a III. rendű alperes vállalta, hogy a szerződés aláírását követő 60 napon belül, míg a 2013. május 10. napján kelt szerződések vonatkozásában a szerződés aláírását követő 8 napon belül átutalással, a 2013. június 6. napján kelt szerződések tekintetében a szerződés aláírását követő 15 napon belül köteles a vételárat kiegyenlíteni. A birtokbavételről a szerződő felek akként állapodtak meg, hogy a 2013. április 30.

*Jogtár modulok
20% kedvezménnyel**

Polgári Perrendtartás modul

Készüljön fel az új Pp. hatálybalépésére a törvény előkészítésében részt vevő szerzőgárda segítségével!

A Jogtár-kiegészítés tartalmazza:

- A polgári perrendtartás (1952–2016) – jogszabálytükör
- A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény magyarázata

shop.wolterskluwer.hu

*A kedvezmény a modult tartalmazó termékek árából kerül levonásra.

napján kelt adásvételi szerződéssel értékesített gépjármű a teljes vételár kifizetésekor, míg a többi szerződés szerint a gépjárművek a szerződés aláírását követően kerülnek a vevő birtokába.

[3] A felperes ügyvezetője – majd 2015. április 1. napjától a III. rendű alperes jogi igazgatója –, O. Z. a 2013. július 8. napján kelt és a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Csongrád Megyei Adóigazgatóságához írt kérelmében előadta, a III. rendű alperes a felperes alvállalkozója volt, a felperesnek tartozása állt fenn, és e tartozások csökkentése miatt jöttek létre az adásvételi szerződések azzal, hogy a gépjárművek tulajdonjoga a szerződéskötéssel egyidejűleg szállt át a vevőkre. A vételár kiegyenlítése beszámítással történt.

[4] A Szegedi Törvényszék a 2013. augusztus 12. napján érkezett kérelem alapján a felperes fizetésektelen-ségét megállapította és elrendelte felszámolási eljárása főeljárásként történő lefolytatását. A felszámolás kezdő napja 2014. január 21. A III. rendű alperes a felperes felszámolási eljárásába hitelezőként nem jelentkezett be. A felperes ügyvezetője nem adta át a felszámoló részére az adós tevékenységet lezáró mérlegét, a beszámolót és a vagyonelejt, az átadott iratanyagok rendezetlenek, ellenőrzésre alkalmatlanok voltak, azok a 2012–2014. évet nem érintették.

[5] A Nemzeti Adó- és Vámhivatal Észak-budapesti Adóigazgatósága Végrehajtási Osztálya a 2014. április 9. napján kelt és április 15. napján érkezett leveléből szerzett tudomást a felperes felszámolója a gépjárművek értékesítéséről.

[6] A felszámoló 2015. március 16-i fordulónappal felszámolási közbenső mérleget terjesztett elő a felszámoló bíróságnál. Abból és az ahhoz kapcsolódó szöveges jelentésből megállapítható, hogy a felperes felszámolási eljárásába 67 hitelező jelentett be határidőn belül és 4 hitelező 40 napon túl, de 180 napon belül hitelezői igényt. A határidőn belül bejelentkezett hitelezők közül 40 munkavállaló. Az összes hitelezői igény 1 128 059 948 Ft, 71 103,07 USD és 55 650,60 euró. A 40 napon belül bejelentett hitelezői igények közül „a” kategóriába sorolt 115 256 348 Ft. A felszámolási eljárás során a felszámoló értékesítette az adós vagyont, a zálogjogos hitelezővel elszámolt, részére 224 435 324 Ft-ot fizetett ki.

[7] A felperes a 2014. június 4. napján érkezett módosított keresetében a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Cstv.) 40. § (1) bekezdés *a*) és *c*) pontja alapján kérte, hogy az elsőfokú bíróság kötelezze a III. rendű alperest az LIG-..., a KFA-..., az LNJ-..., az IWW-..., a JTE-... és a KXE-... forgalmi rendszámú gépjárművek kiadására.

[8] A III. rendű alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy a gépjármű-adásvételi szerződések érvényesek, és a gépjárművek már nem állnak a tulajdonában. A 2013. április 30-i és a 2013. május 10-i adásvételi szerződések vonatkozásában a Cstv. 40. § (1) bekezdés *c*) pontja nem alkalmazható, a többi adásvételi szerződés esetében a gépjárműveket könyv szerinti értéken vásárolta meg, ezért az adós vagyonában csökkenés nem következett be.

[9] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte a III. rendű alperest, hogy 15 napon belül adja ki az LIG-... forgalmi rendszámú gépjárművet 3 000 000 Ft, a KFA-... forgalmi rendszámú gépjárművet 1 000 000 Ft, az LNJ-... forgalmi rendszámú gépjárművet 1 800 000 Ft, az IWW-... forgalmi rendszámú gépjárművet 150 000 Ft, a JTE-... forgalmi rendszámú gépjárművet 1 300 000 Ft és a KXE-... forgalmi rendszámú gépjárművet 1 100 000 Ft értékben a felperesnek. Megállapította, hogy a felperes keresete a Cstv. 40. § (1) bekezdés *a*) és *c*) pontja szerinti határidőben érkezett a bírósághoz. A keresetet a Cstv. 40. § (1) bekezdés *a*) pontja alapján alaposnak találta. Megállapította, az adásvételi szerződésekben III. rendű alperes kötelezettséget vállalt a vételár megfizetésére, azonban kétséget kizáróan nem állapítható meg, hogy erre milyen módon került sor. A felperes ügyvezetője által az adóhatósághoz írt levélből az a következtetés vonható le, hogy a III. rendű alperes a vételárat a felperessel szemben fennálló követelésébe beszámította. Felhívás ellenére nem igazolta, hogy a gépjárművek vételárát kiegyenlítette, és azt sem, amennyiben az beszámítással történt, annak mi volt a jogalapja, teljesítési határideje és összegszerűsége. A felperesnél vagyonsökkenés következett be, mert a gépjárművek vételárát ugyan könyv szerinti érték alapján határozták meg, azonban a Cstv. az adós aktív, a hitelezők kielégítésére alkalmas vagyont véd, a gépjárművek értékesítésével pedig a felperes aktív vagyona csökkent. Utalt arra, hogy a vagyonsökkenés akkor is megvalósulhat, ha a vagyonsökkenésével járó ügylet eredményeként egyes hitelezői követelések is megszűnnek (BDT2011. 2474.). A felperes ügyvezetője adóhatósághoz írt leveléből megállapíthatóan a felperesnek a 2013. évben több, különböző gazdálkodó szervezet és munkavállaló felé állt fenn tartozása. A bejelentett hitelezői igények összege az 1 000 000 000 Ft-ot meghaladja. Ebben a helyzetben felperes a vagyontárgyai átadásával próbálta tartozásait csökkenteni, azonban míg

egyres hitelezők követeléseik részben vagy egészben kielégítésre kerültek, addig a további hitelezők kielégítési alapját elvonta. A III. rendű alperes felhívás és figyelmeztetés ellenére azt sem jelölte meg, hogy milyen követelése állt fenn a felperessel szemben, az milyen jogviszonyból származott, mekkora volt annak összege, azaz, ha a felszámolási eljárás során kellett volna azt érvényesíteni, az milyen kategóriába sorolható. Önmagában az „a” kategóriás munkavállalói igények összege meghaladja a 100 000 000 Ft-ot, ezért feltételezhető, hogy a III. rendű alperes követelése a felszámolási eljárás során nem került volna kielégítésre. E. Cs. korábban a felperes munkavállalója volt operatív igazgatói beosztásban, és a perrel érintett ügyletkötéseket követő rövid időn belül a III. rendű alperes ügyvezetőjévé vált. Ezekből arra a következtetésre jutott, a felperes szándéka a hitelezők kijátszására irányult és erről a III. rendű alperes tudott, illetőleg tudnia kellett. A gépjármű-adásvételi szerződéseket felperes felszámolója a Cstv. 40. § (1) bekezdés *a*) pontja alapján alapos okkal támadta meg, azok érvénytelenek, ezért a Cstv. 40. § (1a) bekezdés második fordulata alapján az eredeti állapot helyreállításáról rendelkezett. Kötelezte a III. rendű alperest a gépjárművek kiadására, függetlenül attól, hogy arra hivatkozott, a gépjárművek már nincsenek a birtokában, mivel ezt felhívás és figyelmeztetés ellenére sem bizonyította.

[10] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a III. rendű alperes terjesztett elő fellebbezést, kérve annak megváltoztatásával a kereset elutasítását. Álláspontja szerint a Cstv. 40. § (1) bekezdés *a*) pontja szerinti feltételek fennállása nem bizonyított. A megtámadott szerződések következtében a felperes vagyona nem csökkent, mert a szerződések „beszámítás útján történő teljesítéssel” visszterhesek voltak, a gépjárművek valós piaci értékét tartalmazták, és a gépjárművek tulajdonjogát a vételár kifizetését követően szerezte meg. A Cstv. 40. § (1) bekezdés *a*) pontja szerinti további feltételek fennállása vonatkozásában az első fokon lefolytatott bizonyítási eljárás érdemi tényét nem tárt fel. Az elsőfokú bíróság E. Cs. személyében találta meg azt az indokot, amelyből következtetett mind a felperes, mind a III. rendű alperes tudattartalmára, ami azért téves, mert E. Cs. a perrel érintett adásvételi szerződések megkötésében nem vett részt. A szerződéseket a felperes nevében O. Z., a III. rendű alperes részéről pedig J. Z. ügyvezető írták alá. Nem állt rendelkezésre az elsőfokú eljárásban bizonyíték a felperes szándékára vonatkozóan, és ezen túl a III. rendű alperes tudattartalmának feltárására az elsőfokú eljárás során bizonyítási eljárás nem folyt. Azt pusztán annak alapján megállapítani, hogy a megtámadott adásvételi szerződések megkötését követően olyan személy vált ügyvezetővé, aki korábban a felperesnek is munkavállalója volt, téves következtetés.

[11] A fellebbezés nem alapos.

[12] Az elsőfokú eljárásban három alperes vett részt; az I. rendű alperessel a felperes egyezséget kötött, a II. rendű alperes vonatkozásában pedig a per szünetelésére került sor. Ezért az elsőfokú bíróság ítéletével a kereseti kérelmet nem merítette ki, csupán a III. rendű alperessel szemben előterjesztett keresetet bírálta el érdemben, emiatt a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 213. § (2) bekezdése szerint részítéletet kellett volna hoznia. Az ítéletábla ezért az elsőfokú bíróság ítéletét részítéletnek tekintette, és a másodfokú eljárásban kizárólag a III. rendű alperes vonatkozásában – részítélettel – került elbírálásra a felperes keresete.

[13] Az elsőfokú bíróság egyebekben döntésében a tényállást helyesen állapította meg, az abból levont jogkövetkeztetésekkel és annak indokaival az ítéletábla egyetért.

[14] A felperes keresetében megjelölt és az elsőfokú bíróság által érdemben elbírált Cstv. 40. § (1) bekezdés *a*) pontja szerint a tudomásszerzéstől számított 90 napon, de legfeljebb a felszámolást elrendelő végzés közzétételének időpontjától számított egy éves jogvesztő határidőn belül a hitelező – vagy az adós képviselőjében a felszámoló – a bíróság előtt keresettel megtámadhatja az adósnak a felszámolási eljárás lefolytatására irányuló kérelem bíróságra történő beérkezése napját megelőző 5 éven belül és azt követően megkötött, az adós vagyónának csökkenését eredményező szerződését vagy más jognyilatkozatát, ha az adós szándéka a hitelező vagy a hitelezők kijátszására irányul és a másik fél erről a szándékról tudott, vagy tudnia kellett. Az e törvényhely szerinti feltételek fennállását a perben a felperesnek kellett bizonyítania [Pp. 164. § (1) bekezdés], ami a III. rendű alperes fellebbezésében kifejtett álláspontjával ellentétben sikeres volt.

[15] Elsőként vizsgálni kellett, hogy a gépjármű-adásvételi szerződések következményeként az adós vagyónában bekövetkezett-e csökkenés. Az egységes bírói gyakorlat szerint a vételár beszámítás útján történő kiegyenlítésével az adós aktív, a hitelezők kielégítésére szolgáló likvid vagyona csökken. A Cstv. ugyanis az adós aktív, a hitelezők kielégítésére alkalmas vagyont véd, a perbeli gépjárművek felperes általi értékesítésével ez az aktív adósi vagyon csökken. A vagyonszökkenés a bírói gyakorlat szerint megvalósul akkor is, ha a vagyon-

csökkenéssel járó ügylet (szerződés) eredményeként egyes hitelezői követelések is megszűnnek (BDT2011. 2474.).

[16] A hitelezők kijátszása is megállapítható a rendelkezésre álló adatok alapján. A hitelező a beszámítással teljes követeléséhez jut hozzá, míg a többi hitelező csak részben, vagy egyáltalán nem. A felszámolási eljárásban ugyanis a bejelentett és nyilvántartásba vett hitelezői igények kielégítése az adós vagyonából csak a Cstv. 57. §-a által meghatározott sorrendben lehetséges (BDT2010. 122.). A felperes mint adós magatartása tehát a vagyonába tartozó gépjárművek III. rendű alperes részére történő értékesítésével a hitelezők kijátszására irányult, és bár a szerződéskötés időpontjában a felperes még nem állt felszámolás alatt és a Cstv. 57. §-ában foglalt rangsor valóban csak a felszámolási eljárás során bejelentkezett hitelezők kielégítési sorrendjének megállapítására szolgál, azonban éppen a hitelezői érdekek védelmében, a Cstv. 40. §-a a jogszabályban meghatározott visszamenőleges határidőn belül lehetőséget biztosít az ezen időtartam alatt kötött szerződések megtámadására, ha valamely hitelező követelése teljes összegben kiegyenlítésre kerül vagy nagyobb összegben kerül kiegyenlítésre, mint a felszámolási eljárás során azonos csoportban található hitelezők követelése.

[17] Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság azt is, hogy a felperes szándékáról a III. rendű alperesnek tudnia kellett, mert erre a rendelkezésre álló körülményekből kétséget kizáróan következtetni lehet. A III. rendű alperes 2013. január 10-én került bejegyzésre a cégjegyzékbe és egyetlen tagja a brit cég, a III. rendű alperes ügyvezetője 2013. június 28-tól az az E. Cs., aki ezt megelőzően a felperes munkavállalójaként operatív igazgató volt. A felperes és a III. rendű alperes közötti szerződések megkötésére a 2013. április–júniusi időszakban került sor. Ezeket a körülményeket – figyelemmel a személyes összefonódásra – összevetve megállapítható, hogy a III. rendű alperesnek legalább tudnia kellett arról, hogy a beszámítással a többi hitelező igényének kielégítését hiúsítja meg részben vagy egészben. Az elsőfokú bíróság tehát helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a perbeli szerződések a Cstv. 40. § (1) bekezdés *a*) és *c*) pontja szerinti törvényi feltételek megvalósulása folytán érvénytelenek. A Cstv. 40. § (1a) bekezdésének rendelkezése szerint a jogügyletek eredményes megtámadása esetén a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: 1959-es Ptk.) érvénytelen szerződésre vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni azzal, hogy a felszámoló kérheti az eredeti állapot helyreállítását és a vagyontárgya a vagyontárgy elidegenítését követően alapított és közhiteles nyilvántartásba bejegyzett jog törlését is.

[18] Ugyanakkor a felperes által a keresetben kért eredeti állapot helyreállítása az érvénytelenségnek nem elsődleges és nem is egyedüli jogkövetkezménye. Az 1959-es Ptk. 237. § (1) és (2) bekezdése szabályozza az érvénytelenség jogkövetkezményeit. Az 1959-es Ptk. 237. § (1) bekezdése a szerződés felszámolását, olyan helyzet megteremtését célozza, mintha a szerződés eredetileg sem jött volna létre. Ennek jogi eszköze az eredeti állapot helyreállítása (in integrum restitutio). Ha pedig ez nem lehetséges, az 1959-es Ptk. 237. § (2) bekezdés első fordulata szerint a szerződésnek a határozathozatalig történő hatályossá nyilvánítása és jövőre szóló (ex nunc) felszámolása a másik lehetőség. A szerződés érvényessé nyilvánítása egyenrangú lehetőség az eredeti állapot helyreállításával. Ha mindkettő alkalmazható, akkor a bíróság mérlegelési jogkörébe tartozik annak eldöntése, hogy az érvénytelenség melyik jogkövetkezményét alkalmazza [Legfelsőbb Bíróság 1/2010. (VI. 28.) PK vélemény 5. pont, BDT2007. 73]. Annak mérlegelésénél, hogy a bíróság mely jogkövetkezményt választja, jelentősége van annak, hogy a felek a szerződést milyen mértékben teljesítették, a teljesítést követően mi lett a szolgáltatások sorsa, a szerződés folytán milyen változások következtek be a felek helyzetében, és nem utolsósorban a felek perbeli nyilatkozatainak is. A mérlegelés során a bíróság nincs kötve a felek kereseti, illetve viszontkereseti kérelméhez, hanem azoktól eltérő érvénytelenségi jogkövetkezmény alkalmazása mellett is dönthet, azzal, hogy nem alkalmazhat olyan jogkövetkezményt, amely ellen valamennyi fél tiltakozik.

[19] Az elsőfokú bíróság az érvénytelenség lehetséges következményei közül az eredeti állapot helyreállítását alkalmazta, amikor a gépjárművek kiadására kötelezte a III. rendű alperest. Az érvénytelenség ezen következményének alkalmazását indokolja az is, hogy a III. rendű alperes jogi helyzete és fizetőképessége kérdéses, mert egyetlen tagját 2014. június 24. napján törölték. Ezen túl figyelembe kell venni azt a III. rendű alperesi előadást is, hogy a gépjárművek tulajdoni, birtoklási viszonyai sem tisztázottak. Ezért, amennyiben a gépjárművek kiadására vonatkozó ítéletben írt kötelezettségének a III. rendű alperes nem tesz eleget és az a végrehajtási eljárásban sem vezet eredményre, akkor a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény 179. § (3) bekezdése alapján az ítélet rendelkező részében megjelölt értékre folyik tovább a végrehajtási eljárás.

[20] Az ítéletábra ezért az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

(Szegedi Ítéletábra Gf.III.30.416/2015.)

(Megjelent: Bírósági Döntések Tára 2018/1.)

BDT2018. 11.

A Cstv. 49/D. §-a alapján készített „elszámolás” megsemmisítése nincs hatással a költség kifizetésének tényére, azt nem teszi meg nem törtéنتté, és nem minősíti a kifizetett költséget jogellenesen elszámolt felszámolási költségé. E döntés alapján a felszámolónak saját vagyona terhére fizetési kötelezettsége nem keletkezik.

Alkalmazott jogszabály: 1991. évi XLIX. tv. (Cstv.) 51. §, 49/D. §

[1] Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott végzésével megsemmisítette a felszámolónak a zálogtárgyak értékesítése során befolyt 1 800 000 Ft vételárral kapcsolatos, a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Cstv.) 49/D. § (2) bekezdése szerinti költséglevonásokat tartalmazó elszámolását, és előírta a felszámolónak, hogy 15 napon belül készítsen új elszámolást, és a vételár elszámolása során a zálogtárgy értékesítésének költségei közül mellőzze az 565 350 Ft őrzési díjat. Elrendelte 15 000 Ft illeték kérelmező részére történő visszatérítését az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 43. § (8) bekezdése alapján. Kiemelte, hogy a Cstv. 49/D. § (2) bekezdése alapján kizárólag a zálogtárgy értékesítési költségei vonhatók le, a Cstv. 49/D. § (1) bekezdésében meghatározott vagyonmegőrzési költség elszámolására nincs lehetőség.

[2] Az elsőfokú bíróság végzése ellen a felszámoló terjesztett elő fellebbezést, fellebbezésében az elsőfokú bíróság végzésének megváltoztatását, tartalmában a kifogás elutasítását kérte. Hivatkozott arra, hogy a Cstv. 49/D. §-a jelen esetben nem alkalmazható, mivel a hitelezői igényt a Cstv. 57. § (1) bekezdés *b*) pontja szerinti kategóriában igazolta vissza, és a hitelező a hitelezői igény visszaigazolását határidőn belül nem kifogásolta.

[3] A hitelező a fellebbezésre nem tett észrevételt.

[4] A fellebbezés alaptalan.

[5] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság végzésének tényállását az adós felszámolási eljárásának iratai alapján kiegészíti az alábbiakkal. A felszámoló 2016. november 10. napján kelt, 423-91/2016. számú tájékoztatása szerint az adós társaság tulajdonát képező ingóságok közül 546 db csirkeszállító ketrecet a felszámoló 1 800 000 Ft összegben értékesített 2013. augusztus 29. napján. Az 1 800 000 Ft összegű ingóság értékesítéséből befolyt vételárból a felszámoló a következő költségeket egyenlítette ki:

- hirdetés 6800 Ft,
- pályázatbontás 2240 Ft,
- értékesítéssel összefüggő utazási költség 51 000 Ft,
- értékesítést biztosító őrzési költség 565 350 Ft,
- összesen: 625 390 Ft.

[6] A felszámoló az adós zárómérlegét elkészítette, a zárómérleg szerint az adós ingó és ingatlan vagyonnal rendelkezik, ezek értéke 18 000 000 Ft, amit a felszámoló természetben a K. Kft. részére javasolt átadni kiegyenlített felszámolási költség jogcímén.

[7] A Nemzeti Adó- és Vámhivatal kifogást terjesztett elő a felszámolóval szemben, melyben – egyebek mellett – a felszámolót a jogellenesen elszámolt felszámolási költségek visszafizetésére kérte kötelezni. A kifogásolási eljárás még nem fejeződött be jogerősen.

[8] Az így kiegészített tényállásra figyelemmel is helyes az elsőfokú bíróság érdemi döntése. Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy az őrzési költség a zálogtárgy bevételeiből a Cstv. 49/D. § (2) bekezdése alapján nem vonható le, a másodfokú bíróság a döntés jogi indokaival is egyetért.

[9] Alaptalanul állította a felszámoló a fellebbezésében, hogy a hitelező követelése nem biztosított követelés. A 2012. június 18-i hitelezői igény visszaigazolásában, annak második oldal első bekezdésében a felszámoló egyértelműen arról tájékoztatta a hitelezőt, hogy igénye kielégítésére – az ingó vagyontárgyak és egyéb jogok értékesítéséből befolyt vételár tekintetében – a Cstv. 49/D. § (2) bekezdése az irányadó. Ennek megfelelően készítette el a kifogással támadott elszámolást is. A visszaigazolásban szereplő *b*) kategória megjelölés a Cstv.

49/D. § (6) bekezdése értelmében csak a Cstv. 49/D. § (2) bekezdése alapján ki nem elégített követelésekre lehet irányadó.

[10] Az elsőfokú bíróság a fentiek okán helyesen jutott arra a jogi következtetésre, hogy a felszámoló intézkedése jogszabálysértő. E körben azonban – az elsőfokú bíróság határozata rendelkező részében megfogalmazottakra is figyelemmel – utal a másodfokú bíróság az alábbiakra. A Cstv. 51. §-a alapján a felszámoló jogszabálysértő intézkedése vagy mulasztása esetén terjeszthet elő kifogást az a hitelező, aki sérelmet szenvedett. A kifogás tehát nem más, mint az elszenvedett sérelem orvoslásának eszköze. A Cstv. 49/D. §-a alapján a felszámoló joga, hogy a vagyontárgy értékesítéséből befolyt vételárból a törvényben meghatározott költségeket levonja, kötelezettsége pedig az, hogy a költségek levonása után megmaradt összeget – illetve a Cstv. 49/D. § (2) bekezdése alapján annak 50%-át – kifizesse a zálogjogosultnak. Ha a felszámoló a zálogjogosultnak járó összeget, vagy – téves költséglevonás miatt – annak egy részét nem fizeti ki, mulaszt. E mulasztás ad alapot a zálogjogosult hitelezőnek kifogás előterjesztésére, amely kifogás esetén a kérelem arra irányulhat, hogy a felszámoló a kifizetési kötelezettségének tegyen eleget. E kérelem alapján hozhat a bíróság olyan tartalmú döntést, amely a hitelezőt ért jogsérelem orvoslására alkalmas. E kifogás elbírálása során vizsgálható az, hogy ténylegesen mennyi volt a befolyt bevétel, ebből mennyi a törvény szerint levonható összeg, és milyen összeg jár a hitelezőnek. Ha a felszámoló az így kiszámított összeget nem fizette ki, úgy a kifogás eredményeként e mulasztás pótlására, azaz a hiányzó összeg haladéktalan kifizetésére kell kötelezni.

[11] A fentiekből következik az is, hogy a felszámoló intézkedése, illetve mulasztása ténylegesen nem az „elszámolás” – amit egyébként nem is ír elő a Cstv. –, hanem a költségek levonása, illetve a hitelező részére történő kifizetés elmulasztása. A felszámoló tehát, amennyiben a zálogjogosult részére a fizetési kötelezettségének nem, vagy nem megfelelő összegben tesz eleget, úgy e mulasztás pótlásaként, megfelelő hitelezői kérelem alapján arra kötelezhető, hogy a hiányzó összeget az adós vagyonából, illetve esetlegesen a később befolyt bevételből (BH2015. 134. II.) fizesse ki a zálogjogosultnak.

Azonban a jelen ügyben a hitelező kifizetést nem kért, így a kérelemhez kötöttség a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 215. §-ában rögzített elve folytán a bíróság kötelező határozatot nem hozhatott. Az elsőfokú bíróság döntése azonban az eljárásbeli tényállás mellett is csak azt a következtetést támasztja a felszámolóval szemben, hogy a jogszabálysértően levont költséget az adós vagyonából, vagy az esetlegesen később befolyt bevételéből fizesse ki a zálogjogosultnak. A kiegészített tényállás szerint az adósnak van értékesíthető vagyontárgya, ebből, valamint az előterjesztett kifogás eredményeként akár bevétele is keletkezhet, így lehetőség nyílhat az esetleges kifizetésre is.

[12] A fentiekből az is következik, hogy az „elszámolás” (helyesen levonás) mint intézkedés megsemmisítése nincs hatással a költség kifizetésének a tényére, azt nem teszi meg nem törtéنتté, és nem minősíti a kifizetett költséget sem abból a szempontból, hogy az jogellenesen elszámolt felszámolási költség-e vagy nem. A bíróságnak ugyan a Cstv. 51. § (3) bekezdése alapján – kérelemre – van arra lehetősége, hogy a jogellenesen elszámolt felszámolási költség adós vagyonába történő visszafizetésére kötelezze a felszámolót, ilyen kérelem azonban nem volt, a bíróság jelen ügyben hozott döntése alapján pedig a felszámolónak saját vagyona terhére fizetési kötelezettsége nem keletkezett.

[13] A fentiekre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság végzését a Cstv. 6. § (3) bekezdése szerint alkalmazandó Pp. 259. § (1) bekezdése és 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

(Pécsi Ítéltábla Fpkhf.IV.45.089/2017/2.)

(Megjelent: Bírósági Döntések Tára 2018/1.)

BDT2018. 12.

Nem sorolhatóak a Ctv. VIII. fejezetében szabályozott, a végelszámolással kapcsolatos speciális hatásköri és illetékességi előírások hatálya alá tartozó perek közé az olyan vagyoni jogi és egyéb perek, melyeknek célja a Ptk. általános szabályai szerinti igény érvényesítése, és amelyek csak annyiban kapcsolódnak a végelszámoláshoz, hogy az érvényesített követelés kötelezettje végelszámolás alatt álló cég.

Alkalmazott jogszabályok: 1952. évi III. tv. (Pp.) 22. § (1) bek., 23. § (1) bek. a) pont; 2006. évi V. tv. (Ctv.) 96. §

[1] A felperes a X. Kerületi Bírósághoz benyújtott kereseti kérelmében kérte az alperes bérleti díj jogcímén 4 296 000 Ft tőke és járulékaik megfizetésére kötelezését.

[2] A X. Kerületi Bíróság a 2017. május 26-án kelt 2. számú – 2017. június 20. napján jogerőre emelkedett – végzésével megállapította hatásköre hiányát és elrendelte a keresetlevél áttételét az F-i Törvényszékhez a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény (a továbbiakban: Ctv.) 96. §-ára és 106. § (4) bekezdésére hivatkozva, a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 129. § (1) bekezdése alapján utalva arra, hogy a felperes mint alperesi társaság végelszámolójának bejelentett és a végelszámoló által vitatott hitelezői igényt érvényesít és a végelszámolással kapcsolatos peres eljárásban a cég székhelye szerinti törvényszék jár el.

[3] Az iratok áttételét követően az F-i Törvényszék a 2017. október 17-én kelt 6. számú végzésével megállapította hatásköre hiányát és elrendelte az eljáró bíróság kijelölése végett az iratok felterjesztését a Fővárosi Ítéltáblára. Határozatát azzal indokolta, álláspontja szerint a jelen ügy elbírálására nem rendelkezik hatáskörrel, tekintettel arra, hogy az előterjesztett keresetlevélből megállapíthatóan a jelen ügy nem a végelszámolással kapcsolatos peres eljárás, hanem a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: 1959-es Ptk.) 423. §-a alapján előterjesztett bérletdíj-követelés iránti igény, melynek elbírálása a Pp. 22. §-a alapján a járásbíró hatáskörébe tartozik. A pertárgy értéke 4 296 000 Ft, így a Pp. 23. § (1) bekezdés a) pontja, illetve 28. § (1) bekezdése alapján a hatásköre hiányát figyelembe véve a Pp. 45. § (2) bekezdés b) pontja alapján az eljáró bíróság kijelölése végett az iratokat felterjesztette.

[4] A Fővárosi Ítéltábla a hatásköri összeütközést a X. Kerületi Bíróság kijelölésével oldotta fel az alábbiakra figyelemmel.

[5] A Pp. 22. § (1) bekezdése értelmében a járásbíró hatáskörébe tartoznak mindazok a perek, amelyek elbírálását törvény nem utalja a törvényszék hatáskörébe. A Pp. 23. § (1) bekezdés a) pontja alapján a törvényszék hatáskörébe tartoznak azok a vagyoni jogi perek, amelyek tárgyának értéke a harmincmillió forintot meghaladja, kivéve a házassági vagyoni jogi pert, ha azt a házassági perrel együtt vagy annak folyamán indítják meg.

[6] A Ctv. 96. §-a értelmében a végelszámolással kapcsolatos cégbírói eljárásokra az e törvény által nem szabályozott kérdésekben a Pp. rendelkezései – a nemperes eljárás sajátosságaiból eredő eltérésekkel – megfelelően irányadók. A végelszámolással összefüggő nemperes eljárásokban a cég székhelye szerinti cégbíró, az e fejezetben foglalt peres eljárásokban pedig a cég székhelye szerint illetékes törvényszék jár el. E rendelkezés indoka, hogy a Ctv. VIII. fejezetében szabályozott speciális nemperes (végelszámolással kapcsolatos változásbejegyzési, törvényességi felügyeleti, végelszámolási kifogással összefüggő stb.) eljárásokat ahhoz a cégbírósághoz célszerű utalni, ami a cég székhelyén működik, és ami ennek folytán a cég cégjegyzékét vezeti. A Ctv. VIII. fejezetében szabályozott, a végelszámolással kapcsolatos, különleges szakértelmet igénylő peres eljárásokat szintén célszerűnek látta a jogalkotó törvényszéki hatáskörbe rendelni, és pedig – rendelkezve az illetékességről is – ahhoz a törvényszékhez, amelynek cégbírósága a végelszámolás alá került cég cégjegyzékét vezeti, és így minden, a perhez szükséges információt szolgáltatni tud, akár elektronikus, akár papír alapú dokumentum iránti igény merül fel. Ilyen speciális szakértelmet igénylő pertípus például a Ctv. 99. § (4) bekezdése szerinti, a végelszámoló kötelezettségszegésével okozott kár megtérítése iránti felelősségi per, vagy a Ctv. 99. § (5)–(6) bekezdése szerinti felelősségi per.

[7] Nincs azonban indoka annak, hogy a végelszámolónak bejelentett vagy be nem jelentett, a végelszámolás alá került cégekkel szembeni különféle hitelezői követelések behajtása iránt indított pereket, pusztán abból a tényből kiindulva, hogy az alperes végelszámolás alatt áll, az egyébként hatáskörrel és illetékességgel rendel-

kező bíróságok elől elvonják, mivel ezek semmiféle különös szakértelmet nem igényelnek, elbírálásukat a Pp. hatásköri és illetékességi szabályai szerint kell végezni.

[8] Tehát a Ctv. 96. §-ának helyes értelmezése szerint nincs helye törvényszéki eljárásnak a perbeli, 30 millió forintos pertárgyértéket meg nem haladó, egyéb specialitással nem rendelkező bérleti jogvitában. Ezért az F.-i Törvényszék álláspontját osztotta a Fővárosi Ítéltábla abban a tekintetben, hogy a jelen per az 1959-es Ptk. 423. §-a alapján előterjesztett bérletidíj-követelés iránti igény, ezen nem változtat az a körülmény, hogy a felperes a Ctv. 106. § (4) bekezdése szerinti vitatott, végelszámolóhoz bejelentett hitelezői igényt érvényesít. A Ctv. 106. § (4) bekezdése nem jelent speciális hatásköri szabályt, e jogszabályhely nem rendelkezik a végelszámolással kapcsolatos különleges igényérvényesítésről, csupán azt szögezi le, hogy a végelszámoló által el nem ismert követelés a polgári jog általános előírásai szerint bírósági úton érvényesíthető. A végelszámoló által vitatott hitelezői igényt tehát az általános szabályok szerint hatáskörrel rendelkező bíróság előtt érvényesítheti a hitelező.

[9] A pertárgy értékére figyelemmel a jelen per járásbírói hatáskörbe tartozik.

[10] Mindezekre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla az eljárás lefolytatására a Pp. 45. § (1) bekezdése és a Pp. 45. § (2) bekezdés b) pontja alapján a X. Kerületi Bíróságot jelölte ki.

(Fővárosi Ítéltábla 16. Gkk. 44.882/2017/2.)

(Megjelent: *Bírósági Döntések Tára 2018/1.*)

BDT2018. 13.

I. Az állammal szembeni igényérvényesítésnek, illetve az állam – akár ideiglenes intézkedés keretében történő – marasztalásának nem feltétele a Magyar Államkincstár perben állása még akkor sem, ha az államot terhelő fizetési kötelezettséget a kincstár közreműködésével kell teljesíteni.

II. Az ideiglenes intézkedéssel elérhető előnyök és hátrányok mérlegelése során az önkormányzati közfeladatok ellátása körében bizonyos beruházások megvalósítását nem indokolt előnyben részesíteni az iskolarendszer országos működtetésének feladatával szemben.

Alkalmazott jogszabályok: 2013. évi V. tv. (Ptk.) 3:405. § (1) bek.; 1952. évi III. tv. (Pp.) 156. § (1) bek.

[1] A felperes keresetében kérte az alperes kötelezését jogalkotással okozott kár megtérítése jogcímén elsődlegesen 255 090 017 Ft, másodlagosan 201 340 000 Ft megfizetésére. Előadta, hogy a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Nktv.) 2016. évi módosítása eredményeképpen az állam átvette az iskolák működtetésének jogát az önkormányzatoktól, egyidejűleg az iskolák és azok felszerelése a KLIK ingyenes vagyongazdálkodásába került. Az iskolák működtetési jogának átvételével párhuzamosan a jogalkotó Magyarország 2017. évi központi költségvetéséről szóló 2016. évi XC. törvény (a továbbiakban: Kvtv.) 39. §-ával bevezette az önkormányzatok szolidaritási hozzájárulás fizetési kötelezettségét. A Kvtv. 2. számú melléklet V. pontjára tekintettel a felperest a 2017. évben terhelő szolidaritási hozzájárulás első, január havi részletének befizetése 255 090 017 Ft összegben megtörtént. A felperest terhelő szolidaritási hozzájárulás háromszorosa annak az összegnek, amit a felperes eddig az iskolarendszer működtetésére fordított, és mintegy kétszerese annak az összegnek, amit a felperes költségvetési támogatásként valamennyi feladata ellátására kap. A szolidaritási hozzájárulás bevezetése a felperes éves költségvetésének összeomlását okozta. Előadta, hogy a csatolt jogtudományi magánszakértői vélemények alapján az állam nem élvez immunitást a jogalkotással okozott károkért való felelőssége tekintetében, tehát törvényalkotás útján is okozhat kárt. Ennek nem feltétele, hogy a jogszabály alkotmányellenességét az Alkotmánybíróság megállapítsa. Álláspontja szerint a szolidaritási hozzájárulásról szóló jogalkotás visszaélészerű, a jogintézmények rendeltetészerű alkalmazásának elvébe ütközik, a felperest ellehetetleníti, és mint túlzott adómérték sérti az Emberi Jogok Európai Egyezményét, a Helyi Önkormányzatok Európai Chartáját, a tulajdon védelmének alkotmányos elvét, a közteherviselés elvét, az arányosság elvét és a diszkrimináció tilalmát. Kifogásolta továbbá, hogy a törvénymódosítás kapcsán nem készült hatástanulmány és a törvény elfogadásának körülményei is aggályosak.

[2] A felperes keresetlevelében ideiglenes intézkedés iránti kérelmet is előterjesztett, melyben elsődlegesen kérte az alperes eltiltását attól, hogy a per jogerős lezárásáig a felperes számlájáról a szolidaritási hozzájárulást levonja. Másodlagosan kérte az alperes kötelezését a már megfizetett szolidaritási hozzájárulás visszatérítésére. Kérése indokaként előadta, hogy az ideiglenes intézkedés a szolidaritási hozzájárulás irreálisan magas mértéke miatt a felperest közvetlenül fenyegető kár elhárítása, illetve a felperes különös méltánylást érdemlő jogvédelme érdekében szükséges, ugyanakkor az intézkedéssel okozott hátrány nem haladja meg az azzal elérhető előnyöket. Előadta, hogy a szolidaritási hozzájárulás a felperes éves költségvetésének 16%-át teszi ki, amelynek elvonása a felperesi önkormányzat egyéb feladatainak ellátását veszélyeztetné. A felperes különös méltánylást érdemlő oka fűződik ahhoz, hogy amíg a szolidaritási hozzájárulás törvényességének vizsgálata zajlik, addig ne kerüljön sor annak elvonására, mert az a felperes költségvetésének összeomlását, beruházások elmaradását okozná. Az intézkedés az alperesnél lényegesen kisebb hátrányt okozna az elérhető előnyhöz képest, hiszen a felperesre eső szolidaritási hozzájárulás összege a központi költségvetésnek csak 0,13%-a, míg az intézkedés hiányában a felperes a saját költségvetése 16%-át veszítené el.

[3] Az alperes kérte a felperes ideiglenes intézkedés iránti kérelmének elutasítását. Előadta, hogy az ideiglenes intézkedés címzettje nem az alperes, mert a szolidaritási hozzájárulás a költségvetés bevétele, amit az államháztartásról szóló törvény alapján a Nemzetgazdasági Minisztérium és a nemzetgazdasági miniszter kezel és irányít. A szolidaritási hozzájárulás beszédéről a Magyar Államkincstár gondoskodik, az nem az alperes feladata. A bíróság nem rendelhet el olyan ideiglenes intézkedést, amely egy perben félként nem szereplő személyt kötelez. Az alperes vitatta továbbá az ideiglenes intézkedés törvényi feltételeinek fennállását. A kérelem teljesítését a felperes különös méltánylást érdemlő jogvédelme sem indokolja, az ezzel kapcsolatos állításait a felperes nem bizonyította és nem is valószínűsítette. A felperesnek a törvény hatálybalépését követően 6 hónap állt rendelkezésére, hogy a 2017. évi költségvetést módosítsa, újratervezze. Az a körülmény, hogy egy önkormányzati költségvetést a jogszabályváltozásra figyelemmel újra kell tervezni, nem jelenti a költségvetés összeomlását. Figyelembe kell venni, hogy a köznevelési intézmények működtetésére fordítandó kiadások a jövőben nem terhelik a felperesi önkormányzatot, míg a szolidaritási hozzájárulás megfizetésére kellő fedezetet nyújt a felperes 7 milliárd forintot meghaladó iparüzési adó bevétele. Megalapozatlanul állítja a felperes, hogy az intézkedéssel okozott hátrány lényegesen kisebb, mint az azzal elérhető előny, mert a felperes által fizetendő szolidaritási hozzájárulás jelentőségét nem a központi költségvetés egészéhez képest, hanem a feladat ellátásához szükséges forrásigényhez képest kell értékelni.

[4] Az elsőfokú bíróság fellebbezett végzésével a felperes ideiglenes intézkedés iránti kérelmét elutasította. Kifejtette, hogy az alperes jogi személyiséggel rendelkező szervei útján gyakorolja a közhatalmat. A szolidaritási hozzájárulás beszédése érdekében az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Áht.) 83. § (3) bekezdése alapján a Magyar Államkincstár nyújt be beszédési megbízást az önkormányzatok bankszámlájával szemben, és az összegek is a Magyar Államkincstár számlájára folynak be. A bíróság nem tilthatja el az alperest olyan magatartástól, amit más személy tanúsít, ahogyan olyan összeg visszafizetésére sem kötelezheti, amely más személyhez folyt be.

[5] A felperes fellebbezésében elsődlegesen kérte az elsőfokú bíróság végzésének megváltoztatását és az ideiglenes intézkedés iránti kérelemnek helyt adó döntés meghozatalát, míg másodlagosan az elsőfokú végzés hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság újabb határozat hozatalára utasítását. A felperes álláspontja szerint az elsőfokú bíróság tévedett, amikor a kérelem érdemi vizsgálata nélkül, alanyi okból nem látta elrendelhetőnek az ideiglenes intézkedést. Az állam a polgári jogi jogviszonyokban a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: 1959-es Ptk.) 28. §-a és a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 3:405. §-a alapján jogi személyként vesz részt, a perben a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 48. §-a alapján perképeséggel rendelkezik. Téves az az érvelés, hogy az állam ne tudná utasítani a Magyar Államkincstárt a szolidaritási hozzájárulás visszafizetésére. Amennyiben bármely perben az állam marasztalására kerül sor, az mindig a központi költségvetést terheli, amit a Magyar Államkincstár perben állás nélkül teljesít. A Magyar Államkincstár perben állása azért sem képzeltető el, mert vele szemben a felperesnek semmilyen igénye nincs. Az ideiglenes intézkedés elrendelésének az sem lehet akadálya, hogy a szolidaritási hozzájárulás a Magyar Államkincstárhoz folyik be, mert a Magyar Államkincstár az alperes javára vagy terhére hajtja végre a pénzügyi műveleteket.

[6] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében kérte az elsőfokú bíróság végzésének helybenhagyását. Kiemelte, hogy a felperes ideiglenes intézkedés iránti kérelme lényegében arra irányul, hogy a bíróság tiltsa el a Magyar Államkincstárt az Áht. 83. § (3) bekezdése szerinti kötelezettsége teljesítésétől, a bíróságnak azonban nincs felhatalmazása arra, hogy egyedi jogi norma alkalmazását felfüggeszse.

[7] A fellebbezés nem alapos.

[8] A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság döntésével egyetértett, annak jogi indokait azonban nem osztotta.

[9] Az elsőfokú bíróság megalapozatlanul foglalt állást abban a kérdésben, hogy elrendelhető-e az alperessel szemben olyan ideiglenes intézkedés, amely a Magyar Államkincstár által kezelt számla terhére jelentene fizetési kötelezettséget. A felperes helytállóan hivatkozott fellebbezésében arra, hogy az állam a Ptk. 3:405. § (1) bekezdése alapján a polgári jogi jogviszonyokban jogi személyként vesz részt, így a Pp. 48. §-a alapján a polgári perben perképességgel rendelkezik. Az állammal szembeni igényérvényesítésnek vagy az állam perbeli marasztalásának tehát nem feltétele a Magyar Államkincstár perben állása, függetlenül attól, hogy az államot terhelő fizetési kötelezettséget végső soron a kincstár közreműködésével kell-e teljesíteni. Tévedett ezért az elsőfokú bíróság, amikor a felperes ideiglenes intézkedés iránti kérelmét nem érdemben vizsgálta.

[10] A Pp. 156. § (1) bekezdése alapján az ideiglenes intézkedés akkor rendelhető el, ha ez közvetlenül fenyegető kár elhárítása vagy a jogvitára okot adó állapot változatlan fenntartása, illetve a kérelmező különös méltánylást érdemlő jogvédelme érdekében szükséges, és az intézkedéssel okozott hátrány nem haladja meg az intézkedéssel elérhető előnyöket. Az ítéltábla megállapította, hogy a felperes kérelme tekintetében nem teljesül az ideiglenes intézkedés elrendelésének általános feltétele, amely szerint az intézkedéssel okozott hátrány nem haladhatja meg az azzal elérhető előnyöket. Az iskolák működtetési jogának állam általi átvételével ugyanis az iskolarendszer működési költségei a központi költségvetést terhelik. E kiadások fedezetét részben a perrel érintett jogszabályi rendelkezésen alapuló szolidaritási hozzájárulásból származó költségvetési bevétel szolgál. Helyesen hivatkozott az alperes arra, hogy a kért ideiglenes intézkedés következményeinek mérlegelése során nem a központi költségvetés főösszegéből, hanem a szolidaritási hozzájárulásból származó összes költségvetési bevétel mértékéből kell kiindulni. A felperesi előadás szerint az országosan fizetendő szolidaritási hozzájárulás több mint 10%-a a felperesi önkormányzatot terheli, amelynek elmaradása az iskolarendszer működését országos szinten veszélyeztetné. Az iskolarendszer működtetése éppolyan közérdekű feladat, mint a felperes által hivatkozott önkormányzati közfeladatok, így a felperes nem hivatkozhat alappal arra, hogy a tervezett beruházásainak megvalósításához fontosabb érdek fűződik, mint az iskolarendszer országos működtetéséhez.

[11] A felperes ideiglenes intézkedés iránti kérelmének a további hivatkozott feltételei sem állnak fenn. A felperes kérelmét arra alapította, hogy az a költségvetését érintő elvonás miatti fenyegető kár elhárítása, és különös méltánylást érdemlő jogvédelme érdekében szükséges. A felperes előadása alapján nem vitás, hogy a szolidaritási hozzájárulás jogcímén keletkezett befizetési kötelezettsége a felperesi önkormányzat költségvetésére jelentős hatást gyakorol, azt azonban nem valószínűsítette, hogy ebből következően ténylegesen milyen közvetlenül fenyegető kár elhárítása vált szükségessé, csak általánosságban hivatkozott az egyéb önkormányzati feladat-ellátási kötelezettségére. A felperes előadása alapján az sem állapítható meg, hogy az ideiglenes intézkedés elrendelését a felperes különös méltánylást érdemlő jogvédelme indokolná. A felperes ebben a körben ugyanarra a körülményre hivatkozott, amit a fenyegető kár fennállása kapcsán előadott, azaz a felperesi önkormányzat közfeladatainak ellátásához szükséges költségvetési fedezet elvonására. Önmagában az a körülmény, hogy egyes tervezett önkormányzati beruházások elmaradnak, vagy csak részben valósulnak meg, nem indokolja a felperes különös méltánylást érdemlő jogvédelmi helyzetét. Az önkormányzati költségvetés változatlanosságához, a tervezett beruházások, kiadások általában vett fenntartásához nem fűződik olyan jogi érdek, amely a különös méltánylást érdemlő jogvédelmi helyzet fennállását alátámasztaná.

[12] A kifejtettekre figyelemmel az ítéltábla a Pp. 259. §-a folytán alkalmazott Pp. 253. § (2) bekezdése szerint az elsőfokú bíróság végzését – eltérő indokok mellett – helybenhagyta.

(Fővárosi Ítéltábla 5.Pkf.25.738/2017/3.)

(Megjelent: *Bírósági Döntések Tára* 2018/1.)

BDT2018. 14.

Ha a szakértő a szakvéleményét írásban terjeszti elő, annak beérkezésétől számított legkésőbb harminc napon belül kell a díját megállapítani. E határidő kezdő időpontja akkor is irányadó, ha a szakértőt utóbb meg kell hallgatni.

Alkalmazott jogszabályok: 2016. évi XXIX. tv. 47. § (2) bek., 49. § (2) és (3) bek.; 1952. évi III. tv. (Pp.) 187. § (1) bek.; 3/1986. (II. 21.) IM rend. 1. § (9) bek.

[1] Az elsőfokú bíróság végzésével a szakértő díját az igazságügyi szakértőkről szóló 2016. évi XXIX. törvény (a továbbiakban: Szakértői tv.) 49. § (2) bekezdése, valamint az igazságügyi szakértők díjazásáról szóló 3/1986. (II. 21.) IM rendeletben (a továbbiakban: Díjrendelet) szabályozottak figyelembevételével 298 499 Ft-ban állapította meg.

[2] Végzésének indokolásában utalt arra, hogy a szakvéleményt a díjjegyzékkel együtt a felek részére azzal küldte meg, hogy az abban foglaltakra 15 napon belül tegyenek észrevételt, ennek hiányában úgy tekinti, hogy a díjjegyzékben megjelölt összeg megállapítását nem ellenzik. A felperes viszont e határidőn túl tett nyilatkozatában kifogásolta a szakértői díj felszámításának tényét. A felperes észrevételével összefüggésben az elsőfokú bíróság a díjmegállapító végzés meghozatalát követően megtartott tárgyaláson a szakértőt meghallgatta.

[3] A végzés ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, melyben elsődlegesen a végzés hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak új eljárás lefolytatására kötelezését kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság végzése idő előtti, ugyanis a díjat csak abban az esetben állapíthatta volna meg, miután a szakértőt meghallgatta. Ezzel összefüggésben hivatkozott a Szakértői tv. 49. § (3) bekezdésében foglaltakra. Másodlagosan pedig a végzés megváltoztatásával a díjnak a megállapított összeg 25%-ára történő leszállítását kérte. Álláspontja szerint a szakértő az eljárása keretében „objektíven kimutathatóan túlterjeszkedett a kirendelésen”, mert nem a perre tartozó tevékenységet is tartalmaz a kifejtett munkája, amely után számára díj megállapításának nincs helye.

[4] A szakértő a fellebbezésre tett észrevételében annak tartalma szerint az elsőfokú bíróság végzésének helybenhagyását kérte.

[5] A felperes fellebbezését az ítéletábla nem találta alaposnak.

[6] Az ítéletábla mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy valóban idő előtt állapította-e meg az elsőfokú bíróság a szakértői díjat.

[7] Rámutatott az ítéletábla arra, hogy a fellebbező felperes által helytállóan idézett Szakértői tv. 49. § (3) bekezdésében foglalt megkülönböztetésre azért került sor, mert a Szakértői tv. 47. § (2) bekezdése szerint a szakértő a szakvéleményt – a kirendelésben foglaltaknak megfelelően – írásban vagy szóban terjeszti elő. Bizonyos kivételes esetekben a szakértő, amennyiben egyszerűbb ügyről van szó, már a tárgyaláson is tud a részére korábban megküldött adatok alapján szakértői véleményt nyilvánítani, ezért rendelkezik úgy a Szakértői tv. 49. § (3) bekezdése, hogy a szakértő meghallgatása esetében a meghallgatását követően kell a díját megállapítani. A bírósági gyakorlat azonban az írásban elkészített szakértői véleményt alkalmazza, amelyre akként vonatkozik a megjelölt szakasz, hogy az írásbeli szakvélemény beérkezését követően, de legkésőbb 30 napon belül köteles megállapítani a bíróság a szakértő díját.

[8] A Szakértői tv. e szakaszhoz fűzött magyarázata a törvény egyik alapelvével, az esélyegyenlőség megte-remtésével indokolja azt, hogy 30 napos határidőt kell szabni a díj megállapítására, összhangban az eljárásjogi jogszabályokkal [a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 187. § (1) bekezdés].

[9] Mindezekre tekintettel helytelenül értelmezte a felperes a fellebbezésében azt, hogy a szakértő számára a díj csak azt követően állapítható meg, miután az írásban előterjesztett szakértői véleményre tett észrevételekre vonatkozóan a bíróság a szakértőt meghallgatta. A szakértő meghallgatása pedig a másodfokú határozat meghozatalának időpontjában már megtörtént, így a felperes által megjelölt esetleges hatályon kívül helyezési ok kiküszöbölődött.

[10] A felperes az elsőfokú bíróság által a díjjegyzéknek megfelelően megállapított szakértői díjat a szakvélemény megalapozatlansága miatt is támadta.

[11] Önmagában az a tény, hogy a felperes a szakvélemény megállapításával, illetve az általa csatolt magán-szakértői véleményre alapítottan a szakértői módszertannal nem értett egyet, nem adhat alapot a szakértői munkadíj és költség összegének csökkentésére. Az erre szolgáló jogorvoslat ugyanis a Pp. 182. §-ában biztosított eljárási lehetőségekben található, így a szakvélemény kiegészítése, további szakértői bizonyítás indítványozása, amit a felperes meg is tett. A már elkészült szakvéleményre észrevételt nyújtott be, kérdéseket intézett a szakértőhöz, illetve ha azt továbbra is aggályosnak tartotta, úgy más szakértő kirendelésére tehetett indítványt. A felperes által a szakvélemény tartalmával, a szakértői megállapítások megalapozottságával kapcsolatban előterjesztett kifogások pedig a szakértői vélemény érdemi értékelése körébe tartozó kérdések, amelyek nem tartoznak jelen fellebbezési eljárásra. A szakértői vélemény megállapításait érdemben csak a szakértői véleményen alapuló ítélet elleni fellebbezésben lehet támadni. A szakértőt pedig a ténylegesen kifejtett tevékenysége ellenértékéért az általa felszámított munkadíj és az azzal okozati összefüggésben felmerült költség megillette, annak megtérítésére alappal tarthatott igényt, csökkentésének nem volt helye.

[12] Mindezekre tekintettel az ítéletábla az elsőfokú bíróság helytálló végzését a Pp. 259. §-a szerint irányadó Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

(*Debreceni Ítéletábla Gpkf. IV.30.234/2017/3.*)

(*Megjelent: Bírósági Döntések Tára 2018/1.*)

BDT2018. 15.

**I. Az ügyész akkor indíthat pert a civil szervezet változásbejegyzési kérelmének helyt adó végzés ellen, ha keresetét a közérdek sérelmére alapítja, és e közérdek sérelmének fennállását valószínűsíti.
II. A közfeladatot ellátó egyesület törvényes működése közérdek, a jogszabályba ütköző alapszabályi rendelkezés a közérdeket sérti, az ügyészt a perindítás joga megilleti.**

Alkalmazott jogszabály: 2011. évi CLXXXI. tv. (Cnytv.) 46/A. §

[1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a Zalaegerszegi Törvényszék a Pk.60.084/1995/34. számú végzésével elrendelte az alperes megváltozott adatainak nyilvántartásba vételét, ennek keretében egyebek mellett az alapszabály módosításának időpontjaként nyilvántartásba vette 2016. október 15. napját. Az alperes 2016. október 15. napján módosított alapszabályának 19. pontja értelmében az elnökség határozatképes, ha ülésén a szavazati jogában nem korlátozott elnökségi tagok több mint fele jelen van. Két elnökségi tag jelenléte esetén kizárólag egyhangúlag hozható határozat.

[2] A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság a per során kísérelje meg az alapszabályban foglalt, az elnökség határozathozatalára vonatkozó rendelkezés érvénytelenségi okának kiküszöbölését, ennek eredménytelensége esetén pedig a nyilvántartásba vételt elrendelő végzést részben helyezze hatályon kívül és a létesítő okirat érvénytelenségét részlegesen állapítsa meg, mert álláspontja szerint az alperes alapszabálya 19. pontjának az elnökség határozathozatalára vonatkozó rendelkezése a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 3:18. § (1) bekezdésébe és 3:78. § (3) bekezdésébe ütközik. Arra hivatkozott, hogy a Ptk. szabályaival ellentétben az elnökség akkor is határozatképes lenne, ha az öt tagból csak két elnökségi tag lenne jelen, holott a Ptk. szerint két elnökségi tag jelenléte esetén az elnökség határozatképtelen és két tag még egyhangúlag sem hozhat jogszerű határozatot.

[3] Keresetében előadta a felperes azt is, hogy közérdek fűződik ahhoz, hogy Magyarországon csak olyan civil szervezetek működjenek, amelyek létesítő okirata nem tartalmaz jogszabályba ütköző semmis rendelkezéseket. Az ügyészi perindítás közérdekűsége tekintetében hivatkozott még az ügyészségről szóló 2011. évi CLXIII. törvény (a továbbiakban: Üt.) 27. § (6) bekezdésére, valamint a civil szervezetek bírósági nyilvántartásáról és az ezzel összefüggő eljárási szabályokról szóló 2011. évi CLXXXI. törvény (a továbbiakban: Cnytv.) 19. § (4) bekezdésére azzal, hogy az elnökségi határozathozatal módjának alapszabályi hibája a nyilvántartás adatának hibáját közvetlenül eredményezi azáltal, hogy a változásbejegyző végzés tartalmazza az alapszabály módosításának időpontját, és e módosítással került be a semmis rendelkezés az alapszabályba.

[4] Az alperes a kereset elutasítását kérte arra hivatkozással, hogy a keresetben jelzett hiányosság nem sért közérdeket.

[5] Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott végzésével a keresetet elutasította.

[6] Ítélete indokolásában az elsőfokú bíróság utalt arra, hogy a Cnytv. 46/A. § (1) és (4) bekezdése szerint az ügyész az alapszabály jogszabályba ütközése miatt akkor indíthat pert, amennyiben a Cnytv. 46/A. § (1) és (3) bekezdésében, vagy a Cnytv. 46/B. § (1) bekezdésében meghatározott ok megjelölése mellett a keresetét a közérdek sérelmére alapítja és e közérdek sérelmének fennállását valószínűsíti. Kifejtette az elsőfokú bíróság, hogy önmagában az Út. 27. § (6) bekezdésére hivatkozással a felperes nem tesz eleget a Cnytv.-ben foglalt valószínűsítési kötelezettségének, illetve az a tény, hogy az alapszabály módosításának időpontját a változásbejegyzést elrendelő végzés feltünteti, az elnökség határozatképességére és határozathozatali módjára vonatkozó rendelkezéseket nyilvántartásba vétel hiányában nem teszi nyilvántartási adattá, ezért a Cnytv. 19. § (4) bekezdése alapján szintén nem lehetett a közérdek sérelmének fennállására következtetni.

[7] Rámutatott az elsőfokú bíróság arra is, hogy pusztán a jogszabályba ütközésre hivatkozás nem elégséges a közérdeksérelem megalapozására, az ugyanis a keresetindítás oka és nem lehet annak egyben a jogszabályban előírt feltétele is. Amennyiben elfogadnánk a felperes erre vonatkozó álláspontját, elvitatnánk a 2017. április 1. napjától a civil szervezetek nyilvántartásba vételi, változásbejegyzési eljárásában bekövetkezett jogorvoslati rendbeli változások lényegét. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a jogszabálysértés ténye mellett a perindításhoz szükséges egy konkrétan meghatározható közérdeksérelem, azonban a felperes felhívás ellenére sem jelölt meg olyan közérdeket – egy szűkebb vagy tágabb közösség jogilag védett érdekét –, amit az alperes alapszabályának az elnökség határozatképességére és határozathozatali módjára vonatkozó rendelkezései sértenének.

[8] Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, kérve, hogy a másodfokú bíróság a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 252. § (3) bekezdése alapján helyezze hatályon kívül az elsőfokú bíróság ítéletét és utasítsa az elsőfokú bíróságot újabb eljárás lefolytatására és újabb határozat hozatalára.

[9] A felperes fellebbezésében arra hivatkozott, hogy közérdek fűződik ahhoz, hogy Magyarországon csak olyan civil szervezetek működjenek, amelyek létesítő okirata nem tartalmaz jogszabályba ütköző semmis rendelkezéseket, ellenkező esetben a civil szervezetek törvényes működése nem biztosítható. A jogszabályok helyes értelmezése körében utalt Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) 28. cikkére, valamint arra, hogy az Alaptörvény 29. cikk (2) bekezdés *d*) pontja szerint a legfőbb ügyész és az ügyészség a közérdek védelmezőjeként az Alaptörvény vagy törvény által meghatározott további feladatokat és hatásköröket gyakorol. Ilyen hagyományos jogosítványa az ügyésznek a keresetindítás a köz érdekében, amikor az ügyész keresetindítását úgynevezett egyoldalú bírósági eljárásban előzi meg törvénysértés, ilyen például az alapítványok, egyesületek bejegyzése, nyilvántartásuk vezetése. Az adott ügyben a változásbejegyzési eljárás ilyen egyoldalú bírósági eljárásnak minősül.

[10] Hivatkozott továbbá az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény (a továbbiakban: Civil tv.) 2. § 16. pontjában meghatározott közcélú tevékenységre. E jogszabályhely szerint közcélú tevékenység személyek csoportja által valamely, a csoportnál tágabb közösség érdekében – más, e közösségbe nem tartozó személyek érdekeinek sérelme nélkül – végzett tevékenység. Utalt arra, hogy az alperes tevékenysége közérdekű és egyben közcélú tevékenység is, mivel az egyesület tevékenysége mindenben megfelel a közcélú tevékenység fogalmának, a közcélú tevékenység pedig lényegét tekintve közérdekű tevékenység. A Civil tv. célját és az értelmező rendelkezéseket is figyelembe véve, a civil szervezet törvényes működése és létesítő okiratának törvényessége tehát közérdek.

[11] Hivatkozott arra is, hogy a nyilvántartásba vételi, illetve a változásbejegyzési kérelemnek helyt adó végzések törvényessége utóbb már sem peres, sem pedig peren kívüli eljárás keretében nem vizsgálható, mivel a bejegyző és változásbejegyző végzések elleni perek határidejének elmulasztása jogvesztéssel jár.

[12] Említette az Alkotmánybíróság ügyészi óvás alapján született 2/2000. (II. 25.) AB határozatát is, amelynek indokolásában az Alkotmánybíróság kifejtette, hogy abban az esetben, ha a határozat törvénysértő, nem csak a jogorvoslati kérelem benyújtására jogosult ügyfél jogai szenvedhetnek sérelmet, hanem sérül a jog által védett közérdek is, az ügyfél számára kedvező, ám törvénysértő határozat a közérdeket, másoknak a köz-

igazgatási jog által védett jogait, törvényes érdekeit sértheti. Álláspontja szerint az Alkotmánybíróság e döntésének megállapításai a bíróság által hozott ítéletekre is megfelelően irányadóak.

[13] A felperes utalt a Legfelsőbb Bíróság BH2004. 419. számú döntésének indoklására is, ahol a Legfelsőbb Bíróság kifejtette, hogy a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény hatálybalépésével összefüggő átmeneti és felhatalmazó rendelkezésekről szóló 2013. évi CLXXVII. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 36/A. §-ának célja a közérdekben okozott sérelem orvoslása, ezért az ügyész általi keresetindítás alapjául az szolgálhat, ha a semmis szerződéssel a társadalom egészségének vagy valamely közösségének érdekei lényegesen sérülnek, azaz a Legfelsőbb Bíróság a közérdek fogalmán a társadalom egészségének vagy valamely közösségének érdekeit értette. Ezzel összhangban hivatkozott arra, hogy egy civil szervezet vonatkozásában társadalmi érdek, hogy törvényesen működjön, fokozottan igaz pedig ez a közcélú tevékenységet folytató szervezetekre, amelyek tagjaikon kívül a társadalom további csoportjaira is kiható tevékenységet folytatnak, illetve tevékenységük bármely módon érintheti a társadalom más rétegeit.

[14] Az alperes fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő.

[15] A Pécsi Fellebbviteli Főügyészség a fellebbezést fenntartotta, majd a másodfokú eljárásban annak indokait kiegészítette. A felperes nem állította azt, hogy minden jogszabálysértés egyben a közérdek sérelmével járna, azt kell vizsgálni, hogy az adott szervezet működését a jogszabálysértés mennyiben érinti, illetve azt, hogy az adott civil szervezet milyen feladatot lát el, célja, feladatai mennyiben kapcsolódnak a közösséghez. Adott esetben az alperes a közösség céljainak megfelelő tevékenységet folytat, így működéséhez közérdek fűződik. Ezen túlmenően, amennyiben a szervezet működése jogszabályokba ütközik, az a szervezet tagjainak mint közösségnek az érdekét is sértheti. Hivatkozott arra is, hogy az ügyész az Alaptörvény és az ügyészségre vonatkozó jogszabályok alapján vett részt a polgári eljárásban, a magánfelek jogvitájában a köz érdekében lép fel, soha nem a magánérdeket képviseli.

[16] A fellebbezés nem megalapozott.

[17] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást kiegészíti azzal, hogy az alperes 2016. október 15. napján módosított és a módosításokkal egységes szerkezetbe foglalt alapszabályának 19. pont 2. bekezdése szerint az elnökség határozatának meghozatalakor nem szavazhat az,

a) akit a határozat kötelezettség vagy felelősség alól mentesít vagy a jogi személy terhére másfajta előnyben részesít,

b) akivel a határozat szerint szerződést kell kötni,

c) aki ellen a határozat alapján pert kell indítani,

d) akinek olyan hozzátartozója érdekelt a döntésben, aki az egyesületnek nem tagja,

e) aki a döntésben érdekelt más szervezettel többségi befolyáson alapuló kapcsolatban áll, vagy

f) aki egyébként személyesen érdekelt a döntésben.

[18] Az így kiegészített tényállás alapján is érdemben helytálló az elsőfokú bíróság ítélete és annak indokával is maradéktalanul egyetértett a másodfokú bíróság. Az ügyész ugyanis az elsőfokú eljárás során nem jelölt meg olyan közérdeket, amelynek sérelmét állította, illetőleg valószínűsítette volna.

[19] A Cnytv. 46/A. § rendelkezéseit 2017. március 1-jei hatállyal a civil szervezetek és a cégek nyilvántartásával összefüggő eljárások módosításáról és gyorsításáról szóló 2016. évi CLXXIX. törvény 20. §-a iktatta be. Az ügyész az egyesület, az alapítvány és a sportról szóló törvény szerinti sportegyesület nyilvántartásba vételi és változásbejegyzési eljárásában a fenti jogszabályhely alapján már nem vesz részt közvetlenül, részére az iratokat nem kell kézbesíteni, önálló fellebbezési jog nem illeti meg. Az egyesület, az alapítvány és a sportról szóló 2004. évi I. törvény szerinti sportegyesület nyilvántartásba vételi, változásbejegyzési kérelmének helyt adó, valamint a közhasznú nyilvántartásba vételét elrendelő végzéssel szemben pert indíthat, ha a végzés vagy az alapjául szolgáló iratok jogszabálysértők, feltéve, hogy a keresetét közérdek sérelmére tudja alapítani.

[20] A civil szervezetek nyilvántartásához kapcsolódóan a törvényességi felügyelet területén a cél az volt, hogy a civil szervezetek feletti törvényességi felügyeleti eljárás egy egységes nemperes eljárásként kerüljön a nyilvántartó bíróság hatáskörébe. Az új szabályozási rendszerben az ügyészt továbbra is megilleti a törvényességi felügyeleti eljárás kezdeményezésének joga. A bíróság törvényességi felügyeleti eljárásának szabályozása a cégeljárás tapasztalatain alapul, gyors és hatékony bírósági fellépést biztosít. A törvény ezzel a korábbi törvényességi felügyeleti peres eljárásokat nemperes eljárásként szabályozta újra. Lehetővé tette, hogy a civil nyilvántartásban szereplő szervezetek, azok tagjai és maga a bíróság is kezdeményezhessen törvényességi felügye-

leti eljárást, ha ez a szervezet törvényes működésének biztosításához szükséges. Az ügyésznek a módosítással beiktatott Cnytv. 46/A. §-án alapuló perindítási joga korlátozott, csak akkor lehetséges, ha a perindítást az ügyész a közérdek sérelmére alapítja és e közérdek sérelmének fennállását valószínűsíti.

[21] Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az elsőfokú eljárásban a felperes sem konkrét közérdeksérelmet nem jelölt meg, sem pedig annak fennállását nem valószínűsítette. Nem elégséges általánosságban az ügyész közérdek védelmében való fellépésére hivatkozás a perindítással kapcsolatban. A módosító jogszabály többletfeltételként írta elő a Cégtörvény (a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény) szabályozásához képest, a civil szervezetekkel kapcsolatban a konkrét közérdeksérelmet megjelölését, illetve annak fennállása valószínűsítését.

[22] A felperes a fellebbezésében és a másodfokú eljárásban keresete jogi indokain túl többletként hivatkozott arra, hogy a közérdek sérelmét jelentheti a keresettel támadott alapszabályi rendelkezés jogszabályba ütközése akkor, ha az a civil szervezet tagjainak érdekeit sérti, illetve, ha a keresettel érintett civil szervezet olyan közfeladatot lát el, amely a köz érdekét szolgálja.

[23] A másodfokú bíróság álláspontja szerint nem alapozza meg az ügyész keresetindítási jogát általánosságban a civil szervezet tagjai csoportos érdekeinek sérelmére való hivatkozás, mert ez olyan általánosságban megjelölt érdeksérelmet, amely minden civil szervezet esetében megállapítható.

[24] A felperes fellebbezési hivatkozása szerint a közfeladatot ellátó civil szervezet tekintetében kiemelten fontos a törvényes működés. A másodfokú bíróság egyetértett ezzel az állásponttal és azzal, hogy ebből a szempontból megvalósulhat a közérdek sérelme, adott esetben a közfeladatot ellátó alperes működésének alapjául szolgáló alapszabály jogszabálysértő rendelkezése esetén, ez az ok tehát az ügyész perindítási jogának alapját megteremti.

[25] A másodfokú bíróság ezért a Pp. 253. § (3) bekezdése alapján eljárva érdemben is vizsgálta a felperes keresetének megalapozottságát.

[26] A kiegészített tényállás alapján a másodfokú bíróság megállapította, hogy az alperes 2016. október 15. napján módosított alapszabálya 19. pontjának 1. és 2. bekezdését együttesen kell értelmezni. A két bekezdés együttes értelmezése szerint az elnökség akkor határozatképes, ha az ülésén a szavazati jogában nem korlátozott elnökségi tagok több mint fele jelen van. Ez azt jelenti, hogy a jelenlévő, de a szavazati jogukban a 19. pont 2. bekezdése alapján korlátozott elnökségi tagok nem szavazhatnak. Ha vannak ilyen elnökségi tagok, akkor a határozatképességet nem az elnökség összes tagjának, hanem a szavazati jogukban nem korlátozott tagoknak a figyelembevételével kell megállapítani. Az elnökség ilyen esetben két szavazati jogában nem korlátozott tag jelenlétében is határozatképes lehet. Ekkor a két tag egyhangú szavazata kell a döntéshez. Ez az alapszabályi rendelkezés nem ütközik a Ptk. 3:78. § (3) bekezdés második mondatába, mert a jelenlévő és szavazati jogában nem korlátozott elnökségi tagok esetében az alapszabály nem ír elő alacsonyabb határozathozatali arányt.

[27] Utal arra is a másodfokú bíróság, hogy az egyesület döntéshozó szerve a Ptk. 3:71. § (1) bekezdése értelmében a közgyűlés. A Ptk. 3:77. §-a értelmében az elnökség az egyesület ügyvezetését látja el. A felperes keresetében megjelölt Ptk. 3:18. § (1) bekezdése a döntéshozó szerv ülésének határozatképességére vonatkozik, ami az egyesület elnökségének mint az egyesület ügyvezetését ellátó szervnek a határozatképességére nem vonatkoztatható. Az egyesület elnökségének mint az egyesület ügyvezető szervének határozatképességére vonatkozóan a Ptk. kógens előírást nem tartalmaz. A Ptk. 3:78. § (3) bekezdése a határozathozatali arányra vonatkozó rendelkezést tartalmaz, amit a keresettel támadott alapszabályi rendelkezés nem sért.

[28] Az indokolás fentiek szerinti kiegészítésével a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

(Pécsi Ítéletábla Pf.V.20.145/2017/4.)

(Megjelent: Bírósági Döntések Tára 2018/1.)